

ผลของการใช้เกมการเล่นกลางแจ้ง
ที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

EFFECT OF USING OUTDOOR GAMES ON PRESCHOOL
CHILDREN'S COOPERATIVE BEHAVIORS

สุมาลี บัวหลวง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผลของการใช้เกมการเล่นกลางแจ้ง
ที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

สุมาลี บัวหลวง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย
Effect of Using Outdoor Games on Preschool Children's Cooperative Behaviors

ชื่อ - นามสกุล นางสุมาลี บัวหลวง
สาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์เยาวลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล, ศษ.ด.
ปีการศึกษา 2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก, ค.ด.)


.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ณรงค์ สมพงษ์, Ph.D.)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกัญญา แสงเดือน, ศษ.ด.)


.....กรรมการ
(อาจารย์เยาวลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล, ศษ.ด.)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท


.....คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.)

วันที่ 28 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2558

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลของการใช้เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย
ชื่อ – นามสกุล	นางสุมาลี บัวหลวง
สาขาวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์เยาวลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล, ศษ.ด.
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง และ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 20 คน ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เพื่อจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที รวม 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) คู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง 2) แผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยให้ผู้สังเกต 2 คนได้ค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต (RAI) เท่ากับ 0.76 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC) เท่ากับ 0.90 - 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมร่วมมือสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: เกมการเล่นกลางแจ้ง พฤติกรรมร่วมมือ เด็กปฐมวัย

Thesis Title	Effect of Using Outdoor Games on Preschool Children's Cooperative Behaviors
Name – Surname	Mrs. Sumalee Bualuang
Program	Educational Technology and Communications
Thesis Advisor	Miss Yaowaluk Pipatjumroenkul, Ed.D.
Academic Year	2014

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study preschool children's cooperative behaviors who experienced in outdoor games, and 2) to compare preschool children's cooperative behaviors before and after experienced in outdoor games.

The sample comprised 20 preschool children, 5 – 6 years old, second kindergarten level of the 2014 academic year at Watsuntitumradbumrung School Metropolis under the office of Nakhonnayok Primary Educational Service Area. The sample was selected by purposive random sampling. These children were given the experienced in outdoor games for 8 weeks, 3 days per week, 30 minutes each day which total of 24 times. The instruments for this research were 1) the handbook for conducting outdoor games, 2) the lesson plan of the outdoor games and 3) the Cooperative Behavior Observation Form. Two observers had been assigned to observe the experiment. The reliability of the two observers had Rate Agreement Indexes (RAI) of 0.76 and IOC of 0.90 – 1.00 for this research. The statistical analysis being employed were the mean, standard deviation and t – test Dependent.

The research findings showed that preschool children who had experienced of outdoor games received higher scores in cooperative behavior with statistically significant at .05 level.

Keywords: outdoor games, cooperative behaviors, preschool children

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา และความอนุเคราะห์ของ ดร.เยาวลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ที่ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดีจนได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา จนผู้วิจัยสามารถนำเอาหลักการมาประยุกต์ใช้ความสำเร็จและความภาคภูมิใจอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นผลมาจากกำลังใจที่ได้รับจากครอบครัว มารดาและน้อง รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่นในสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่คอยช่วยเหลือและให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดาที่ได้อบรมเลี้ยงดู และช่วยสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัย และพระคุณของคณาจารย์ทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่ายิ่ง

สุมาลี บัวหลวง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(10)
บทที่ 1 บทนำ.....	11
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	11
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	14
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	14
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	14
1.5 คำจำกัดความในการวิจัย.....	15
1.6 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	17
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	17
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
2.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี.....	19
2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็กปฐมวัย.....	31
2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลางแจ้ง.....	54
2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมร่วมมือ.....	67
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	73
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	84
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	84
3.3 แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง.....	89
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	92
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	103
5.1 วัตถุประสงค์การวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย.....	103
5.2 สรุปผลการวิจัย.....	104
5.3 อภิปรายผลการวิจัย.....	104
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	110
บรรณานุกรม.....	111
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	119
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	251
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	255
ประวัติผู้เขียน.....	260

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง.....	89
ตารางที่ 3.2 แผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือ.....	91
ของเด็กปฐมวัย	
ตารางที่ 3.3 วัน เวลา และกิจกรรมที่ทำการทดลองและสังเกต.....	92
ตารางที่ 3.4 บันทึกการหมุนเวียนลำดับการสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ.....	93
ตารางที่ 4.1 คะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยรวมระหว่างได้รับการจัด.....	98
ประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง	
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยรวม.....	99
ก่อนและระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง	
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยแยกเป็น.....	100
รายด้านก่อนและระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง	
ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง.....	101
การจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งโดยรวมและรายด้าน	
ตารางภาคผนวกที่ 1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับ.....	252
จุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ของคู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่น กลางแจ้ง	
ตารางภาคผนวกที่ 2 สรุปผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่น.....	253
กลางแจ้ง	
ตารางภาคผนวกที่ 3 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับ.....	254
จุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ของแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็ก ปฐมวัย	
ตารางภาคผนวกที่ 4 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง.....	256
ตารางภาคผนวกที่ 5 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง.....	257
ด้านการปฏิบัติตามกฎกติกา และข้อตกลงร่วมกัน	
ตารางภาคผนวกที่ 6 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง.....	258
ด้านการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางภาคผนวกที่ 7 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง.....	259
ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	



สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	หน้า 17
---	---------



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อพลเมืองของประเทศมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามที่ต้องการแล้ว การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว (วิรพงษ์ บุญประจักษ์, 2545, น. 1) โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจัดว่าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญระดับหนึ่ง เพราะเด็กปฐมวัยอยู่ในช่วงที่มีพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นทรัพยากรบุคคลรุ่นใหม่ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต การวางรากฐานที่ดีแก่เด็กปฐมวัยจึงเป็นความจำเป็น โดยเฉพาะช่วง 5 ปีแรกของชีวิตซึ่งถือว่าเป็นช่วงวัยที่มีอัตราการพัฒนาสูงสุด เป็นจังหวะทองของการวางรากฐานการพัฒนาความเจริญเติบโตในทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, น.1 อ้างถึงใน สมจินตนา คุปตสุนทร, 2547, น. 1) ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นการปูพื้นฐานชีวิตให้แก่เด็ก เป็นการเตรียมเพื่อ การเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของสังคมในวันหน้า โดยเฉพาะการจัดประสบการณ์ทาง สังคม ซึ่งบลูม (Bloom, 1964, p. 215 อ้างถึงใน สุภัค ไหวหากิจ, 2544, น. 63) ได้กล่าวถึง ความสำคัญในการจัดประสบการณ์ทางสังคมกับเด็กในช่วงปฐมวัยว่ามีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของ คนเราเป็นอย่างมาก โดยพัฒนาการทางสังคมสำหรับเด็กในวัยนี้ต้องฝึกเด็กให้เกิดความไว้วางใจในผู้อื่น เมื่ออยู่ร่วมกัน ทำงานและเล่นกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นอย่าง ง่าย ๆ ให้เด็กเข้าใจข้อตกลงและเกณฑ์ต่าง ๆ ฝึกให้รู้จักอดทนรอคอยให้ถึงโอกาสของตน ฝึกให้เด็กรับ ฟังผู้อื่น ชมเชยผู้อื่น ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำกิจกรรมต่างๆ พันธ์ ผลโยธิน (2540, น. 59 อ้างถึงใน อนุพันธ์ พูลเพิ่ม, 2551, น. 1) กล่าวว่า ในชีวิตประจำวันคนเราต้องร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงาน ติดต่อกับชุมชน ช่วยเหลือผู้อื่นให้ได้รับความสำเร็จ ยอมรับความช่วยเหลือ เป็นผู้นำของกลุ่ม ร่วม เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มขณะทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งความร่วมมือเป็น องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้มนุษย์มีความก้าวหน้าในอาชีพ ประสบความสำเร็จในการทำงานและการ ดำเนินชีวิต เป็นหัวใจสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันระหว่างบุคคล ครอบครัว และสังคม เป็น ส่วนหนึ่งของชีวิตที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ความร่วมมือเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญที่ ทำให้สังคมมีเสถียรภาพ และนำมาซึ่งความสำเร็จ (อารีรัตน์ ญาณสร, 2544, น. 1 อ้างถึงใน

คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 1) ในการทำงานถ้าบุคคลร่วมมือกันก็จะมีผลดีต่อตนเองและผู้อื่น เกิดประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งถ้าบุคคลไม่ร่วมมือกันย่อมนำมาซึ่งความขัดแย้ง เกิดความยุ่งยากขึ้นในสังคม ดังนั้นความร่วมมือจึงเป็นพฤติกรรมที่ควรได้รับการส่งเสริมให้เป็นคุณลักษณะนิสัยประจำตัวของคนในสังคม ความร่วมมือควรพัฒนาตั้งแต่ช่วงปฐมวัยเพราะเด็กวัยนี้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว ทิศนา แคมมณี (2536, น.79) กล่าวว่า เด็กวัย 12 เดือนถึง 6 ปี เรียนรู้ที่จะร่วมมือกับผู้อื่น เล่นกับผู้อื่น ได้ดีมีความเป็นมิตรให้ความร่วมมือและชอบทำสิ่งต่างๆ ให้ผู้อื่นพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับคร็อก (Krogg, 1990, p. 216 อ้างถึงใน สุนันทา ศิริวัฒนานนท์, 2544, น. 1) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กวัยนี้ว่าต้องมีการพัฒนาความร่วมมือ การมีส่วนร่วม การยอมรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึก ของผู้อื่น การรู้จัก แบ่งปัน การช่วยเหลือ เข้าใจบทบาทของตนเองและแสดงความเป็นผู้นำผู้ตามในกลุ่มเพื่อน ดังนั้นเด็กวัยนี้จึงเป็นช่วงที่เหมาะสมในการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือ เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่ดีต่อไป

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือในเด็กปฐมวัย ควรจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการ ความสนใจและความต้องการของเด็ก และควรเป็นกิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม เช่น การทำกิจกรรมศิลปะ การเล่นละคร การเล่นเกม เป็นต้น เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, น. 85) กล่าวว่า เด็กวัย 3 – 6 ปี เป็นวัยที่เรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่กับผู้อื่น และสิ่งรอบตัว เด็กวัยนี้ชอบเล่นเป็นกลุ่มมากกว่าเล่นคนเดียว การเล่นจึงถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เป็นหัวใจสำคัญของชีวิตในวัยเด็ก และถือว่าการเล่นอย่างมีจุดหมาย เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2548, น. 4) ซึ่งในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึง คือ ธรรมชาติของเด็ก การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด ซึ่งเด็กแต่ละคนจะผ่านลำดับขั้นตอนของพัฒนาการที่เหมือนกัน แต่จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับพื้นฐาน และสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวเด็กที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็ก (สมจินตนา คุปตสุนทร, 2547, น. 6) การสอดแทรกวิชาการ คุณธรรม และทัศนคติต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในกิจกรรมการเล่นของเด็ก ถือว่าเป็นกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยที่เด็กไม่รู้ตัว และสามารถทำให้เด็กบรรลุวุฒิภาวะเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ได้ (รัตนา จิวแหลม, 2550, น. 81)

การเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีหลายรูปแบบทั้งที่เล่นเป็นรายบุคคล เล่นเป็นกลุ่ม เล่นแข่งขัน ซึ่งการเล่นแต่ละแบบนี้ช่วยในการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมได้แตกต่างกัน โดยเฉพาะกิจกรรมการเล่น (พัชรี ผลโยธิน, 2540, น. 2 อ้างถึงใน วราลี โกศัย, 2540, น. 2) สอดคล้องกับ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, น. 46) ที่กล่าวว่า การเล่นเป็นวิธีการเล่นหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการ

เรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ ช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด รวมทั้งการส่งเสริมกระบวนการทำงาน การเล่นเกมสามารถกระตุ้นพฤติกรรมทางสังคมในทางบวก เช่น การรับรู้ความรู้สึก ความคิดเห็นของคนอื่น นอกจากนี้ยังส่งเสริมทักษะทางสังคม ทางร่างกาย การสื่อสาร การเคารพกฎ กติกา ได้แสดงความรู้สึกของตนเองและรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น ในขณะที่เด็กเล่นเด็กได้เรียนรู้ ความสามัคคีของกลุ่ม เน้นการให้ทุกคนมีส่วนร่วมและตระหนักว่าผู้เล่นทุกคนมีความสำคัญ (Sobel, 1983 อ้างถึงใน สุภัก ไหวหากิจ, 2544 , น. 63) การเล่นเกมเป็นการเล่นที่ทุกคนร่วมมือกันเล่นทุกคนเป็นผู้ชนะ ไม่มีผู้แพ้ ร่วมมือช่วยเหลือกันขณะเล่น ทุกคนมีส่วนร่วมในความสำเร็จของการเล่นช่วยพัฒนาเด็กให้เกิดพฤติกรรมร่วมมือได้ แต่การจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มมักถูกมองว่า ยากเกินไปสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งยังอยู่ในวัยที่มีข้อจำกัดในการรับรู้ความรู้สึกหรือความคิดเห็น ของผู้อื่น แต่ถ้าเด็กปฐมวัยได้ปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นหรือผู้ใหญ่ เด็กจะยังมีโอกาสเรียนรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักแก้ปัญหาและเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านสังคมและสติปัญญาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะเด็กจะแตกต่างจากผู้ใหญ่ตรงที่จะแสดงออกกับเพื่อนแต่ละคนอย่างเสมอภาค ซึ่งเท่ากับเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ได้แย้งอย่างอิสระและถ้าเด็กได้รับฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจนถึงระดับมหาวิทยาลัยก็จะเป็นการพัฒนาคนในประเทศได้อีกระดับหนึ่ง สามารถลดความขัดแย้งของคนในสังคมได้ (พัชริ ผลโยธิน, 2538, น.1-2 อ้างถึงใน วราลี โกศัย, 2540, น. 4)

กิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรมหลักที่สำคัญในการที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย เพราะในขณะที่เด็กเล่นนั้นเด็กจะ得以ใช้สมรรถภาพทางด้านร่างกายหลายๆ ส่วนควบคู่กับการใช้สติปัญญา และนอกจากนั้นการเล่นยังเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ในการเรียนและการทำงานของเด็ก ช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการทางสังคมในทางที่ดี เพราะในขณะที่เด็กเล่นนั้นจะได้รับความสนุกสนาน ได้เรียนรู้การเล่นที่เป็นกลุ่ม เคารพกฎ กติกา ได้แสดงความรู้สึกความต้องการของตนเอง ได้แสดงความพอใจและการยอมรับผู้อื่น รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น (วีรพงศ์ บุญประจักษ์, 2545, น. 2) ดังนั้นการเล่นเกมร่วมกับผู้อื่นจึงสามารถส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือให้กับเด็กปฐมวัยได้ เพราะทุกคนร่วมมือช่วยเหลือกันและกันขณะเล่น เพื่อให้เกิดความสำเร็จในแต่ละเกม ฉะนั้นเด็กทุกคนจึงมีส่วนร่วมในการทำให้เกิดความสำเร็จ เด็กจะรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รู้ถึงบทบาทของการเป็นผู้ให้และผู้รับความช่วยเหลือ และรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จนั้น ซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นฐานพฤติกรรมทางสังคม

ดังนั้นการจัดกิจกรรมในระดับปฐมวัย ควรมุ่งปลูกฝังพฤติกรรมทางสังคมในด้านความร่วมมือ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และรู้จักการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การเล่นจะเป็นสื่อกลางให้เด็ก

ได้เรียนรู้พฤติกรรมทางสังคม เพราะการเล่นสามารถช่วยให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ได้ รู้จักทำงานร่วมกันและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เด็กปฐมวัยจึงเป็นช่วงที่เหมาะสมที่สุดในการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือ เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ได้นำกิจกรรมไปปรับใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

1.3 สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย หลังการได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากร คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5-6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5-6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.4.2.1 คู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง ประกอบด้วย ชื่อเกม จุดประสงค์ วิธีการเล่น สื่อ/อุปกรณ์ เวลาในการจัดกิจกรรม การประเมินผล ภาพประกอบ

1.4.2.2 แผนการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง ซึ่งประกอบไปด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สาระที่ควรเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญ วิธีการดำเนินกิจกรรม (ขั้นนำ ขั้นดำเนินกิจกรรม ขั้นสรุป) สื่อการวัดและประเมินผล (วิธีวัดผล เครื่องมือวัดผล เกณฑ์การประเมินผล) แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกัน การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.3.1 ตัวแปรต้น คือ เกมการเล่นกลางแจ้ง

1.4.3.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ได้แก่

- 1) การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกัน
- 2) การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
- 3) การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.4.4 ระยะเวลาในการดำเนินการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ถึง วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2558 สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี วันละ 30 นาที ในช่วงกิจกรรมกลางแจ้ง เวลา 10.30 – 11.00 กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งทั้งสิ้น 24 ครั้ง

1.5 คำจำกัดความในการวิจัย

1.5.1 กิจกรรมเกมการเล่นกลางแจ้ง หมายถึง กิจกรรมการเล่นเพื่อความสนุก ที่มีข้อตกลงในเรื่องของเวลา สถานที่และมีกติกาที่ไม่สลับซับซ้อนมากนัก เป็นกิจกรรมที่ผู้ร่วมเล่นได้ลงมือและเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกาย เคลื่อนไหวร่างกายและแสดงออกอย่างอิสระประกอบกิจกรรมต่างๆ ทั้งในสนามและสถานที่โล่งแจ้งตามร่มไม้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นนำ หมายถึง ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับการเล่นเกม ร่วมกันวางแผน เลือกสถานที่ จัดเตรียมอุปกรณ์ จัดให้นักเรียนลงสนามอย่างเป็นระเบียบและเตรียมร่างกายให้พร้อม

2) ขั้นดำเนินกิจกรรม หมายถึง ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่นเกมอย่างละเอียด เมื่อเด็กเข้าใจแล้วให้เด็กเล่นเกมตามที่ตกลง

3) ขั้นสรุป หมายถึง เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้วครูและเด็กสนทนาสรุปผลการเล่นเกม ประเมินผลว่าเป็นอย่างไร มีข้อดี ข้อเสีย มีข้อบกพร่องอะไรที่ต้องแก้ไข และให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

1.5.2 พฤติกรรมร่วมมือ หมายถึง การพูดหรือแสดงออกของเด็กที่แสดงถึงความรู้สึกร่วมกันของตนเอง ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมร่วมกัน ประกอบด้วย

1) การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกัน หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกโดยการทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้อื่น แล้วแสดงออกมาในด้านการกระทำหรือคำพูด เพื่อแสดงให้เห็นว่าเคารพเชื่อฟังครู สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกา และข้อตกลงของกลุ่ม ได้แก่ การวิ่งไปแตะมือเพื่อน การส่งเสียงร้องไชโยเมื่อทำกิจกรรมจบ การเข้าแถว การสลับกันทำกิจกรรม การปฏิบัติตามเสียงสัญญาณหรือข้อตกลง

2) การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น หมายถึง เข้ากับเพื่อนและสังคมได้รอบตัว สนทนาโต้ตอบกับเพื่อนได้ดีไม่นิ่งเฉยหรือแสดงความอึดอัด ในสถานการณ์กลุ่ม เล่นร่วมกับเพื่อนได้จนจบกิจกรรม รู้จักการเคารพสิทธิ์ผู้อื่นไม่ขัดขวางหรือกลั่นแกล้งขณะเพื่อนปฏิบัติกิจกรรม รู้จักการขอโทษและให้อภัยยอมรับความผิดโดยการกล่าวคำขอโทษเมื่อตนเองทำผิดและไม่ต่อว่าหรือตำหนิเมื่อเพื่อนทำผิด

3) การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกโดยการเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม แล้วแสดงออกมาในด้านการกระทำที่แสดงให้เห็นว่ามี การปฏิบัติหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย ร่วมมือกับเพื่อนในการทำกิจกรรมจนกิจกรรมนั้นจบ ไม่นิ่งดูเฉย

1.5.3 แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย หมายถึง การประเมินพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

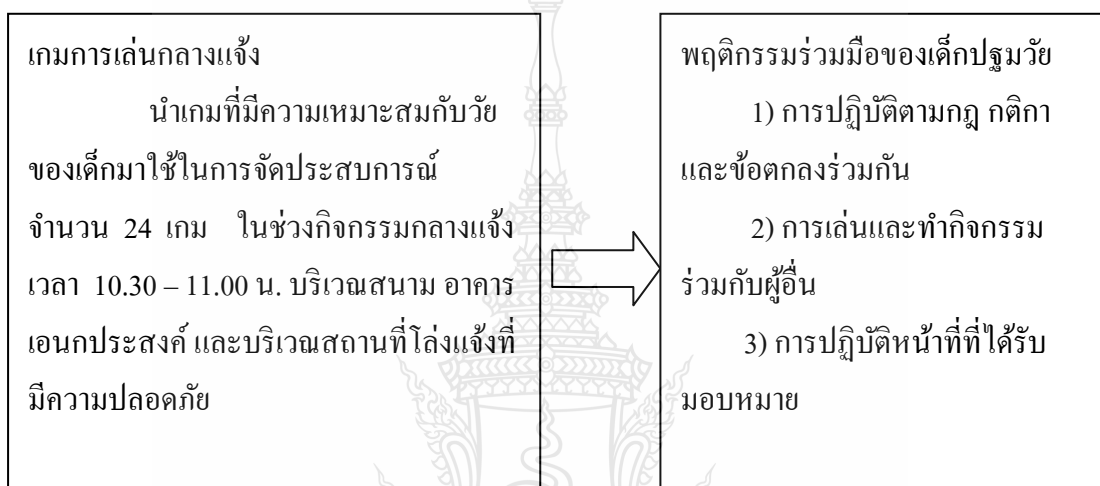
1) การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกัน

2) การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

3) การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.5.4 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชาย - หญิง อายุ 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

1.6 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ได้คู่มือและแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยได้

1.7.2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งมีพฤติกรรมร่วมมือหลังได้รับการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์

1.7.3 เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในการนำไปใช้พัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การใช้เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี
- 2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็กปฐมวัย
 - 2.2.1 ความหมายของการเล่น
 - 2.2.2 ทฤษฎีการเล่น
 - 2.2.3 พัฒนาการทางการเล่นของเด็กปฐมวัย
 - 2.2.4 ประเภทของการเล่น
 - 2.2.5 ความหมายและประเภทของเกม
 - 2.2.6 ความสำคัญของการเล่นที่มีต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
 - 2.2.7 การจัดประสบการณ์การเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.2.8 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.2.9 บทบาทครูในการส่งเสริมการเล่น
- 2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลางแจ้ง
 - 2.3.1 ความหมายของกิจกรรมกลางแจ้ง
 - 2.3.2 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง
 - 2.3.3 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง
 - 2.3.4 ประเภทของกิจกรรมกลางแจ้ง
 - 2.3.5 การจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.3.6 ประโยชน์ของกิจกรรมกลางแจ้ง
- 2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมร่วมมือ
 - 2.4.1 ความหมายของพฤติกรรมร่วมมือ
 - 2.4.2 ความสำคัญของพฤติกรรมร่วมมือ
 - 2.4.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมร่วมมือ
 - 2.4.4 ลักษณะของพฤติกรรมร่วมมือ
 - 2.4.5 แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรแกนกลาง จัดทำขึ้นเพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็กและผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และเพื่อให้สถานศึกษา และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกหน่วยงานทุกสังกัดที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานเดียวกัน เพื่อเสริมสร้างให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเหมาะสมกับวัย เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพต่อไป

2.1.1 ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม – วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อ สร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง และสังคม

สรุป ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยเป็นแนวคิด ค่านิยม ความเชื่อที่แสดงให้เห็นถึงแนวทาง หรือวิธีการในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ แนวทางในการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.1.2 หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

- 1) ส่งเสริมกระบวนการการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
- 2) ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
- 3) พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

4) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมี
ความสุข

5) ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนา
เด็ก (กรมวิชาการ, 2546, น. 1 - 5)

สรุป หลักการเป็นส่วนที่แสดงถึงหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่สอดคล้อง
กับแนวคิดและปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

2.1.3 จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้าน
ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่าง
ระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นจุดหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

- 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- 2) กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน
สัมพันธ์กัน
- 3) มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
- 4) มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
- 5) ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
- 6) ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 7) รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
- 8) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมใน
ระบอบประชาธิปไตย
- 9) ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 10) มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 11) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- 12) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

(กรมวิชาการ, 2546, น. 31)

สรุป จุดหมายถือเป็นมาตรฐานลักษณะที่พึงประสงค์ที่มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย
อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่าง
บุคคล

2.1.4 คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 – 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่า เด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันท่วงที คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3 - 5 ปี มีดังนี้

1) อายุ 3 ปี

(1) พัฒนาการด้านร่างกาย

- (1.1) กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
- (1.2) รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
- (1.3) เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
- (1.4) เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
- (1.5) ใช้กรรไกรมือเดียวได้
- (1.6) วาดและระบายสีอิสระได้

(2) พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ

- (2.1) แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
- (2.2) ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
- (2.3) กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดคนน้อยลง

(3) พัฒนาการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

- (3.1) รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
- (3.2) ชอบเล่นแบบกลุ่มนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)
- (3.3) เล่นสมมติได้
- (3.5) รู้จักรอคอย

(4) พัฒนาการด้านสติปัญญาและพัฒนาการทางภาษา

- (4.1) ตำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้
- (4.2) บอกชื่อของตนเองได้
- (4.3) ขอบความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา

- (4.4) โต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้
- (4.5) สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ
- (4.6) ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่ายๆ แสดงท่าทางเลียนแบบได้
- (4.7) ใช้น้ำคำถาม “อะไร”
- (4.8) สร้างผลงานตามความคิดของตนเองง่ายๆ
- (4.9) อยากรู้ อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

2) เด็กอายุ 4 ปี

(1) พัฒนาการด้านร่างกาย

- (1.1) กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
- (1.2) รับลูกบอลด้วยมือทั้งสอง
- (1.3) เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้
- (1.4) เขียนรูปลิ่มเหลี่ยมตามแบบได้
- (1.5) ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
- (1.6) กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย

(2) พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ

- (2.1) แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
- (2.2) เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
- (2.3) ชอบทำทนาย / มีการยอมรับ
- (2.4) ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

(3) พัฒนาการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

- (3.1) แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง
- (3.2) เล่นร่วมกับคนอื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน - หลัง
- (3.3) แบ่งของให้คนอื่น
- (3.4) เก็บของเล่นเข้าที่ได้

(4) พัฒนาการด้านปัญญา

- (4.1) จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งตัวได้
- (4.2) บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
- (4.3) พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ
- (4.4) สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง

(4.5) สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น

(4.6) รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

3) อายุ 5 ปี

(1) พัฒนาการด้านร่างกาย

(1.1) กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้

(1.2) รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง

(1.4) เดินขึ้นลงบันได สลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว

(1.5) เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้

(1.6) ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด

(1.7) ใช้ก้ำมเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือกกรองเท้า ฯลฯ

(1.8) ยึดตัว คล่องแคล่ว

(2) พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ

(2.1) แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม

(2.2) ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น

(2.3) ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

(3) พัฒนาการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

(3.1) ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง

(3.2) เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้

(3.3) พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ทำความเคารพ

(3.4) รู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่

(3.5) รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

(4) พัฒนาการด้านสติปัญญา

(4.1) บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จำแนก และจัด

หมวดหมู่สิ่งของได้

(4.2) บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเองได้

(4.3) พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง

(4.4) สนทนาโต้ตอบเล่าเป็นเรื่องราวได้

(4.5) สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและ

แปลกใหม่

(4.6) รู้จักใช้คำถาม “ทำไม” “อย่างไร”

(4.7) เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นามธรรม

(4.8) นับปากเปล่าได้ถึง 20

สรุป คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลให้ผู้สอนต้องรู้และเข้าใจ เพื่อจะได้จัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้ถูกต้อง เหมาะสมและพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ

2.1.5 ระยะเวลาเรียน

ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1 - 3 ปีการศึกษาโดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

สรุป ระยะเวลาเป็นการกำหนดไว้สำหรับสถานศึกษาใช้เป็นเกณฑ์ ประมาณ 1 - 3 ปี ขึ้นอยู่กับอายุเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษา

2.1.6 สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สารการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่มีโอกาสใกล้ชิดหรือ มีการปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่นั้นเนื้อหา การท่องจำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการ จำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็ก เกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัยผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษา อาจนำสารการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือการเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สารการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สติปัญญาและพัฒนาการทางภาษา ช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่

สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกันด้วย ประสบการณ์สำคัญ มีดังนี้

(1) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่

(1.1) การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ การเคลื่อนไหวพร้อมวัตถุอุปกรณ์ และการเล่นเครื่องเล่นสนาม

(1.2) การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสการเขียนภาพและการเล่นกับสี การปั้นและประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยดินเหนียวดินน้ำมัน แท่งไม้ และเศษวัสดุ ฯลฯ การต่อของ บรรจุ เท และแยกชิ้นส่วน

(2) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ ได้แก่

(2.1) ดนตรี ได้แก่ การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี การเล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี ฯลฯ การร้องเพลง

(2.2) สุนทรียภาพ ได้แก่ การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่าง ๆ

(2.3) การเล่น ได้แก่ การเล่นอิสระ การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

(2.4) คุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

(3) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม ได้แก่

การเรียนรู้ทางสังคม ได้แก่ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ การมีโอกาสได้รับความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของตนเอง และผู้อื่น การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การแก้ปัญหาในการเล่น การมีประสบการณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย

(4) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา และพัฒนาการทางภาษา ได้แก่

(4.1) การคิด ได้แก่ การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น การเขียนแบบการกระทำและเสียงต่าง ๆ การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่างๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง การรับรู้ และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และผลงาน การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุต่าง ๆ

(4.2) การใช้ภาษา ได้แก่ การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด การพูดกับผู้อื่น เกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การฟังเรื่องราว นิทาน คำคล้องจอง คำกลอน การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุต่าง ๆ การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมาย ต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง การอ่าน ในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือ นิทาน / เรื่องราวที่สนใจ

(4.3) การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ ได้แก่ การสำรวจและ อธิบายความเหมือน ความต่างของสิ่งต่าง ๆ การจับคู่ การจำแนก และการจัดกลุ่ม การเปรียบเทียบ เช่น ยาว/สั้น ขรุขระ/เรียบ ฯลฯ การเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ การคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ การทดลองสิ่งต่าง ๆ การสืบค้นข้อมูล การใช้หรืออธิบายสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

(4.4) จำนวน ได้แก่ การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน การนับสิ่งต่าง ๆ การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง การมีประสบการณ์กับจำนวนหรือปริมาณที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง

(4.5) มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) ได้แก่ การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุและการเทออก การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่าง ๆ กัน การมีประสบการณ์ และการอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน การมีประสบการณ์และการอธิบายในเรื่อง ทิศทางการเคลื่อนที่ของคน และสิ่งต่าง ๆ การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ

(4.6) เวลา ได้แก่ การเริ่มต้นและการหยุดการกระทำโดยสัญญาณ การมี ประสบการณ์และเปรียบเทียบเวลา เช่น ตอนเช้า ตอนเย็น เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ ฯลฯ การมี ประสบการณ์และการเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

2) สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม ให้ เด็กเกิด การเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้อง กับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สารที่เด็กอายุ 3 - 5 ปี ควรเรียนรู้ มีดังนี้

(2.1) เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จัก อวัยวะต่าง ๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองคนเดียวหรือ กับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี

(2.2) เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรรู้จักและมีโอกาสรู้จัก และรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือ มีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

(2.3) ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรรู้จักเรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

(2.4) สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรรู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

สรุป สาระการเรียนรู้ กำหนดเป็น 2 ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กที่จะช่วยให้เด็กเกิดทักษะสำหรับสร้าง องค์ความรู้โดยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุ สิ่งของและบุคคลต่าง ๆ รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน ในส่วนสาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการ จัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์สำคัญดังกล่าว

2.1.7 การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3 - 5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดใน รูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้ จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1) หลักการจัดประสบการณ์

(1.1) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก โดยองค์รวมอย่าง ต่อเนื่อง

(1.2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่าง บุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

(1.3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและ ผลผลิต

(1.4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

(1.5) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2) แนวทางการจัดประสบการณ์

(2.1) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

(2.2) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาททั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

(2.3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

(2.4) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

(2.5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

(2.6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

(2.7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน วันตลอดจนแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

(2.8) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

(2.9) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

(2.10) จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

สรุป หลักการจัดประสบการณ์และแนวทางการจัดประสบการณ์ เป็นคำแนะนำแก่ผู้สอน
ในหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้แก่เด็กอย่างเหมาะสมถูกต้องต่อไป

3) การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้
หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวัน ทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร
การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

3.1) หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

(1) กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย
ของเด็กในแต่ละวัย

(2) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลา
ต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

(3) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่น
กลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

(4) กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง
กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่
กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุก
ประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็ก
จะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

3.2) ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

(1) การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของ
กล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรม โดย
ให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

(2) การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของ
กล้ามเนื้อเล็ก ความสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส
เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน
กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

(3) การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมี
ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นกล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์

ประหยัด เมตตาภรณ์ма เอื้อเพื่อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดคล้องคุณธรรมจริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

(4) การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่ายทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

(5) การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาการคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลองศึกษานอกสถานที่ รับประทานอาหารหรือจัดให้เด็กได้เล่นการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

(6) การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มี ความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และ บุคคลกรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

(7) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมุติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

สรุป การที่จะนำกิจกรรมมาจัดในแต่ละวัน ต้องครอบคลุมการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม

2.1.8 การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของ กิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การ ประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

- 1) ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
- 2) ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
- 3) สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
- 4) ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
- 5) ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูล หลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบสำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3 - 5 ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงาน เด็กที่เก็บอย่างมีระบบ (กรมวิชาการ, 2546, น. 31 - 43)

สรุป การประเมินพัฒนาการ เป็นการประเมินพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นกระบวนการ ต่อเนื่องตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ โดยไม่ควรใช้การสอบ

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็กปฐมวัย

2.2.1 ความหมายของการเล่น

ได้มีผู้ให้ความหมายของการเล่นไว้หลายทัศนะ กล่าวคือ

รูท กริฟฟิท (Ruth Griffiths, 1973 อ้างถึงใน สมจินตนา คุปตสุนทร, 2549, น.19) กล่าวว่า การเล่นคือการแก้ปัญหาของเด็ก

ซูซาน ไอแซค (Susan Isaacs, 1972 อ้างถึงใน ประภาพรรณ เอี่ยมสุภานิต, 2543, น. 119) กล่าวว่า การเล่นเป็นกระบวนการพัฒนาของเด็กทั้ง 4 ทาง ได้แก่ ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซูซานไอแซค แบ่งการเล่นออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) การเล่นนำไปสู่การค้นพบเหตุผลและความคิด
- 2) การเล่นเป็นการเชื่อมโยงระหว่างเด็กกับสังคม

3) การเล่นเป็นการทำให้เด็กไปสู่ความสมดุลในสังคม

மாகาเรีท โลเวนเฟลด์ (Megaret Lowenfeld, 1967 อ้างถึงใน เขาวพา เดชะคุปต์, 2546, น. 43) ได้กล่าวถึงความหมายของการเล่นของเด็กก่อนวัยเรียนไว้ดังนี้

- 1) การเล่นคือการทำกิจกรรมของร่างกาย (Play as a Bodily Activity)
- 2) การเล่นคือการได้รับประสบการณ์ซ้ำ (Play as Repetition of Experience)
- 3) การเล่นคือการแสดงออกซึ่งความเพ้อฝัน (Play as Demonstration of Fantasy)
- 4) การเล่นคือการเข้าใจสิ่งแวดล้อม (Play as Realization of Environment)
- 5) การเล่นคือการเตรียมการเพื่อชีวิต (Play as Preparation for Life)

สมจินตนา คุปตสุนทร (2547, น. 19) กล่าวว่า การเล่นเป็นกิจกรรมที่เด็กเล่นตามความสนใจของตัวเองเพื่อพัฒนาความพร้อมครบทั้ง 4 ด้าน การเล่นจะเป็นการเรียนรู้ของเด็กได้ต้องผ่านการลงมือกระทำ กระทำซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ประยุกต์กับสถานการณ์อื่นที่ใกล้เคียงเหมาะสมตามวัยและวุฒิภาวะ

วราภรณ์ ปานทอง (2548, น. 35) กล่าวว่า การเล่นเป็นการกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ ที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เด็ก เพราะการเล่นเกิดจากความสมัครใจของเด็กเอง ไม่มีการบังคับใด ๆ ทั้งสิ้น ลักษณะการเล่นแต่ละอย่างจะแตกต่างกันออกไปตามความต้องการของเด็กเอง

สรุป การเล่น หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำใด ๆ ที่เด็กทำด้วยความสนใจและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เด็ก เพื่อการพัฒนาความพร้อมครบทั้ง 4 ด้าน การเล่นจะเป็นการเรียนรู้ของเด็กได้ต้องผ่านการลงมือกระทำ หรือกระทำซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่ได้นำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่นที่ใกล้เคียงเหมาะสมตามวัยและวุฒิภาวะ

2.2.2 ทฤษฎีการเล่นของเด็ก

การเล่นของเด็กนั้น สามารถนำมาใช้กับการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าการเล่นมีความสำคัญมาก ฉะนั้นไม่ควรมองข้ามสิ่งเหล่านี้ไป ซึ่งทฤษฎีการเล่นแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ (ภรณ์ คุรุรัตน์, 2535, น.13 – 16 อ้างถึงใน สมจินตนา คุปตสุนทร, 2547, น. 24-27)

1) ทฤษฎีการเล่นคลาสสิก (Classical Theories of Play) การเล่นคลาสสิกได้พัฒนาขึ้นช่วงระหว่างศตวรรษที่ 19 ถึงช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งได้อธิบายถึงปรากฏการณ์การเล่นของเด็กในลักษณะต่าง ๆ ทฤษฎีเหล่านี้ ได้แก่

(1.1) ทฤษฎีพลังงานที่เหลือใช้ (Surplus Energy Theory) ทฤษฎีนี้พัฒนาโดยคาร์ล กอสส์ (Karl Gross) ซึ่งได้แนวคิดเบื้องต้นจาก อริสโตเติล (Aristotle) แนวคิดที่สำคัญทางทฤษฎีนี้เชื่อว่าอินทรีย์จะใช้พลังงานไปประกอบกิจกรรมไม่มีเป้าหมายอื่น ได้แก่ การเล่น แต่ทว่าการเล่นจะ

เกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่ออินทรีย์มีพลังที่เหลือใช้จากการประกอบภาระงานแล้ว นั่นคืออินทรีย์จะต้องใช้พลังงานในการทำงานก่อนแล้วจึงนำพลังงานที่เหลือใช้ในการเล่น

(1.2) ทฤษฎีการผ่อนคลาย (Relaxation Theory) แพทริกพัฒนาทฤษฎีโดยอาศัยแนวคิดที่ว่า การเล่นนั้นเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการที่ผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์

(1.3) ทฤษฎีการกระทำซ้ำ (Recapitulation Theory) ทฤษฎีนี้ได้รับแนวคิดมาจากดาร์วิน (Darwin) โดยความเชื่อที่ว่า มนุษย์วิวัฒนาการมาจากสัตว์เซลล์เดียว จากแนวความคิดนี้เอง การเล่นของมนุษย์จึงถือได้ว่าเป็นมรดกที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งต่อมาทฤษฎีนี้ไม่สามารถอธิบายรูปแบบการเล่นใหม่ๆ ของเด็กได้

(1.4) ทฤษฎีการเล่นโดยสัญชาตญาณ (Instinct Practice Theory) คาร์ล กรอสต์ ได้กล่าวไว้ว่า สัตว์มักเล่นเพื่อเตรียมตัวสำหรับอนาคต เป็นทักษะของสัญชาตญาณ เพื่อที่จะฝึกให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2) ทฤษฎีการเล่นร่วมสมัย (Contemporary Theories of Play) เป็นทฤษฎีที่เน้นกระบวนการและเนื้อหาของการเล่นที่เสริมพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงมองการเล่นในแง่ของพฤติกรรมทางสติปัญญา ได้แก่

(2.1) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ซึ่งเป็นความสนใจเกี่ยวกับธรรมชาติการเล่นของเด็ก เริ่มจากการสังเกตของ ฟรอยด์ (Freud) โดยกล่าวว่า การเล่นเกิดจากความต้องการ ความพึงพอใจ และ การที่เด็กจะบรรลุถึงความพอใจนั้น จะต้องสนองด้วยการเล่นการที่เด็กเล่นเป็น พยาบาล แม่ หรือนักมนุษยศาสตร์ ก็เพื่อที่จะแสดงออกถึงความต้องการที่ทำให้ตนเองมีความพึงพอใจมากขึ้น นอกจากนี้ ฟรอยด์ ยังมองเห็นว่า การเล่นมีคุณค่าอย่างมากในแง่ของการบำบัด เพราะการเล่นสามารถลดความไม่พึงพอใจ อันเกิดจากประสบการณ์ได้ ต่อมาอีริกสัน (Erik Erikson) ได้ขยายผลงานของฟรอยด์โดยอธิบายการเล่นของเด็กเพิ่มขึ้น เพื่อให้เข้าใจเด็กมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้อธิบายการเล่นของเด็กว่าเป็นพัฒนาการตามขั้นตอน เด็กจะเข้าใจโลกที่เขาอยู่โดยการพบสิ่งใหม่ๆ ที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น และได้แบ่งขั้นตอนของพัฒนาการการเล่นของเด็กออกเป็น 3 ขั้น คือ (ประภาพรรณ เอี่ยมสุภษิต, 2543, น. 126 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 12)

ขั้นที่ 1 การเล่นเกี่ยวกับตัวเอง การเล่นชนิดนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิด โดยที่ศูนย์กลางเล่นนั้นอยู่ที่ตัวเด็กเอง ในระยะแรกเราอาจจะไม่ได้คิดว่าสิ่งที่เด็กทำนั้นเป็นการเล่นเพราะการเล่นของเด็กในระยะนี้เริ่มโดยการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายซ้ำ รวมทั้งส่งเสียงซ้ำๆ อยู่ตลอดเวลา ต่อมาเมื่อทารกจะมุ่งความสนใจในการเล่นออกไปที่อื่นหรือของสิ่งอื่น เช่น การเล่นเสียง

ระดับต่าง ๆ เพื่อดูการสนองตอบของแม่ หรือสำรวจร่างกาย หน้าตาของแม่ด้วยมือ เป็นต้น การเล่นเกี่ยวกับตนเองนี้เป็นการเริ่มต้นที่จะเรียนรู้ลักษณะต่าง ๆ ของโลกที่เขาอยู่

ขั้นที่ 2 การเล่นในโลกของเด็กเอง คือ เด็กจะเล่นของเล่นและวัตถุต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก ซึ่งการเล่นในโลกเล็ก ๆ ของเด็กจะเป็นการช่วยให้เด็กได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคม สิ่งแวดล้อมที่มีกฎเกณฑ์บางอย่างที่เด็กต้องเรียนรู้ เช่น สิ่งของนั้นอาจแตกสลายสูญหายไปได้หรือเป็นสิ่งของของคนอื่น อีกทั้งอาจถูกควบคุมจากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า เช่น เด็กโต หรือผู้ใหญ่ ถ้าเด็กยังไม่สามารถเรียนรู้โลกเล็ก ๆ ของเขาได้แล้ว จะทำให้เด็กกลับไปสู่การเล่นในช่วงแรก คือ การเล่นเกี่ยวกับตนเอง

ขั้นที่ 3 การเล่นในสังคม การเล่นขั้นนี้จะเริ่มเมื่อเด็กอายุระดับที่จะเข้าสถานศึกษาเด็กจะเริ่มเล่นกับบุคคลอื่น ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนาการเล่น แต่ความสำเร็จของพัฒนาการเล่น เป็นผลเนื่องจากความสำเร็จในพัฒนาการของสองขั้นแรก ในขั้นนี้เด็กจะเรียนรู้ว่า เมื่อใดเขาจะเล่นคนเดียว และเมื่อใดเขาเล่นเป็นกลุ่ม

(2.2) ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านความรู้ความเข้าใจ เพียเจท์ (Piaget) ได้วิเคราะห์และแบ่งแยกพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจของเด็กออกเป็นลำดับขั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของตนเอง เป็นขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัส (Sensorimotor Play) การเล่นในขั้นนี้เด็กมีพฤติกรรมในลักษณะเป็นการสำรวจ จับต้องวัตถุนับว่าเป็นการฝึกเล่น และพัฒนาการการเล่นควบคู่ไปกับพัฒนาการทางสติปัญญา ขั้นการแก้ปัญหาด้วยการกระทำ ซึ่งการเล่นในขั้นนี้จะยุติลงเมื่อเด็กอายุประมาณ 2 ขวบ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเล่นเกี่ยวกับการสร้าง (Constructive Play) การเล่นในขั้นนี้จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กอายุ 1 ปี 5 เดือน - 2 ปี เป็นการเล่นที่มีวัตถุประสงค์ที่ไม่มีขอบเขตจำกัด เด็กจะเล่นด้วยความพอใจมากกว่าจะคำนึงความจริงหรือมาตรฐานต่าง ๆ ของสังคม เมื่อเด็กเริ่มรับรู้การเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลจากการเล่นซ้ำ ๆ กัน เด็กจะเริ่มนำลักษณะของการเล่นนั้นและการเล่นในขั้นนี้จะพัฒนาไปสู่การเล่นที่ใช้สัญลักษณ์

ขั้นที่ 3 ขั้นการเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Play) การเล่นขั้นนี้จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กอายุ 2 ขวบขึ้นไป และสามารถพัฒนาได้เต็มที่เมื่อเด็กอายุ 3 - 4 ปี การเล่นนี้เกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเด็กสามารถจำและสมมติของเครื่องเล่นต่าง ๆ ที่ไม่มีอยู่ในที่นั้นได้ เช่น สมมติให้ผ้าที่พับไว้เป็นทารกสมมติว่ามีขนมมาป้อนตุ๊กตา เป็นต้น และลักษณะการเล่นที่เป็นส่วนหนึ่งของการเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ ที่นับว่าเป็นการพัฒนาขั้นสูงสุด คือ การแสดงละครสมมติ (Socio-Dramatic Play)

การเล่นแบบนี้ จะเริ่มจากคำว่า “เรามาสมมติเป็นกันดีกว่า” การแสดงออกนี้เป็นการแสดงออกอย่างอิสระถึงการรับรู้ทางสังคมของเด็กโดยการแสดงบทบาทของผู้อื่นและแสดงความรู้สึกต่อสังคมของเด็ก

สรุป การเล่นเป็นธรรมชาติของเด็ก เป็นการสนองตอบความต้องการ และความพึงพอใจของเด็ก ซึ่งเด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการเล่นตามลำดับขั้น โดยเริ่มจากการเล่นเกี่ยวกับตนเองก่อน แล้วจึงนำไปสู่การเล่นกับวัตถุ โดยการสัมผัสที่เป็นรูปธรรม และในที่สุดเด็กก็จะพัฒนาไปถึงการเล่นขั้นสัญลักษณ์ เด็กสามารถนำผลการเรียนรู้ที่ค้นพบมาปรับใช้ในการคิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล

2.2.3 พัฒนาการทางการเล่นของเด็กปฐมวัย

การเล่นเป็นทางหรือวิธีการที่เด็กแปลหรือถ่ายทอดความหมายความเข้าใจและความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวออกมาเป็นการกระทำเพื่อให้ตัวเองเรียนรู้และให้ผู้อื่นรับรู้ความสามารถของตนเอง พฤติกรรมการเล่นต่าง ๆ ของเด็ก จึงมีลำดับขั้นของการพัฒนาการที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

มิลลาร์ (Millar, 1968, p. 207 อ้างถึงใน นิติยา ประพฤติกิจ, 2541, น. 102) ได้จัดแบ่งลำดับขั้นพัฒนาการด้านการเล่นของเด็กเป็น 4 ขั้น คือ

- 1) การเล่นตามลำพัง (Solitary Play) การเล่นในขั้นนี้เป็นขั้นแรกของเด็กเด็กจะเล่นตามลำพังคนเดียว
- 2) การเล่นเคียงข้างเพื่อน (Parallel Play) ขั้นนี้เด็กจะเล่นข้าง ๆ เพื่อนแต่ต่างคนต่างสนใจเฉพาะกิจกรรมหรือของเล่นของตนเองเท่านั้น
- 3) การเล่นกับเพื่อน (Associative Play) ขั้นนี้เด็กเริ่มสนใจที่จะเล่นกับผู้อื่นเป็นกลุ่ม อาจมี 2 – 3 คน และอาจมีการเปลี่ยนกลุ่มเปลี่ยนกิจกรรมกันได้ การเล่นสมมติและ การสร้างจินตนาการเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เด็กรู้จักการเล่นกับเพื่อน ๆ รู้จักการรอคอยและเก็บของเข้าที่ถ้าหากมีครุคอยควบคุม เด็กอาจเลือกเล่นกับเพื่อนเพศเดียวกัน สำหรับกิจกรรมบางอย่าง เช่น การก่อสร้างด้วยบล็อก สำหรับเด็กผู้ชาย มุมบ้านหรือแต่งตัวสำหรับเด็กผู้หญิงหรืออาจมีทั้งชายหญิง แต่เด็กบางคนชอบบังคับผู้อื่นจนเพื่อน ๆ ทนไม่ได้ต้องออกจากการเล่น แสดงว่าเด็กคนนี้ไม่พร้อมที่จะเล่นกับเพื่อน ๆ
- 4) การเล่นแบบร่วมมือ (Cooperative Play) เด็กวัย 5 ขวบ สามารถเล่นแบบร่วมมือกันเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งอาจมี 2 – 5 คน แต่อาจมีเด็กอายุ 4 ขวบ ที่สามารถเล่นร่วมมือกับเพื่อน ๆ ได้ดี

แต่เพียเจต์ (Piaget) เชื่อว่าการเล่นขั้นนี้จะปรากฏก็ต่อเมื่อเด็กอายุได้ 7 - 8 ขวบ ตามปกติแล้วเด็กวัย 5 ขวบ สามารถควบคุมอวัยวะและเคลื่อนไหวได้ค่อนข้างดี

ประภาพรรณ สุวรรณสุข และคณะ (2538, น. 621 - 625 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 15) ได้สรุปลำดับขั้นการพัฒนาการเล่นของเด็ก สอดคล้องกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กดังนี้

1) พัฒนาการทางการเล่นด้านร่างกาย มีลำดับขั้นดังนี้

(1.1) ระยะเวลา อายุ 0 - 2 ขวบ เด็กในช่วงวัยนี้จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการมอง หรือการจ้องมอง พัฒนาการทางสายตานี้จะเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการได้ยินเสียงด้วย ต้องการไขว่คว้า สิ่งของเข้าปาก ขว้างปาสิ่งของ การเคลื่อนไหว แขน ขา เป็นการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ที่พัฒนามาก่อน กล้ามเนื้อย่อย

(1.2) ระยะเวลา อายุ 2 - 7 ขวบ เด็กในช่วงวัยนี้ ต้องการการกำลึงกายเพื่อให้ ร่างกายแข็งแรงและเป็นการฝึกฝนการใช้กล้ามเนื้อต่าง ๆ กล้ามเนื้อย่อยจะเริ่มมีพัฒนาการดีขึ้น เช่นเดียวกับกล้ามเนื้อใหญ่ โดยการวิ่ง ปีนป่าย กระโดด คลาน ชอบแสดงออกในการฝึกหัดให้เกิด ความแข็งแรง ความคล่องแคล่วและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อต่าง ๆ ของร่างกายโดยวิธีการ เล่น

(1.3) ระยะเวลา อายุ 7 - 12 ขวบ เด็กที่อยู่ในวัยนี้ มีพัฒนาการทางความคิด สลับซับซ้อนมากขึ้น เรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชาย การเล่นรวมกลุ่มเป็น เพศเดียวกันก็เกิดขึ้น ลักษณะการเล่นจะเล่นเป็นทีม มีกฎเกณฑ์และระเบียบ มีการแข่งขัน เด็กชาย ชอบเล่นใช้กำลัง เล่นกลางแจ้ง เด็กหญิงจะเล่นเป็นกลุ่มทั้งในร่มและกลางแจ้ง จุดสนใจเด็กในวัยนี้จะ อยู่ที่การเล่น แต่อยู่ที่การฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อต่าง ๆ ให้มีความคล่องแคล่วว่องไว ทรงตัวและการประสานสัมพันธ์กันอย่างยิ่งขึ้น

2) พัฒนาการทางการเล่นด้านจิตใจและอารมณ์ การเล่นไม่ได้เป็นการเล่นที่ใช้ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กหรือเพื่อการเรียนรู้เท่านั้น แต่การเล่นจัดเป็นการสนองความต้องการ ทางจิตใจและอารมณ์ของเด็กด้วย เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกรับประกันและอบอุ่น ทางอารมณ์ ชื่นชม ในความสวยงาม สามารถสนองตอบความอยากรู้อยากเห็นและมีความรู้สึกรับประกันเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่ง ลักษณะพัฒนาการทางการเล่นของเด็กที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจิตใจและอารมณ์สามารถแบ่งเป็น ลำดับขั้นตามแนวคิดของ อิริคสัน (ประภาพรรณ สุวรรณสุข และคณะ, 2538, น. 25 - 28 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 16) ดังนี้

(2.1) ระยะเวลาที่หนึ่ง เป็นระยะสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง เด็กวัยแรกเกิดจนถึง

2 ขวบ ลักษณะการแสวงหาความเชื่อมั่นโดยการไขว่คว้าให้สิ่งของมาอยู่ใกล้ตัว จับต้องได้ ใช้ปากดูดเพื่อรับรู้ความรู้สึก จุดสนใจของการเล่นและเครื่องเล่นของเด็กคือร่างกายของเด็กเอง เช่น นิ้วมือนิ้วเท้า เป็นต้น

(2.2) ระยะเวลาที่สอง เป็นระยะที่ต้องการทำหรือค้นคว้าด้วยตนเอง เด็กวัย 1-3 ขวบ เริ่มเรียนรู้ว่าตนเองมีความสามารถและความต้องการ เด็กเริ่มแสดงออกให้ผู้อื่นเห็นความเป็นตัวของตัวเอง ใช้ความเคลื่อนไหวเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ ใช้กิริยาประกอบคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ ระยะเวลาการเล่นเริ่มมีบทบาทสำคัญ เพราะเป็นแนวทางแสดงออกทางอารมณ์ เด็กจะชอบเล่นคนเดียวเพื่อให้รู้จักตนเองให้ดีขึ้น แต่บางครั้งจะรู้สึกสับสนในการพัฒนาอารมณ์ของตน ต้องการพึ่งผู้อื่นด้วย ดังนั้นบางครั้งเด็กจึงแสดงออกถึงความตึงเครียดบ้าง

(2.3) ระยะเวลาที่สาม เป็นระยะที่มีความริเริ่ม เด็กวัย 4 – 5 ขวบ ต้องการทราบขอบเขตความสามารถของตนเอง เริ่มแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองเป็นสมาชิกของครอบครัว สนใจกิจกรรมที่ผู้ใหญ่ทำ เด็กจะช่างซักถามมากที่สุด เพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้อื่น และเพื่อให้รู้ความสัมพันธ์ของตนเองต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การเล่นจะมีลักษณะเพื่อตนเองมากกว่าส่วนรวม ไม่เล่นแบ่งเพศ ชอบเล่นเป็นหมู่ซึ่งไม่ใหญ่มาก เด็กช่วงนี้จะมีลักษณะพิเศษคือชอบพูดคนเดียว

(2.4) ระยะเวลาที่สี่ เป็นระยะเริ่มรู้จักหน้าที่รับผิดชอบหน้าที่การงานและความสำเร็จที่ได้รับ เด็กวัย 6-12 ขวบ มีสภาพจิตใจที่อารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องมากที่สุด อยากรับผิดชอบ อยากรจะเป็นที่หนึ่งเสมอ ถ้าไม่สำเร็จก็อาจแสดงออกในรูปการวิวาทกับผู้อื่น ลักษณะการเล่นจะเป็นการที่เด็กเริ่มรู้จักเล่นกับเพศเดียวกัน ในระยะแรกการเล่นอาจจบลงด้วยต่างคนต่างเลิก ต่อมาเด็กมักจะเล่นกับเด็กที่มีอายุมากกว่า เล่นเป็นกลุ่มไม่ชอบเล่นตามลำพัง ซึ่งช่วยให้เด็กปรับตัวเข้ากับสังคมได้ บทบาทและอิทธิพลของการเล่นในช่วงวัยนี้จะเป็นในรูปของการเรียนรู้สภาพจริง ๆ ของชีวิต

3) พัฒนาการทางการเล่นด้านความรู้ความเข้าใจหรือสติปัญญา โดยเพียเจต์

(ประภาพรรณ สุวรรณสุข และคณะ, 2538, น. 623 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 17) ได้แบ่งพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจของเด็กออกเป็นลำดับขั้น ดังนี้

(3.1) ขั้นการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัสรู้สึกและกลไกเคลื่อนไหวต่าง ๆ ขั้นแรกของการเจริญวัย เด็กไม่สามารถแยกตนเองและสิ่งแวดล้อมออกจากกันได้ เด็กเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างรวมอยู่ที่ตัวเอง ต้องทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง ฉะนั้นเด็กวัยก่อน 4 ขวบ ลักษณะการเล่นจึงเป็นการกระทำกิจกรรมที่เคลื่อนไหวอริยาบถ มีการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้มากขึ้นและมีการย้ายเข้าทวนการกระทำหรือการเล่นบ่อย ๆ โดยไม่เบื่อหน่าย

(3.2) ขั้นการเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ เมื่อเด็กมีพัฒนาการในด้านสติปัญญาเพิ่มขึ้นตาม

วุฒิภาวะ เด็กมีความสามารถในการตอบสนองความกระตือรือร้นใคร่รู้ใคร่เรียนและความต้องการใช้สมรรถภาพที่มีเพิ่มขึ้นเป็นไปในแนวที่เริ่มรู้จักใช้ความคิด มโนภาพและจินตนาการให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเล่น เด็กอายุ 2 – 7 ขวบ เป็นระยะที่ความคิด ด้านสัญลักษณ์ของเด็กพัฒนาขึ้น เด็กจะเอาใจใส่กับการเล่นที่มีการสมมติหรือกำหนดสิ่งเร้าต่าง ๆ รวมทั้งวัตถุของเล่นและตัวบุคคล ให้เป็นตัวแทนของสิ่งต่าง ๆ ในสภาพที่เป็นจริงในชีวิต

(3.3) ขั้นการเล่นสื่อความคิดความเข้าใจ เด็กอายุประมาณ 7 ขวบ การต่อเติมความคิด การเกิดความคิดรวบยอดมากขึ้น จัดหมวดหมู่ประเภทของวัตถุและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้มีพัฒนาการด้านภาษามากพอที่จะสื่อความหมายกับบุคคลอื่น ดังนั้นการเล่นส่วนใหญ่ในขณะนี้จึงเป็นการเล่นที่มีกฎเกณฑ์และขั้นตอนเข้ามาเกี่ยวข้องในการเล่น เช่น การเล่นเกม พ่อ แม่ ลูกและหมอ เป็นต้น

4) พัฒนาการทางการเล่นด้านสังคม ลักษณะการเล่นของเด็กที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคม จะเริ่มตั้งแต่ เล่นคนเดียว เล่นใกล้ ๆ คนอื่น สนใจการเล่นของผู้อื่นโดยเป็นส่วนประกอบของการเล่น และร่วมเล่นกับผู้อื่นอย่างมีบทบาทเต็มที่ โดยมีพัฒนาการการเล่น คือระยะเริ่มแรก เด็กจะถือตัวเองเป็นจุดเด่น เป็นศูนย์กลางของความสำคัญ ยังไม่สามารถใช้ภาษาสื่อสารกับผู้อื่นได้ เด็กยังต้องการการเรียนรู้ตนเอง ระยะที่สอง อายุ 2 ขวบ ลักษณะการเล่นจะเป็นการเล่นคนเดียว ระยะที่สาม เด็กสามารถแยกสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ว่าแตกต่างและเหมือนกันเริ่มสนใจและต้องการเล่นกับผู้อื่น ก่อนที่เด็กจะสามารถเล่นกับผู้อื่นได้อย่างเต็มที่นั้น ลำดับขั้นของการเล่นเป็นไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป คือ เมื่อยังไม่รู้จักเล่นด้วยกันก็ได้แต่เล่นคนเดียวใกล้ ๆ กับเด็กอื่นก่อนต่อมาพยายามจะเข้าร่วมเล่นโดยการเล่นเหมือน ๆ กับเขา ขอมเป็นผู้ตามเป็นส่วนประกอบที่ทำให้การเล่นของผู้อื่นสมบูรณ์แล้วในที่สุดก็สามารถเล่นด้วยกัน โดยตนเองมีโอกาส เป็นผู้นำบ้าง มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นบ้าง เด็กส่วนมากสามารถทำตนเป็นคนหนึ่งของกลุ่มได้สำเร็จเมื่ออายุประมาณ 4 ขวบ

สรุป จากลำดับขั้นพัฒนาการทางการเล่นของเด็กปฐมวัย ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญาและสังคม อาจแตกต่างกันไปในเด็กแต่ละคน เนื่องจากนิสัยหรือความเคยชิน การสนองตอบความต้องการทางจิตใจและอารมณ์ของเด็กแต่ละคน รวมทั้งพื้นฐานทางสังคม วุฒิภาวะ ความพร้อมของกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก นอกจากนี้ความพร้อมและความสามารถทางภาษาของเด็ก ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมหรือชะลอพัฒนาการทางการเล่นของเด็ก

2.2.4 ประเภทของการเล่น

คณาจารย์ชมรมเด็ก (2545, น. 12) แบ่งการเล่นของเด็กไทยออกตามกติกากการเล่น
ได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) การเล่นที่เน้นการแพ้การชนะ ได้แก่ การเล่นที่มีผู้ชนะที่แน่นอนซึ่งผู้เล่นทั้ง 2
ฝ่ายยอมรับการเอาชนะกันในการเล่นที่ผู้เล่นเกิดความรู้สึกว่าความสำคัญนั้นต้องเป็นการแพ้ชนะที่เกิด
ความชำนาญ และความสามารถที่เหนือกว่าของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ใช่การแพ้ชนะที่เกิดจากการหมุนเวียน
สลับเปลี่ยนตัวผู้เล่น

2) การเล่นที่ไม่เป็นการแพ้ชนะ เป็นการเล่นเพื่อฆ่าเวลาเพื่อความสนุกสนาน ออก
กำลังกายและฝึกฝนตนเองในบางด้าน ผู้เล่นจะแพ้หรือชนะไม่รู้สึกว่าสำคัญอาจเป็นการเล่นที่ผู้เล่นทุก
คนมีโอกาสได้สลับเปลี่ยนหน้าที่กันจึงทำให้ละความรู้สึกแพ้ชนะลง

จันทร์ คุปตะวาทีน (2536, น. 390-391 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 9-10)
ได้แบ่งประเภทของการเล่นไว้ดังนี้

1) การเล่นที่แยกตามลักษณะวิธีเล่นและการตั้งกฎกติกา แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) การเล่นที่มีกฎกติกาเป็นการเล่นที่พัฒนามาจากการเล่นที่ไม่ต้องมีกฎข้อ
บังคับ หรือเรียกว่า “เกม” เกมเป็นการเล่นที่มีการแข่งขัน แพ้ชนะ มีการกำหนดจำนวนผู้เล่น
สถานที่เล่น อุปกรณ์การเล่น กฎกติกาการเล่นต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

(2) การเล่นที่ไม่มีกฎกติกา เป็นการเล่นอย่างอิสระไม่มีกฎกติกาตายตัวผู้เล่นมี
จินตนาการในการแสดงออก มุ่งสร้างความสนุกสนานมากกว่า ซึ่งผู้เล่นอาจเล่นคนเดียวหรือหลาย
คนก็ได้

2) การเล่นที่แยกตามวัตถุประสงค์ที่ใช้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

(1) การเล่นเพื่อการศึกษา มีจุดประสงค์หลักเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และให้
เกิดความสุขสนุกสนานแก่เด็ก แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

(1.1) การเล่นสัมผัส การเล่นประเภทนี้ช่วยพัฒนาทักษะการใช้นิ้วมือใน
การจับหรือดึงวัตถุสิ่งของของเด็กอายุ 2 - 4 ปี จะชอบเล่นเครื่องเล่นที่จับต้องได้ ซึ่งอาจจะเล่นคน
เดียวหรือเล่นไปพร้อมๆ กับคนอื่น การเล่นประเภทนี้เปิดโอกาสให้เด็กเกิดพัฒนาการทางการ
ตัดสินใจ การมีเหตุผลและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา รวมทั้งการรู้จำนวน ขนาด สี
และลักษณะของสิ่งนั้นๆ

(1.2) การเล่นกลางแจ้งและเล่นในร่ม การเล่นกลางแจ้งเป็นการออกกำลังกาย
ของเด็กๆ นอกห้องเรียน เช่น การวิ่ง กระโดด การเล่นอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม รวมทั้งการเล่น

สร้างสรรค์อื่นๆ การเล่นในร่มเป็นการเล่นภายในอาคารหรือห้องเรียน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นมีหลายชนิดสำหรับเด็กเลือกเล่นตามความสนใจ เช่น ไม้บล็อก ตุ๊กตา พลาสติกสร้างสรรค์ ฯลฯ

(1.3) การเล่นละครและบทบาทสมมติ เป็นการเล่นของเด็กที่แสดงบทบาทจากการเล่นประเภทต่างๆ เช่น เครื่องครัว เครื่องใช้ในบ้าน หรือการที่เด็กเลือกนิทานที่ชอบนำมาเล่นหรือสมมติสถานการณ์ต่างๆ ขึ้นเอง เด็กได้แสดงบทบาทรวมทั้งการใช้คำพูดตามความเข้าใจและจินตนาการของตัวเอง ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคมได้

2) การเล่นที่ไม่ใช่เพื่อการศึกษา เป็นการเล่นที่มีจุดมุ่งหมายพื้นฐานเพื่อความสนุกสนานและให้ร่างกายแข็งแรง

รัตนา จิวแหลม (2550 , น. 70 - 71) ได้แบ่งการเล่นเป็น 2 ประเภท คือ

(1) การเล่นในร่ม (In door Play) หมายถึง การเล่นตามระเบียบโรงเรียนและตามทิว้างในห้องเรียน หรือการเล่นในบ้านของเด็กเอง ซึ่งเด็กอาจจะเล่นคนเดียวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ เช่น การเล่นวาดรูป ระบายสี การตัด นึก ม้วน ปะกระดาษ การเล่นบทบาทสมมติ หรือการเล่นสร้างด้วยท่อนไม้ เป็นต้น

(2) การเล่นกลางแจ้ง (Out door Play) หมายถึง การเล่นนอกบ้านหรือนอกอาคารเรียน บริเวณสนาม เช่น การเล่นห้อยโหน ปีนป่าย เล่นชิงช้า เล่นน้ำ เล่นทราย เป็นต้น

สรุป การเล่นมีหลายประเภทแตกต่างกันตามจำนวนผู้เล่น สถานที่ รูปแบบ และกฎเกณฑ์ต่างๆ มีทั้งประเภทเล่นกลางแจ้ง การเล่นในร่ม การเล่นที่มีกติกา การเล่นปริศนาคำทาย การเล่นที่มีอุปกรณ์และไม่มีอุปกรณ์ การถือผลแพ้หรือชนะ ซึ่งผู้เล่นสามารถเลือกการละเล่นให้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและเรียนรู้ประสบการณ์ในขณะที่เล่น

2.2.5 ความหมายและประเภทของเกม

1) มีผู้ให้ความหมายของเกมไว้หลายทัศนะ กล่าวคือ

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535, น. 67 อ้างถึงใน สมจินตนา คูปตสุนทร, 2547, น. 22) กล่าวว่า เกม หมายถึง กิจกรรมที่สนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา กิจกรรมที่เล่นมีทั้งเงียบ (Quite Game) และเกมที่ต้องใช้ความว่องไว (Action Game) เกมต่างๆเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความทักษะความว่องไวและความแข็งแรง การเล่นเกมมีทั้งการเล่นคนเดียว สองคน หรือเล่นเป็นกลุ่ม บางเกมก็ผ่อนคลายความตึงเครียด และสนุกสนาน บางเกมก็กระตุ้นการทำงานของร่างกายและสมอง บางเกมก็ฝึกทักษะบางส่วนของร่างกาย และจิตใจเป็นพิเศษ

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2535, น. 109) กล่าวว่า เกม หมายถึง การเล่นเชิงกีฬา มีกฎกติกาที่แน่นอนเป็นการแข่งขันทางกายหรือสมองก็ได้ โดยจะเล่นตามกฎเกณฑ์หรือกติกาที่วางไว้

บุปผา พรหมสร (2542, น. 33) กล่าวว่า เกม หมายถึง การเล่น เป็นสถานการณ์การสอนอย่างหนึ่งที่กำหนดกติกาในการเล่น อาจมีการแข่งขันหรือไม่มีก็ได้ที่มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียดช่วยฝึกทักษะให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่เรียนอีกทั้งยังสามารถส่งเสริมพัฒนาการทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นกิจกรรมที่เด็กพึงพอใจมาก

รัตนา จิวแหลม (2550, น. 91) กล่าวว่า เกม คือ การเล่นของเด็ก ที่พัฒนามาจากการเล่นที่ไม่ต้องมีระเบียบข้อบังคับ มาเป็นการเล่นที่มีกติกา กฎเกณฑ์ มีการแข่งขันแพ้ชนะ เป็นการเล่นของเด็กที่อยู่ในระยะที่พัฒนาการทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เด็กสนใจเล่นกับผู้อื่นมากขึ้น ในระยะแรกเล่นเป็นกลุ่มน้อยก่อน กลุ่มละ 2 - 3 คน การเล่นมีกติกาเล็กน้อย โดยมุ่งให้เด็กได้รับความเพลิดเพลินเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาเด็กพัฒนาทางสังคมมากขึ้น สามารถเล่นรวมกลุ่มใหญ่ได้ดี การเล่นของเด็ก จะมีข้อบังคับมากขึ้น การวางกติกาการเล่นและมีการแข่งขันแพ้ ชนะกัน เกมแต่ละชนิดมีความมุ่งหมาย กติกาการเล่น วิธีเล่น และสิ่งประกอบการเล่นในตัวของมันเองโดยเฉพาะดังนั้นเกมจึงนำมาใช้กับกระบวนการเรียนการสอนกับเด็กได้ทุกวัยทุกระดับ โดยเฉพาะกับเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า เกม หมายถึง การเล่นที่เด็กพึงพอใจและเกิดความสุขสนุกสนาน เป็นกิจกรรมที่เด็กรู้สึกการทำทาสความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถเล่นคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ส่วนมากเป็นการเล่นมีกติกาไม่ซับซ้อนซึ่งเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ มีส่วนช่วยในการพัฒนาความพร้อมให้กับผู้เล่นครบทุกด้านโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง และส่งผลให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ โดยผู้เลือกต้องรู้จักเลือกใช้เกมให้เหมาะสมที่จะทำให้เกิดคุณลักษณะนั้น ๆ

2) ประเภทของเกม

สำนักพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ กรมพลศึกษา (2543, น. 202 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 26) ได้แบ่งประเภทของเกมตามลักษณะการเล่นได้ 5 ประเภทคือ

(1) เกมเล่นเป็นนิยายหรือนิทาน ได้แก่ การเล่นตามเรื่องราวของนิทานหรือนิยายโดยเด็กแสดงกิริยา ท่าทางตามเนื้อเรื่อง ผู้เล่นอาจจะแสดงท่าทางของคนหรือของสัตว์ก็ได้ เช่น เกมเล่นเป็นนิทานคนตัดไม้กับเทพารักษ์ เป็นต้น

(2) เกมเลียนแบบ ได้แก่ การเล่นที่ใช้เลียนแบบท่าทางต่างๆของทั้งคนหรือสัตว์หรือเลียนแบบเสียงก็ได้ เช่น ให้เด็กทำท่าทางเดินเป็ด ร้องแบบตัวผู้ และตัวเมีย เป็นต้น

(3) เกมเบ็ดเตล็ด ได้แก่ การเล่นที่มุ่งเสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ มีกฎกติการะเบียบการเล่นน้อย ไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน ไม่ต้องใช้สถานที่กว้างขวาง หรืออุปกรณ์ใหญ่จำนวนมากแต่ก่อให้เกิดความสนุกสนานสร้างความขบขันให้กับผู้เล่น เกมประเภทนี้เช่น มอญซ่อนผ้า ปิดตาตีหม้อ เป็นต้น

(4) เกมนำ ได้แก่ เกมที่มุ่งสร้างทักษะให้กับผู้เล่น เพื่อสามารถนำไปใช้ในกีฬาที่ต้องการทักษะประเภทนั้นๆ เกมประเภทนี้ยังมุ่งส่งเสริมให้ผู้เล่นมีความสนใจในการเล่นกีฬาอีกด้วย เกมประเภทนี้เช่น เกมลิงชิงบอล เกมขว้างไกล เป็นต้น

(5) เกมประกอบเพลง ได้แก่ เกมการเล่นที่มีดนตรีประกอบไปด้วย อาจมีการร้องเพลงและทำท่าทางตามเนื้อเพลงไปด้วยก็ได้ เช่น งูกินหาง เป็นต้น

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2524, น. 3 - 4 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 27) ได้แบ่งประเภทเกมตามวิธีเล่น เป็น 6 ประเภทดังนี้

1) การเล่นเป็นนิยายและการเล่นเลียนแบบ (Story Play and Mimetics) ได้แก่ การเล่นที่มีนิยายประกอบ เด็กแสดงออกท่าทางตามนิยายนั้นๆ และการเลียนแบบก็ทำตามแบบนั้นๆ เช่น แบบสัตว์หรืออื่นๆ

2) การเล่นเกมเบ็ดเตล็ด (Low Organization Games) ได้แก่ การเล่นที่มี กฎกติกาเล็กๆน้อยๆ ส่งเสริมให้เกิดทักษะเบื้องต้นทางการเคลื่อนไหว

3) เกมการเล่นที่ส่งเสริมสมรรถภาพตนเอง (Self - testing Activities) ได้แก่ การเล่นที่ส่งเสริมให้เด็กมีความแข็งแรงของอวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย

4) เกมนำไปสู่กีฬาใหญ่ (Lead - up Games) ได้แก่ เกมที่ทำให้เกิดทักษะ ในการเล่นกีฬาใหญ่ๆ

5) เกมการเคลื่อนไหว และการเล่นประกอบเพลง (Motion Song and Singing Games) ซึ่งได้แก่ การร้องเพลงมีท่าทางประกอบ หรือร้องเพลงแล้วเล่นเกมไปด้วย

6) เกมนันทนาการ (Recreation Games) ได้แก่ การเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน ใช้เวลาว่างผ่อนคลายความตึงเครียดทางสมองและเสริมสร้างมิตรภาพทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2535 , น. 23 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 27-28) ได้แบ่งประเภทของเกมตามสถานที่และอุปกรณ์ประกอบการเล่น เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) เกมที่เล่นในร่ม หมายถึง เกมที่สามารถจัดกิจกรรมให้เด็กเล่นในบริเวณที่ไม่จำเป็นต้องใช้เนื้อที่มาก เช่น ในห้องเรียน หรือ ตามใต้ร่มไม้

2) เกมที่เล่นกลางแจ้ง หมายถึง เกมที่เด็กๆต้องใช้เนื้อที่ในการเล่นมาก ส่วนใหญ่จะเป็นเกมประเภทฝึกกล้ามเนื้อใหญ่ และฝึกความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก

3) เกมที่มีเพลงหรือดนตรีประกอบ หมายถึง เกมที่เล่นโดยใช้ดนตรีประกอบ ซึ่งดนตรีนี้อาจเป็นดนตรีที่ให้ครูหรือเด็กๆเป็นผู้เคาะจังหวะประกอบ บางครั้งอาจใช้เครื่องบันทึกเสียงเป็นอุปกรณ์ประกอบก็ได้ เกมดนตรีนั้นนอกจากเด็กจะได้รับความเพลิดเพลินจากการเล่นแล้ว ยังได้รับความเพลิดเพลินจากการร้องเพลงและการทำจังหวะด้วย

กิลแมน และคนอื่นๆ (Gilman and others, 1976, p. 657 – 661 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 28) แบ่งประเภทของเกม ตามจุดมุ่งหมายของการเล่นเป็น 3 ประเภทคือ

1) เกมพัฒนาการ (Developmental Games.) เป็นเกมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆที่ตนเองยังไม่เคยเห็น

2) เกมยุทธศาสตร์ (Strategy Games) เป็นเกมที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายในด้านต่างๆ

3) เกมเสริมแรง (Reinforcement Games) เป็นเกมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในความรู้ใหม่ๆที่เป็นพื้นฐานต่างๆและเป็นการเพิ่มพูนทักษะในการนำสิ่งใหม่ๆกลับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ลัดดาวัลย์ กัณหสุวรรณ (2527, น. 1 – 2 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 28) ได้จำแนกประเภทของเกมตามจำนวนผู้เล่น ไว้ดังนี้

1) เกมที่เล่นครั้งละ 1 – 2 คน

(1.1) เกมที่เล่นครั้งละ 1 คนหรือเล่นเดี่ยว เกมประเภทนี้จะมีคำแนะนำในการเล่นให้ และผู้เล่นจะต้องอ่านคำแนะนำและปฏิบัติตาม ถ้าผู้เล่นสามารถปฏิบัติตามได้ก็ถือประสบความสำเร็จในเกมนั้นๆ

(1.2) เกมที่เล่นครั้งละ 2คนเป็นเกมที่มีการแข่งขันกับเพื่อนเพื่อให้ผู้เล่นเกิดความกระตือรือร้นในการเล่น

2) เกมที่เล่นเป็นกลุ่ม เกมประเภทนี้มีผู้เล่นครั้งละมากกว่า 2คนขึ้นไปซึ่งอาจมีการแพ้ชนะเป็นรายบุคคลหรือแพ้ชนะทั้งกลุ่มก็ได้

(2.1) กลุ่มที่ผู้เล่นเป็นอิสระ เป็นการเล่นที่มีผู้เล่นไม่จำกัด แต่จะมีผู้ชนะเลิศเพียงคนเดียว หรือผู้แพ้เพียงคนเดียวเท่านั้น เช่น การเล่นเกมอึดคนตรี การวิ่งหาคู่ เป็นต้น

(2.2) กลุ่มที่เล่นเป็นทีม เกมประเภทนี้จะแบ่งผู้เล่นแต่ละทีม ผู้เล่นทุกคนในแต่ละทีมมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเล่นร่วมกัน ถ้าชนะก็ชนะด้วยกันทั้งทีม

เกมมี 2 ประเภทหลัก (จิรกรณ์ ศิริประเสริฐ, 2542, น. 19) ดังนี้

1) เกมที่เกี่ยวกับการแข่งขัน (Competitive Games) เป็นเกมที่เล่นเป็นทีม แต่ละทีมพยายามเล่นให้ดีที่สุด เพื่อเอาชนะฝ่ายตรงข้ามให้ได้

2) เกมที่เกี่ยวกับความร่วมมือ (Cooperative Games) เป็นการเล่นที่มีผู้เล่นมากกว่าหนึ่งคนในทีม การเล่นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้เล่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในการเล่น เช่น การเล่นเกมลิ้งชิงบอล ทีมผู้เล่นที่เป็นลิ้งต้องพยายามช่วยกันครอบครองลูกบอลให้ได้ ส่วนผู้เล่นทีมตรงกันข้ามก็ช่วยกันส่งลูกบอลหลบหลีกผู้เล่นทีมที่เป็นลิ้ง

สรุป เกมสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภทขึ้นอยู่กับลักษณะในการจัดกิจกรรม เช่น ตามลักษณะการเล่น วิธีเล่น จุดมุ่งหมายของการเล่น จำนวนผู้เล่น ลักษณะการนำเกมไปใช้เล่น มีการใช้ทักษะง่าย ๆ อาศัยความคล่องแคล่วว่องไว มีกติกาที่ไม่ยุ่งยาก ผู้เล่นได้รับความสนุกสนาน ผ่อนคลาย ความเครียด เป็นการเสริมสร้างความร่วมมือและมิตรภาพทางสังคมให้กับผู้เล่นอีกด้วย

2.2.6 ความสำคัญของการเล่นที่มีต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

กุลยา ดันดิฟลาชีวะ (2542, น. 10) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญกับเด็กมาก ไม่เพียงแต่สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับเด็กเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นจะเป็นการเรียนรู้ของเด็กมากขึ้น ถ้าครูเตรียมการเล่นอย่างมีจุดประสงค์ และพร้อมที่จะให้การเล่นเป็นการเรียนรู้ของเด็ก

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, น. 14 - 16) ได้รวบรวมความสำคัญของการเล่นของนักการศึกษาต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- 1) เป็นการตอบสนองทางด้านอารมณ์ของเด็ก
- 2) เป็นการตอบสนองความต้องการของเด็กในหลายๆด้าน
- 3) ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว
- 4) ช่วยให้เด็กได้รับความสำเร็จในการทำงาน
- 5) เป็นการเตรียมชีวิตของเด็ก
- 6) ช่วยให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการออกกำลังกาย

อุบลรัตน์ เฟ็งสทธิชัย (2544, น. 152) กล่าวว่า เด็กจะชอบเล่น การเล่นช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี มีความอบอุ่นใจมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อน และสังคมได้ด้วย ความสนุกสนาน ขณะเดียวกันกิจกรรมการเล่นยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางการฟัง และพูดได้เป็นอย่างดี

หรรษา นิลวิเชียร (2535, น. 85 – 86 อ้างถึงใน วีระพงษ์ บุญประจักษ์, 2545, น. 20) ได้สรุปคุณค่าของการเล่น ได้ดังนี้

- 1) การเล่น ทำให้เด็กเรียนรู้จากการดัดแปลง กิจยึดหยุ่น เช่น การนำเชือกมาผูกแทนชิงช้า ใช้ก้านกล้วยมาสมมติเป็นม้า เป็นต้น
- 2) การเล่น ทำให้เด็กเรียนรู้การรอคอย ฝึกความอดทน ซึ่งจะเป็นลักษณะนิสัยที่ดีตัว และเป็นประโยชน์ต่อเด็กในอนาคต
- 3) การเล่นบทบาทต่าง ๆ ของบุคคลในชุมชน ทำให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับสังคม ซึ่งมีผลทำให้เด็กคิดถึงอนาคต และบทบาทของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม
- 4) การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้ และพัฒนาความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่เล่นสวมบทบาทผู้อื่น เด็กจะเริ่มเข้าใจว่า คนอื่นรู้สึกอย่างไร เมื่อมีความทุกข์หรือมีความสุข
- 5) การเล่นสมมติ จะช่วยให้เด็กจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์เด็กจะสร้างภาพพจน์ เรื่องราวต่าง ๆ แม้แต่เรื่องในใจของตนเอง เด็กจะเลียนเสียงธรรมชาติ เสียงสัตว์ เสียงพูด ตลอดจนการเคลื่อนไหวของคนและสัตว์ เด็กจะค้นหาวิชาการใหม่ ๆ ในการเล่น วัสดุสิ่งของ เด็กจะเป็นใครไปไหน ทำอะไรเป็นความจริง และอะไรเป็นความฝัน
- 6) การเล่นเป็นส่วนสำคัญของชีวิตเด็กเล็ก มีคุณค่าต่อการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
- 7) การเล่นช่วยสร้างบรรยากาศของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในขณะที่เด็กเล่นด้วยกัน เด็กจะเรียนรู้การแบ่งปัน การเล่นด้วยกันกับเพื่อน เรียนรู้การระวังรักษาของเล่นกับเพื่อน และการเรียนรู้การเข้าสังคม

นภเนตร ธรรมบวร (2546, น. 125 - 130) ได้รวบรวมแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวถึงการ เล่นไว้ดังนี้ การเล่นเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิผลที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในหลักสูตร เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและภาษา ยิ่งกว่านั้นความคิดรวบยอดที่สำคัญในการเรียนรู้ผ่านการ เล่น การเล่นช่วยให้เด็กสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโลกรอบตัวในการเล่นเด็กจะมีอำนาจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อตนเองและขณะเดียวกันเด็กก็มีโอกาสฝึกทักษะที่สำคัญและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง การที่ครูจะบูรณาการการเล่นเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ครูจำเป็นจะต้องเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเล่นและมีความเชื่อว่าเด็กเรียนรู้ผ่านการ เล่น เอลสัน และเจนกินส์ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเล่นต่อเด็กปฐมวัย โดยแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) การเล่นส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา การเล่นมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบของความคิดรวบยอดต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การใช้ภาษา พัฒนาการทางการรับรู้ การสำรวจ จินตนาการ การทดลอง การแก้ปัญหา และการใช้เหตุผล เมื่อเด็กเล็ก ๆ เรียนรู้ เด็กจะไม่ได้เรียนรู้ความคิดรวบยอดอื่น ๆ ไปพร้อมกันด้วย เช่น ในการเรียนรู้คณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ เด็กจะเรียนรู้ทักษะด้านการใช้ภาษาไปพร้อม ๆ กัน เป็นต้น นักการศึกษาจำนวนมากมีความเชื่อว่า ทักษะการสื่อสารสามารถพัฒนาได้ โดยผ่านการเล่นกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ในการเล่นเด็กจะเรียนรู้การใช้คำศัพท์ใหม่ ๆ และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน

2) การเล่นส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เด็กจะใช้ร่างกายและการประสานของกล้ามเนื้อเล็กขณะวิ่ง ปีนป่ายและกระโดด การเล่นช่วยให้เด็กได้ออกกำลังกายซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างและการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อและส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย นอกจากนี้ การออกกำลังกายกลางแจ้งยังช่วยให้เด็กได้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวได้อย่างเหมาะสมโดยปราศจากการทำร้ายตนเองและบุคคลอื่นรอบข้าง

3) การเล่นส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ การเล่นถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ ทั้งนี้เนื่องจากการเล่นเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนได้แสดงออก ทางความคิด พฤติกรรมและความรู้สึกของตนเองทั้งในทางบวกและทางลบ เด็กจะใช้การเล่นแสดงออกซึ่งความผิดหวัง ความเครียด ตลอดจนความโกรธ การเล่นช่วยให้เด็กรู้สึกว่ามีอำนาจในการคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ข้อดีประการหนึ่งของการเล่น คือ การเล่นเปิดโอกาสให้เด็กได้ตัดสินใจ ค้นพบ และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ในการเล่นเด็กสามารถนำจินตนาการและประสบการณ์ที่เด็กได้รับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กได้ยืมมาแสดงออกไม่ว่าจะเป็นการเล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อกหรือในการวาดภาพก็ตาม เด็กส่วนใหญ่จำเป็นต้องเล่นโดยผ่านวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวก่อนที่เด็ก จะพัฒนาการเขียน การอ่าน การพูดหรือแม้แต่การคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ผ่านมา

4) การเล่นส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม เปียเจต์ กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเล่น และพัฒนาการทางสังคมของเด็กโดยธรรมชาติแล้ว เด็กมีแรงจูงใจที่จะปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง การที่เด็กได้มีโอกาสพูดคุยกับเพื่อนวัยเดียวกันจะช่วยให้พฤติกรรมการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (egocentric) ลดน้อยลงและตระหนักในบุคคลรอบข้างเพิ่มมากขึ้น เอลลิสันและเจนกินส์ กล่าวว่า การเล่นตามลำพังของเด็กถือว่ามีคุณค่าแต่ในทางการศึกษาปฐมวัย การเล่นมักมีความหมายถึง การเล่นรวมกลุ่มกับเพื่อน ในการเล่นเด็กจะเรียนรู้ที่จะเป็นทั้งผู้นำและผู้ตาม ผู้ให้และผู้รับรวมตลอดถึงการคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548, น. 4) กล่าวว่า การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพล มีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสดูแลตัวเองส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นเป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น กับธรรมชาติรอบตัว การเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมายจึงเป็นหัวใจของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรมสุขภาพจิต (2549, น. 17 - 18) กล่าวว่า การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว ถ้าเล่นร่วมกับเด็กอื่น ๆ จะช่วยพัฒนาศักยภาพในการอยู่ร่วมกันในสังคม เด็กที่มีทักษะการเล่นที่ดีมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จในการเรียน เพราะการเล่นจะช่วยพัฒนาทักษะทางการคิดและการจดจำประสบการณ์ การแก้ปัญหา ทักษะการเข้าสังคม การทำงานร่วมกันและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เด็กจะถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกออกมาทางคำพูดและภาษาท่าทางได้ดี สามารถรับรู้และเข้าใจคนอื่นผ่านการสื่อสารซึ่งเป็นประตูการเรียนรู้จักตนเองผู้อื่นและการเรียนรู้โลกภายนอก ถ้าขาดการพูดคุยเด็กจะเข้าใจอะไรได้ช้า

สรุป การเล่นถือเป็นการเรียนรู้ของเด็ก มีคุณค่าต่อการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การเล่นทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะต่างๆมากมาย การเล่นจะเป็นการเรียนรู้ของเด็กมากขึ้น ถ้าครูเตรียมการเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมาย

2.2.7 การจัดประสบการณ์การเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

เขาวพา เดชะคุปต์ (2542, น. 20) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีโดยผ่านประสบการณ์ตรงเป็นรูปธรรม การละเล่นช่วยให้เด็กได้เรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การสัมผัส การทดลอง และปฏิบัติจริง ฯลฯ ควรจัดบรรยากาศให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการกระทำ เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ปฏิบัติอย่างแท้จริง

เบญจมา แสงมลิ (2545, น. 21 - 22) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยครูผู้สอนจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่จะช่วยให้เด็กเล็ก ๆ ได้เรียนรู้จากการได้รับการจัดประสบการณ์การเล่น ดังนี้

- 1) จัดสภาพแวดล้อมด้านวัสดุให้คล้ายบ้าน

2) จัดกิจกรรมโดยเปิดโอกาสหลาย ๆ ทางให้เด็กได้คิดด้วยตนเองเพราะสิ่งที่คิดได้
เองย่อมเกิดความภาคภูมิใจ เข้าใจลึกซึ้งกว่า และจดจำได้นานกว่าสิ่งที่ผู้อื่นบอก

3) ครูให้เด็กใช้ความคิดเต็มที่ไมควรเร่งเด็ก

4) ควรหลีกเลี่ยงการเปรียบเทียบ ชื่นชมเด็กทุกคน

5) ให้เด็กพยายามแสดงความสามารถอย่างสุดฝีมือ เพื่อหาวิธีที่ดีที่สุด ที่จะแก้ปัญหา
ด้วยตนเอง ครูช่วยแนะนำเพียงเล็กน้อย แต่ต้องคอยเฝ้าดูเด็กตลอดเวลา คอยเติมความรู้ให้ทั้งทฤษฎี
และปฏิบัติ

6) จัดกิจกรรมต้องนึกถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ศันสนีย์ นัทรคุปต์ (2546, น. 32) กล่าวว่า เด็กทุกคนควรมีโอกาสเล่นอย่างยิง เล่น
มากยิ่งขึ้นและมีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการกว้างไกล มีการพัฒนากล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ
ได้คลายเครียดและได้รู้จักปรับตัวเข้ากับคนอื่นเพราะบางครั้งก็เล่นเป็นกลุ่ม เด็กที่โอกาสได้เล่นมาก
ๆ จึงเป็นเด็กที่ฉลาดแจ่มใส สุขภาพร่างกายแข็งแรง

สรุป การเล่นช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งเด็กจะมี
พัฒนาการทางการเล่นที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงอายุ ครูผู้สอนปฐมวัยจึงควรจัดกิจกรรมให้
สอดคล้องกับพัฒนาการ

2.2.8 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, น. 22) ได้สรุปประโยชน์ของการเล่นไว้ดังนี้

1) ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่างๆ ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

2) ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เพราะการเล่นเป็นการศึกษาอย่างหนึ่ง

3) ช่วยสนองตอบความต้องการของเด็กเพราะเมื่อเด็กได้เล่นจะได้แสดงออก
ระบายอารมณ์อันเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด

การเล่นไม่เพียงแต่จะส่งเสริมความแข็งแรงของกล้ามเนื้อต่าง ๆ ในร่างกายแล้วการ
เล่นยังช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อม การปรับพัฒนาด้านทักษะที่ดี การเล่นเป็นการศึกษาและการ
เรียนรู้จากสิ่งที่สัมผัสและพร้อมกันนั้นเด็กสามารถมีพัฒนาการทางอารมณ์ นอกจากเด็กจะมี
พัฒนาการการเล่นตามวัยของเด็กแล้วจะเห็นได้ว่าการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งกระตุ้นเร็ว ซึ่งอาจเป็นตัว
บุคคล วิธีเล่น อุปกรณ์การเล่นและสิ่งแวดล้อมความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละคนจะ
แตกต่างกันออกไป

กุลา ตันติผลาชีวะ (2547, น. 198) ได้รวบรวมประโยชน์ที่เด็กได้จากการเล่นจะส่งผล ต่อพัฒนาการเด็กในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1) การเล่นจะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้แข็งแรง ซึ่งเป็นการ ออกกำลังกายไปในตัว

2) การเล่นช่วยให้เด็กรู้จักปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และช่วยให้เด็กได้รู้จักตัวเอง รู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักการให้ การรับและการร่วมมือกับผู้อื่น

3) การเล่นเป็นสื่อในการสร้างมิตรภาพระหว่างเด็ก ลดความเป็นศัตรูระหว่างกัน และกันในการเล่นระหว่างพี่น้องในครอบครัว จะทำให้พี่น้องไม่รู้สึกอิจฉากัน

4) การเล่นที่เด็กสมมติตนเองเป็นบุคคลต่าง ๆ เช่น ครู หมอ พยาบาล ตำรวจ ฯลฯ ทำให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของบุคคลต่าง ๆ เป็นการสร้างจินตนาการในอาชีพและ เป็นการเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

5) การเล่นเป็นการชดเชยสิ่งที่เด็กขาดไปทำให้เด็กได้ระบายความรู้สึกล้นผ่านการ เล่นอันเป็นการผ่อนคลายความเครียดของเด็ก

นิชรา ชนะพาล (2549, น. 11 - 12) ได้รวบรวมประโยชน์ของการเล่นของเด็กไว้ดังนี้

1) ด้านร่างกาย การวิ่ง การกระโดด การปีนป่ายหรือการดึงลากสิ่งของจะช่วยให้ เด็กมีความคล่องตัวในการเคลื่อนไหวและการทรงตัว มีการประสานงานของกล้ามเนื้อต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นกล้ามเนื้อแขนขา มือหรือแม้แต่การประสานระหว่างมือและสายตา เช่น การหยิบจับ การพับ กระดาษ การวาดรูป การปั้นดินน้ำมัน เด็กมีโอกาในการเล่นบ่อย ๆ ก็จะเท่ากับการฝึกฝนทักษะ ต่าง ๆ ให้คล่องแคล่วยิ่งขึ้น

2) ด้านจิตใจ - อารมณ์ การเล่นจะช่วยระบายความรู้สึกล้นข้อใจต่าง ๆ เช่น หงุดหงิด เศร้าหมอง ขุ่นมัว เด็กจะเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน ลืมความวิตกกังวล ความทุกข์ ความไม่พอใจเมื่อได้เล่น การเล่นบางอย่าง เช่น ใช้นิ้วของเล่นทุบสิ่งของ การเตะบอลสามารถ ระบายความโกรธและก้าวร้าวในเด็กออกไปได้อย่างดี เป็นวิธีที่สังคมยอมรับถ้าทุกครั้งที่เด็กโกรธเด็ก รู้จักระบายอารมณ์ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ในที่สุดเมื่อเด็กโตขึ้นเด็กก็จะสามารถควบคุมการ แสดงออกทางอารมณ์ของตนเองได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

3) ด้านเชาว์ปัญญาและการเรียนรู้ เด็กมีโอกาสรียนรู้จากการเล่นด้วยการสังเกต จดจำ เลียนแบบและค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง เด็กอาจใช้จินตนาการในการเล่นสมมติต่าง ๆ ทำให้ได้ หัดคิดวางแผน หัดแก้ปัญหาและหัดตัดสินใจได้ด้วย

4) ด้านภาษา ในขบวนการของการเล่นนั้นเด็กต้องมีการสื่อความต้องการของตนเอง ในขณะที่เด็กก็ต้องรับรู้ความต้องการของผู้อื่น เด็กจะได้ฝึกหัดการสัมพันธ์ด้วยภาษาท่าทางหรือภาษากายตลอดจนการรับรู้ภาษาจากผู้อื่น ทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทางเช่นเดียวกัน เทียบกับเป็นการเรียนรู้ภาษาโดยวิธีธรรมชาติวิธีหนึ่ง

5) ด้านสังคม การเล่นจะเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและรู้จักการรอคอย

สรุป การเล่นมีประโยชน์ต่อเด็กอย่างยิ่งในการช่วยผ่อนคลายความเครียดและตอบสนองความต้องการของเด็ก ช่วยพัฒนาการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก

2.2.9 บทบาทของครูในการส่งเสริมการเล่น

บุคคลที่ใกล้ชิดและมีหน้าที่สำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กมาจากพ่อแม่ คือ ครู ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูจัดให้กับเด็กนั้นมีหลายรูปแบบ แต่รูปแบบที่ได้ประโยชน์มากที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัยคือการเล่น เพราะโดยธรรมชาติเด็กชอบเล่นอยู่แล้ว ในการจัดประสบการณ์การเล่นให้กับเด็กจึงเป็นสิ่งที่ตรงกับความต้องการของเด็ก ดังนั้นครูในฐานะผู้จัดกิจกรรมจึงมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการเล่นของเด็กดังต่อไปนี้

1) บทบาทในการส่งเสริมการเล่น ในการจัดกิจกรรมการเล่นสำหรับเด็กในระดับนี้ วิธีการที่จะจูงใจให้เด็กสนใจ อยากรู้ อยากเห็น และอยากลงมือทำ ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ นั่นคือครูมีบทบาทในการส่งเสริมการเล่น ให้เด็กได้เล่นอย่างถูกต้องและได้รับประโยชน์จากการเล่น

ทัศนาศิลปะ (2542, น. 160 – 161) ได้เสนอแนวทางส่งเสริมการเล่นไว้ดังนี้

(1) จัดเวลาให้เด็กได้เล่นอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่พร้อม และสิ่งส่งเสริมการเล่น อย่างเป็นอิสระด้วยตนเอง

(2) จัดเตรียมสภาพแวดล้อม บริเวณที่เล่นอย่างปลอดภัย วัสดุอุปกรณ์ในการเล่น สามารถเล่นได้โดยอิสระตามความคิดของเขา มีจำนวนและปริมาณเพียงพอต่อการเล่นเสมอ

(3) ควรจัดสิ่งแวดล้อมและวัสดุอุปกรณ์การเล่นที่ส่งเสริมการเล่น ไม่ควรคาดหวังว่าเด็กจะสามารถเล่นได้ผลดี ในกลุ่มที่มากกว่า 2 คน ขึ้นไป

(4) ส่งเสริมการเล่นให้ตรงกับความสนใจ และมีความเหมาะสมตามลำดับขั้น พัฒนาการการเล่นของเด็กและคุณครูควรได้ศึกษาให้รู้จักเด็ก ในด้านที่เกี่ยวข้องกับความสนใจและลำดับขั้นพัฒนาการทางการเล่นเป็นอย่างดี

(5) ควรช่วยเหลือและกระตุ้นให้เด็กเข้าสู่โลกของการเล่นด้วยตัวของเขาเอง
คุณครูมีหน้าที่เพียงแนะนำ ให้เด็กได้คิดริเริ่มกิจกรรมการเล่นด้วยตัวเอง

(6) การช่วยเหลือและกระตุ้นเด็กทำได้โดยการจัดเวลาและสิ่งแวดล้อมให้เด็กได้
แสดงพฤติกรรมการเล่นที่ต้องใช้ระดับความคิดที่สูงขึ้น

ทวิพร ณ นคร (2533, น. 42 อ้างถึงใน มานพ ตรียตรากุล, 2543, น. 19)
กล่าวถึงแนวทางและขั้นตอนการเล่นกลางแจ้งไว้ว่าควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ศึกษาสภาพแวดล้อมและเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับเด็ก
(2) ต้องสำรวจเครื่องเล่นและสนามให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยและปลอดภัยไม่เป็น
อันตรายต่อเด็ก

(3) ต้องควบคุมให้เด็กออกจากห้องเรียนมายังสนามอย่างเป็นระเบียบ
(4) ครูควรให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้เล่นตลอดเวลาเพื่อไม่ให้เกิด
ความเบื่อหน่าย

(5) ครูต้องเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการเล่นร่วมกับเด็กและมี
โอกาสสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็กว่าเล่นเป็นอย่างไร แล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เด็กได้รับ
ประโยชน์การเล่น

(6) ครูต้องเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการเล่นร่วมกับเด็กและมี
โอกาสสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็กว่าเล่นเป็นอย่างไร แล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เด็กได้รับ
ประโยชน์การเล่น

(7) ครูต้องเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการเล่นร่วมกับเด็กและมี
โอกาสสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็กว่าเล่นเป็นอย่างไร แล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เด็กได้รับ
ประโยชน์จากการเล่น

(8) ต้องคอยดูแลเด็กตลอดเวลา ไม่ควรให้เด็กเล่นตามลำพัง ครูควรเข้าไป
เกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็กในโอกาสที่เหมาะสมโดยการสร้างสถานการณ์ เล่นร่วมกับเด็กหรือ การ
ใช้คำพูด คำถาม เพื่อให้เด็กเกิดการสังเกตและเกิดการคิดค้นด้วยตัวเอง

2) บทบาทในการจัดกิจกรรมการเล่นการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการ
จัดเตรียมความพร้อม เพื่อให้เด็กสามารถปรับตนเองให้เข้าสังคมกับเด็กวัยเดียวกัน การจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนในวัยนี้จึงมีลักษณะเป็นเรียนปนเล่น โดยอาศัยเกมและการเล่น โดยครูผู้สอนต้อง
รู้จักเลือกสรรการเล่นให้เด็ก เพื่อสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กให้เกิดการเรียนรู้และลักษณะนิสัยที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 17 – 21) ได้กำหนด บทบาทของครูในการส่งเสริมการเล่นไว้ 4 บทบาท คือ

1) บทบาทของครูในการวางแผนจัดเตรียมเกมและการเล่น ครูเป็นผู้ที่จะต้อง มีบทบาทในการวางแผนจัดเตรียมเกมและการเล่น ก่อนให้เด็กเล่นครูควรศึกษาประเภทและลักษณะ ของเกมและการเล่น แล้วทำหน้าที่เลือกสรรให้เหมาะกับเด็ก ตลอดจนเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อม โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

(1.1) รวบรวมและศึกษาเกมและการเล่น เช่น เกมการแข่งขัน การเล่น พื้นบ้านไทย การเล่นจากชีวิตจริง การเล่นจากการต่อเติมประดิษฐ์สิ่งของ ฯลฯ ซึ่งอาจค้นคว้าจาก ห้องสมุด วารสาร และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดกิจกรรมเกมและการ เล่นให้กับเด็ก

(1.2) มีความรู้ในการผลิตสื่อหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบเกมและการเล่นเพราะ การเล่นส่วนใหญ่จะมีสื่อที่ใช้ในการเล่น การเล่นบางอย่างใช้สื่อที่ทำได้จากวัสดุง่าย ๆ ที่เตรียมหาได้ เช่น ผ้าเช็ดหน้า แผ่นกระดาษ ดินน้ำมัน เป็นต้น แต่การเล่นบางชนิดเป็นการเล่นที่สามารถ ดัดแปลงจากวัสดุท้องถิ่น เช่น การเล่นภาพตัดต่อ การเล่นหุ่นเชิด และซ่อมแซมวัสดุที่ใช้ประกอบ การเล่นได้

(1.3) บทบาทในการเลือกเกมและการเล่น ควรเลือกให้เหมาะสมกับเด็ก โดย การเลือกเกมและการเล่นให้มีลักษณะดังนี้ คือ

(1.3.1) สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเล่น เช่น ถ้าต้องการฝึกเด็ก ให้รู้จักการเป็นผู้นำก็ควรจัดเกมเก้าอี้วิเศษหรือเกมผู้นำและอื่น ๆ แต่ถ้าต้องการสร้างความสนุกสนาน อย่างเดียว ควรเป็นเกมง่าย ๆ และให้เด็กมีโอกาสดูเล่นได้ทุกคน

(1.3.2) มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยคำนึงถึง อายุ ร่างกาย ความสนใจและความสามารถของเด็กเพื่อให้เกมบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

(1.3.3) มีความเหมาะสมกับเวลา คือ ไม่ใช้เวลานานเกินไปเพราะช่วง ความสนใจของเด็กปฐมวัยจะเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ ไม่เกิน 10 นาที เกมการเล่นไม่ควรซ้ำซากหรือใช้ เวลานาน ครูควรเตรียมกิจกรรมการเล่นให้เพียงพอที่จะผลัดเปลี่ยนให้เด็กได้เล่นหมุนเวียนกันไป

(1.3.4) ลักษณะของเกม สามารถให้ทุกคนได้เข้าร่วมเล่นมากที่สุด อาจจะเล่นพร้อม ๆ กันหรือผลัดกันเล่นเป็นทีมก็ได้ ถ้ามีผู้เล่นมากไม่ควรเลือกเกมที่เล่นประเภท บุคคล เพราะจะทำให้ผู้รอเกิดความเบื่อหน่าย

(1.3.5) กติกาการเล่นไม่ควรเลือกเกมหรือการเล่นใดที่มีกติกาการเล่นมากหรือต้องใช้เทคนิคสูงเพราะจะทำให้ผู้เล่นเกิดความเบื่อหน่าย การตัดสินใจในการเล่นควรชี้แจงให้เข้าใจ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม

(1.3.6) มีความปลอดภัยในการเล่น เนื่องจากเด็กปฐมวัยชอบเล่นพลิกแพลงเคลื่อนไหวตลอดเวลา เกมหรือการเล่นที่ควรเลือกไม่ควรโลดโผน อุปกรณ์ ตลอดจนการจัดวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการจัดวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเล่นไม่ก่อให้เกิดอันตราย

2) บทบาทของครูในขณะที่เด็กเล่น ขณะที่เด็กเล่นครูควรดูแลเด็ก ดังนี้

(1) ตรวจสอบความเรียบร้อยของวัสดุและสถานที่
(2) เมื่อเล่นเกมและการเล่นเรียบร้อยแล้ว ครูควรตรวจสอบว่าเด็กเล่นได้ถูกต้องเพียงใดและควรแก้ไขอย่างไร

(3) อธิบายเกมหรือการเล่นให้ผู้เล่นเข้าใจด้วยภาษาง่าย ๆ กฎ กติกา ควรอธิบายละเอียดหรือทดลองเล่นก่อนเล่นจริง

(4) ช่วยเหลือขณะเด็กเล่นเกม ครูควรดูแลเด็กอยู่ห่าง ๆ พยายามเลี่ยง การออกคำสั่ง ครูควรช่วยเหลือเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเท่านั้น

(5) ควบคุม กำกับการเล่นของเด็กให้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เพื่อไม่ให้ผู้เล่นเกิดความเบื่อหน่าย

(6) ทุกครั้งที่เด็กเล่นเสร็จแล้วครูควรฝึกให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ วางไว้ที่เดิมให้เรียบร้อย

3) บทบาทของครูในการสร้างลักษณะนิสัยที่ดีจากการใช้เกมและการเล่น ครูสามารถใช้เกมและการเล่นเป็นประสบการณ์ที่ปูพื้นฐาน ทางอารมณ์ จิตใจปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยที่ดีเข้ากับสิ่งแวดล้อม บทบาทหน้าที่ของครู ทำได้โดยการเปรียบเทียบให้เห็นผลของการประพฤติดี ลักษณะนิสัยที่ดีที่ครูสามารถปลูกฝังจากการเล่นเกมการเล่น ได้แก่

(1) ความซื่อสัตย์ เกมและการเล่นทุกประเภทมีกฎเกณฑ์และกติกาการเล่น ครูควรให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎกติกาอย่างซื่อสัตย์

(2) ความสามัคคี เกมและการเล่นที่เป็นกลุ่ม เช่น เกมจับคู่กระโดด วิ่งเปี้ยว ก่อนการเล่นครูควรแนะนำในเรื่องความร่วมมือกัน สามัคคีกัน ไม่มุ่งหวังการแพ้ชนะ

(3) ความมีระเบียบวินัย ในการทำกิจกรรมเกมและการเล่นหลังจากครูแนะนำกฎกติกาก่อนเล่น ควรปล่อยให้เด็กเล่นเอง เพื่อฝึกให้เด็กมีวินัยในตนเอง

(4) ความอดทน เกมและการเล่นบางประเภทต้องใช้กำลังเป็นอย่างมาก เช่น ชักเย่อ บางประเภทใช้เวลามาก เช่น ตีจับ เด็กอาจจะหมดกำลังใจเล่น ครูควรฝึกให้มีความอดทนต่อการเล่น

(5) ความเป็นระเบียบวินัย ครูสามารถใช้การเล่นการฝึกให้เด็กมีความเป็นระเบียบได้ทั้งก่อนเล่น ในระหว่างการเล่นและเมื่อเล่นเสร็จแล้ว เพื่อให้เด็กเกิด ความเคยชินเป็นลักษณะนิสัยที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

4) บทบาทของครูในการประเมินผล เกมและการเล่นที่นำมาใช้กับเด็กปฐมวัยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นสื่อการเรียน ที่เด็กได้เรียนรู้การเล่นเพื่อเสริมพัฒนาการความรู้ตามมวลประสบการณ์ และมุ่งให้เด็กมีความสนุกสนานเท่านั้น ในการประเมินผลครูควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการใช้เกมและการเล่น ไม่ต้องประเมินว่าเด็กเล่นเป็นหรือไม่เป็น แสดงท่าทางถูกต้องหรือไม่ หรือคนไหนเป็นคนชนะ ครูอาจจัดหมวดหมู่ของเกมและการเล่นที่เสริมสร้างพัฒนาการที่คล้ายกัน เมื่อถึงระยะเวลาที่ครูเห็นว่าเด็กน่าจะเกิดพัฒนาการก็ทำการประเมิน วิธีการที่ใช้ประเมินสำหรับเด็กปฐมวัยคือการสังเกตซึ่งอาจสังเกตได้จาก การทำตามคำสั่ง การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้คล่องแคล่ว ความแข็งแรงของร่างกาย การพูดและอธิบายให้เพื่อนเข้าใจ การแสดงท่าทาง ตามแบบได้ การกล่าวคำขอโทษ ขอบคุณ และให้อภัย การรักษาความสะอาดของร่างกายอุปกรณ์และสถานที่ การปฏิบัติตามกฎ กติกาหรือแบบแผนของการเล่น การให้ความช่วยเหลือเพื่อนคนอื่น ๆ การเก็บของเข้าที่ เป็นต้น

สรุป จากบทบาทและแนวทางในการส่งเสริมการเล่นดังกล่าว เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็กต้องตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น ที่จะนำมาปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมการเล่นของเด็ก เพื่อให้การเล่นบรรลุวัตถุประสงค์ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลางแจ้ง

2.3.1 ความหมายของกิจกรรมกลางแจ้ง

พัฒนา ชัชพงศ์ (2541, น. 54) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งว่าเป็นช่วงเวลาที่เราให้เด็กได้ออกนอกห้องเรียนไปสู่สนามเด็กเล่น ทั้งที่บริเวณกลางแจ้งและในร่ม จุดมุ่งหมายของการบรรจุกิจกรรมกลางแจ้งไว้ในตารางกิจกรรมของเด็กปฐมวัยทุกวัน ก็เพื่อที่จะให้โอกาสให้เด็กได้พัฒนาทุก ๆ ด้าน โดยยึดเอาความสนใจ ความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก

วารภรณ์ รักวิชัย (2541, น. 24 - 26) กล่าวถึงความหมายของกิจกรรมกลางแจ้งว่า หมายถึง การเล่นออกกำลังนอกห้องเรียน เพื่อทำให้เด็กแข็งแรง เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

ได้อย่างเสรี เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และจินตนาการ ได้พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ – เล็ก รวมทั้งประสาทสัมผัส

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 15 - 16) ได้ให้ความหมาย ของการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกายและประกอบกิจกรรมการเล่นต่าง ๆ ในที่โล่งแจ้ง เช่น สนามหรือตามร่มไม้หรือภายในอาคารพลศึกษา โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้เด็กได้รับความสนุกสนาน รู้จักเล่นเป็นกลุ่ม เคารพกฎกติกาและสามารถสร้างความปลอดภัยในการเล่น อันจะเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและภาษา

สรุป กิจกรรมกลางแจ้ง หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวออกกำลังกายหรือประกอบกิจกรรมการเล่นในสนามนอกห้องเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย โดยเฉพาะกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กเป็นหลักและรวมถึงส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กด้วย

2.3.2 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง

วารภรณ์ รักรวิชัย (2541, น. 96) กล่าวว่า การเล่นกลางแจ้ง หมายถึง การเล่นออกกำลังกายนอกห้องเรียนเพื่อทำให้เด็กแข็งแรง เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้อย่างเสรี เด็กได้แสดง ออกทางอารมณ์และจินตนาการ ได้พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่เล็กรวมทั้งประสาทสัมผัส

แฮมมอนด์ (Hammond, 1976, p. 248 อ้างถึงใน เขาวพา เดชะคุปต์, 2542, น. 20 – 21) ได้อธิบายว่าการเล่นกลางแจ้งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย คือ เสริมความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหวและยังเสริมสร้างพัฒนาการทางสังคม อารมณ์ จิตใจในขณะที่เด็กเล่น เขาจะเรียนรู้ที่จะแบ่งปันอุปกรณ์การเล่นกับเพื่อน

บัทซ์ (Butz, 1999, p. 103 อ้างถึงใน เขาวพา เดชะคุปต์, 2542, น. 20) กล่าวว่า การเล่นกลางแจ้งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย คือ เสริมความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และการเคลื่อนไหว ซึ่งพัฒนาการดังกล่าวมีความสำคัญมากต่อเด็กในวัยนี้

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2542, น. 124) ได้กล่าวถึงการเล่นกลางแจ้งว่า เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อเด็กมากเพราะเด็กต้องมีความเคลื่อนไหวและพัฒนาความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ โรงเรียนจึงควรมีที่ว่างมากพอที่จะให้เด็กได้วิ่งเล่นได้โดยไม่ชนกัน เครื่องเล่นก็ควรมีครบเพื่อให้เด็กได้มีส่วนร่วมเต็มที่

คณาจารย์ชมรมเด็ก (2545, น.70) กล่าวว่า การเล่นกลางแจ้ง (Outdoor Play) หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีการเคลื่อนไหวร่างกายในสนาม หรือสถานที่โล่งแจ้ง โดยมี

เป้าหมายเพื่อให้เด็กได้รับความสนุกสนาน รู้จักการเล่นเป็นกลุ่ม รู้จักการแก้ปัญหาอันจะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

นอกจากนี้การเล่นกลางแจ้งยังหมายถึง การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนที่สอดคล้องกับสุขภาพและธรรมชาติของเด็ก ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในการดำรงชีวิต เช่น การสังเกต การมีระเบียบและการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม (Cohen & Doroty, 1983, p. 325 อ้างถึงใน กมลรัตน์ ทิสมบูรณ์, 2550, น. 110) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ บราวน์ (Brown) ที่กล่าวว่า การเล่นกลางแจ้งเป็นการจัดสภาพแวดล้อมในสนามที่ช่วย ในการเรียนรู้ธรรมชาติได้ดีกว่าการเล่นในอาคาร เพราะเด็กได้มีโอกาสสังเกต เรียนรู้ธรรมชาติ ได้อย่างอิสระขณะเคลื่อนไหวทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ (Brow, 1985, p. 56 อ้างถึงใน กมลรัตน์ ทิสมบูรณ์, 2550, น. 110) การเล่นกลางแจ้งจึงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมทางกายได้สำรวจ ได้ค้นคว้าและเกิดการเรียนรู้ การเล่นกลางแจ้งไม่จำเป็นต้องใช้กำลังเสมอไป อาจเป็นการให้เด็กวาดภาพบนขาหยั่ง การเดิน การเล่นทราย การเฝ้าดู การเคลื่อนไหวของสัตว์เล็ก ๆ สิ่งเหล่านี้ก็ถือเป็นการเล่นกลางแจ้งที่ช่วยให้เด็กได้มีโอกาสใช้จินตนาการสร้างสรรค์และสนุกสนาน (Berk, 1995, p.187 อ้างถึงใน กมลรัตน์ ทิสมบูรณ์, 2550, น. 111)

สรุป จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการเล่นกลางแจ้งเป็นการเล่นที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างเต็มที่ นอกจากนั้นเด็กยังได้เห็นสิ่งต่าง ๆ ได้รับประสบการณ์แปลก ๆ ครูจึงไม่ควรละเลยจัดให้เด็กได้เล่นกลางแจ้ง เพราะการเล่นกลางแจ้งมีความสำคัญต่อการพัฒนา โดยการจัดสภาพแวดล้อม อุปกรณ์ เครื่องเล่น กระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิดการสำรวจ ค้นคว้าด้วยตัวเองภายใต้บรรยากาศที่เป็นอิสระเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป นอกจากนี้ การเล่นกลางแจ้งยังมีความสำคัญมากในพัฒนาการด้านสังคม เพราะเด็กได้เรียนรู้ถึงการทำงานร่วมกัน การเล่นร่วมกัน วิธีการแบ่งปัน การรอคอยตามลำดับ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยในการส่งเสริมปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์เพื่อให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเป็นบุคคลที่เป็นที่ต้องการของสังคมเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในโอกาสต่อไป

2.3.3 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2526, น. 170 อ้างถึงใน วีระพงศ์ บุญประจักษ์, 2545, น. 22) ได้สรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเล่นกลางแจ้งไว้ว่า เพื่อให้เด็กได้ออกกำลังกาย มีสุขภาพดี แข็งแรง ได้รู้จักการแก้ปัญหาและการปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

บุญเยี่ยม จิตรคอน และอารมณ สุวรรณपाल (2542, น. 10 - 14) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ในการเล่นกลางแจ้ง ดังนี้

- 1) เพื่อให้เด็กได้ออกกำลังกายกลางแจ้งเป็นการส่งเสริมให้เด็กแข็งแรงและมีสุขภาพดี
- 2) เด็กได้แนวคิดและประสบการณ์ตรงนอกห้องเรียน
- 3) เด็กได้รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองและพัฒนาด้านสังคม
- 4) พัฒนาด้านประสาทสัมผัส

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 11 - 13) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลางแจ้งไว้ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวเบื้องต้นที่ถูกต้อง
- 2) เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย
- 3) เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกลไก
- 4) เพื่อพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
- 5) เพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัย รู้จักเคารพกฎ กติกา การเล่นเป็นกลุ่ม

สรุป การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีร่างกายแข็งแรง และมีสุขภาพดี เป็นการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก ให้สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่ว ช่วยพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา เป็นการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งแวดล้อม รอบตัวของเด็ก ทำให้เกิดความสุขสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการปรับตัวในการเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ การสังเกต เปรียบเทียบ

2.3.4 ประเภทของกิจกรรมกลางแจ้ง

อารมณ สุวรรณपाल (2542, น. 22 - 23) ได้แบ่งประเภทการเล่นของเด็กไว้ โดยแบ่งการเล่นเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) การเล่นที่มีอิสระ
- 2) การเล่นที่มีกฎเกณฑ์ โดยมีกฎ กติกาสั้น ๆ ง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อนเกินไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 2 - 5) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมกลางแจ้งไว้ดังนี้

- 1) การเคลื่อนไหวพื้นฐาน
- 2) กิจกรรมเข้าจังหวะ
- 3) เกมเบ็ดเตล็ด

- 4) การเล่นสมมติ
- 5) การละเล่นพื้นเมือง
- 6) การเล่นแบบพลัด
- 7) กิจกรรมเสริมสมรรถภาพทางกลไก

สรุป การจัดกิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกนอกห้องเรียน เพื่อออกกำลังกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก เช่น การเล่นสนามเด็กเล่น การเล่นทราย การเล่นน้ำ การเล่นบทบาทสมมติ การเล่นในมุมช่างไม้ การเล่นเกมการละเล่น เป็นต้น

2.3.5 การจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กปฐมวัย

1) หลักการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง

บุญเยี่ยม จิตรดอน และอารมณี สุวรรณपाल (2542, น. 18 - 20) ได้กล่าวถึง หลักการจัดพลศึกษาซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งของกิจกรรมกลางแจ้ง ดังนี้

- (1) การจัดกิจกรรมพลศึกษาต้องพิจารณาความต้องการ ความสนใจและความสามารถของเด็ก
- (2) การจัดกิจกรรมพลศึกษาต้องเป็นกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อเล็กและใหญ่ พัฒนาจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
- (3) วัสดุอุปกรณ์พลศึกษาเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดหาเพื่อสนองความต้องการและพัฒนาการของเด็กและมีพร้อมสำหรับเด็กเสมอ
- (4) การจัดกิจกรรมพลศึกษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน
- (5) การจัดกิจกรรมพลศึกษาต้องเสริมสร้างลักษณะนิสัยเด็กให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- (6) จัดกิจกรรมพลศึกษาต้องคำนึงถึงความต้องการของชุมชนและผู้ปกครอง
- (7) การจัดกิจกรรมพลศึกษาต้องคำนึงถึงเด็กที่มีความผิดปกติทางสมองและร่างกาย
- (8) กิจกรรมพลศึกษาควรประสานสัมพันธ์กับประสบการณ์อื่น
- (9) การประเมินผลด้านพลศึกษาต้องประเมินในด้านการเจริญเติบโตด้านร่างกายของเด็กเป็นหลัก ส่วนด้านอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบ

สรุป หลักการจัดประสบการณ์การเล่นกลางแจ้งสำหรับเด็กปฐมวัย สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นสิ่งสำคัญคือ ความสนใจ ความสามารถ และความแตกต่างของเด็กแต่ละคน

2) แนวการจัดประสบการณ์การเล่นกลางแจ้งสำหรับเด็กปฐมวัย

แนวการจัดประสบการณ์การเล่นกลางแจ้งแก่เด็กปฐมวัย ควรคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรม ดังนี้ (ทวีพร ฌ นคร, 2533, น. 36-38 อ้างถึงใน วีระพงศ์ บุญประจักษ์, 2545, น. 23)

(1) การเล่นของเด็กต้องการการเรียนรู้ตามลำดับขั้นพัฒนาการ ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ บิดา มารดา ครู ในการจัดของเล่นที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และควรปล่อยให้เด็กได้มีอิสระเต็มที่ขณะที่เด็กเล่น (มณีวรรณ พรหมน้อย, 2526, น. 18 อ้างถึงใน วีระพงศ์ บุญประจักษ์, 2545, น. 23)

(2) ควรใช้เวลาและโอกาสในการเล่นแก่เด็ก และให้เด็กได้เล่นอย่างเสรี (Free Play Time) (จินตนา หมู่ผึ้ง, 2525, น. 6 อ้างถึงใน วีระพงศ์ บุญประจักษ์, 2545, น. 23)

(3) ควรคำนึงถึงความสนใจของเด็ก (Attention Span) หรือความตั้งใจของเด็ก อายุ 2 - 3 ขวบโดยเฉลี่ยประมาณ 7 - 8 นาที และอายุ 5 - 6 ขวบ มีความตั้งใจเฉลี่ยประมาณ 13.6 นาที และในการจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงพัฒนาการและจิตวิทยาของเด็ก เด็กอายุ 3 - 4 ขวบ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมประมาณ 15 นาที เด็กอายุ 5 - 6 ขวบ ใช้เวลาประมาณ 20 นาที การกำหนดเวลาอย่างเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะช่วยให้เด็กพัฒนาทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ถ้าไม่กำหนดเวลาเด็กก็อาจจะเครียดและทำกิจกรรมจนเหนื่อยทำให้หงุดหงิด การทำกิจกรรมจะไม่ได้ผล (นิรมล ชยุตสาหกิจ, 2541, น. 93)

ทวีพร ฌ นคร (2533, น. 26 - 29) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งว่า ควรดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

(1) ครูต้องศึกษาสภาพแวดล้อมและวัสดุ โดยการจัดเตรียมเครื่องเล่นและกิจกรรมการเล่นให้เหมาะสมกับเด็ก

(2) ครูต้องสำรวจเครื่องเล่นที่ใช้ในการเล่น และสนามให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย และปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก

(3) ครูต้องควบคุมเด็กให้ออกจากห้องเรียนมายังสนามอย่างมีระเบียบ

(4) ครูควรให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้เล่นตลอดเวลาเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

(5) ครูต้องพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการเล่นร่วมกับเด็ก และมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็กว่าเล่นเป็นอย่างไร แล้วหาทางแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์จากการเล่น

(6) ครูต้องดูแลเด็กตลอดเวลา ไม่ควรให้เด็กเล่นตามลำพังครูควรเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็กในโอกาสอันเหมาะสม โดยการสร้างสถานการณ์เล่นร่วมกับเด็กหรือการใช้คำพูดคำถาม เพื่อให้เกิดการสังเกตและเกิดการคิดค้นด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 48) ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ดังนี้

- (1) การนำนักเรียนไปสนามเล่นอย่างมีระเบียบ
- (2) การจัดรูปแบบแถวการเล่นและอบอุ่นร่างกาย
- (3) การอบอุ่นร่างกายก่อนการเล่น
- (4) การเล่นอย่างสนุกสนานและปลอดภัย
- (5) ให้นักเรียนได้เล่นอิสระ ประมาณ 5 นาที
- (6) การคลายกล้ามเนื้อหลังการเล่น
- (7) เมื่อเสร็จการเล่นทุกครั้งครูควรสรุปข้อดี ข้อเสียและทำความสะอาดร่างกาย

สรุป ในการจัดประสบการณ์การเล่นกลางแจ้งสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ผู้จัดต้องเรียนรู้ถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย ความสนใจของเด็กแต่ละคน และการเปิดโอกาสให้เด็กเล่นอย่างอิสระ รวมทั้งความปลอดภัยในการเล่น

3) สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการจัดประสบการณ์การเล่นกลางแจ้ง

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537, น. 12 – 13 อ้างถึงใน วีระพงษ์ บุญประจักษ์, 2545, น. 24) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเล่นกลางแจ้งมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายด้วยความสนุกสนาน ปลอดภัย และสามารถเล่นได้ตามกฎกติกา ระเบียบวิธีการเล่นที่ได้กำหนดไว้ดังนั้น ในการจัดประสบการณ์ การเล่น ครูควรดำเนินการ ดังนี้

- (1) ในการเล่นทุกครั้ง ครูควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้
 - (1.1) การนำนักเรียนไปสนามเล่นอย่างมีระเบียบ
 - (1.2) การจัดรูปแบบแถวการเล่นและการอบอุ่นร่างกายให้มีความสัมพันธ์
 - (1.3) การอบอุ่นร่างกายก่อนการเล่น
 - (1.4) การเล่นอย่างได้อิสระประมาณ 5 นาที หลังการเล่นเกมทุกวัน
 - (1.5) การคลายกล้ามเนื้อหลังการเล่น
 - (1.6) เมื่อเสร็จการเล่นทุกครั้ง ครูควรสรุปข้อดี ข้อเสีย อบรมสั่งสอน บอกสิ่งที่ดีที่ควรกระทำและสิ่งที่ไม่ควรกระทำ
 - (1.7) นักเรียนไปทำความสะอาดร่างกายทุกครั้ง

(1.8) พานักเรียนกลับห้องเรียนอย่างเป็นระเบียบ

(2) ในการสอนทุกครั้ง ครูต้องอธิบายประกอบการสาธิตอย่างช้า ๆ ให้เด็กได้ทดลองเล่นหรือบางกิจกรรม ครูทำให้นักเรียนดูและให้นักเรียนทำตาม ก่อนปล่อยให้เล่นจริง

(3) ให้มีการทดลองเล่นกิจกรรมนั้น ๆ ก่อน หรือให้นักเรียนออกมาแสดงหรือสาธิตก่อนที่จะให้นักเรียนเล่นจริงหรือแข่งขัน

(4) ในการเล่นควรจัดให้มีการแข่งขันเพื่อเพิ่มความสุขสนุกสนาน แต่ไม่ควรเน้นผลของการแพ้-ชนะ มากนัก โดยการจัดกิจกรรมในแต่ละวัน ควรเน้นให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนาน และเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการออกกำลังกายของเด็ก

(5) ในการจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ควรปล่อยให้เด็กได้เล่นตามลำพังครูควรดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ

(6) กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ควรจะเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนากล้ามเนื้อทุกส่วนของร่างกาย เรียงลำดับความง่าย - ยาก และความหนัก - เบา ของกิจกรรม

สรุป ในการจัดประสบการณ์การเล่น ผู้เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงพัฒนาการในแต่ละวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคลตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสคิด กระทำด้วยตนเอง ควรเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็กบ้างโดยการใช้อาถาม คำพูดอธิบายในระหว่างที่เด็กทำกิจกรรมจะช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษากับผู้ใหญ่มากขึ้นทำให้เกิดการเรียนรู้และมีความมั่นใจในการคิดของตนเองยิ่งขึ้นและควรจัดกิจกรรมการเล่นต่าง ๆ ไว้ในกิจกรรมกลางแจ้ง

4) บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 22 - 25) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมกลางแจ้งไว้ ดังนี้

(1) บทบาทของครูในการวางแผนจัดเตรียมเกมและการเล่น โดยครูควรมีบทบาท ดังนี้

(1.1) รวบรวมและศึกษาเกมการเล่น

(1.2) มีความรู้ในการผลิตสื่อหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบเกมและการเล่น

(1.3) เกมและการเล่น โดยครูควรเลือกเกมและการเล่นที่มีลักษณะดังนี้

(1.3.1) สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเล่น

(1.3.2) มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยคำนึงถึงอายุ ร่างกาย ความสนใจและความสามารถของเด็ก

(1.3.3) มีความเหมาะสมกับเวลา คือ ไม่ใช้เวลานานเกินไปเพราะช่วงความสนใจของเด็กวัยนี้จะสั้นไม่เกิน 10 นาที เกมและการเล่นจึงไม่ควรซ้ำซากและใช้เวลานาน

(1.3.4) เด็กมีส่วนร่วมในการเล่นมากที่สุด

(1.3.5) ไม่ควรเลือกเกมหรือการเล่นที่มีกติกาการเล่นมากหรือต้องใช้เทคนิคสูงเพราะจะทำให้ผู้เล่นเกิดความเบื่อหน่าย

(1.3.6) มีความปลอดภัยในการเล่นเนื่องจากเด็กวัยนี้ชอบเล่น พลิกเพลงเคลื่อนไหวตลอดเวลา เกมหรือการเล่นที่ควรเลือกจึงไม่ควร โดด โผน อุปกรณ์ ตลอดจนการจัดอุปกรณ์ ประกอบการเล่น ไม่ก่อให้เกิดอันตราย

(2) บทบาทของครูในขณะที่เด็กเล่นครูกควรดูแลเด็กโดย

(2.1) ตรวจสอบความเรียบร้อยของวัสดุและสถานที่ว่ามีความปลอดภัย มีความเพียงพอกับจำนวนเด็กหรือยัง

(2.2) แนะนำวิธีใช้และข้อควรระวังการใช้วัสดุอุปกรณ์ กรณีที่มีการใช้อุปกรณ์ ครูควรแนะนำวิธีการใช้และข้อควรระวังในการเล่นให้เด็กเข้าใจเสียก่อน ส่วนการแนะนำการเล่น ครูควรใช้กิริยาท่าทางจะดีกว่าการใช้คำพูดบอกให้เด็กกระทำ

(2.3) อธิบายเกมหรือการเล่นให้ผู้เล่นเข้าใจด้วยภาษาง่าย ๆ ควรให้เด็กได้สังเกตและลองเล่นเสียก่อนจนกว่าเด็กพร้อมจะทำเอง กรณีเด็กเคยเล่นมาก่อนควรให้เริ่มเล่นทันทีโดยไม่จำเป็นต้องอธิบาย

(2.4) ช่วยเหลือขณะเด็กกำลังเล่น ครูควรช่วยเหลือในขณะที่เด็กต้องการความช่วยเหลือเท่านั้น

(2.5) ควบคุม กำกับ การเล่นของเด็กให้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วเพื่อไม่ให้ผู้เล่นเกิดความเบื่อหน่าย ควรควบคุมให้ผู้เล่นทุกคนร่วมเล่นจนจบเกม หลีกเลี่ยงการนำผู้เล่นออกไประหว่างการเล่น ตลอดจนหยุดการเล่นเมื่อเห็นว่าผู้เล่นไม่สนใจเท่าที่ควร

(2.6) เมื่อเด็กเล่นเกมและการเล่นเรียบร้อยแล้ว ครูควรตรวจสอบว่าเด็กเล่นได้ถูกต้องเพียงใด และควรแก้ไขอย่างไร ครูควรให้กำลังใจหรือแสดงความยินดีแก่เด็ก ไม่วิจารณ์จนเด็กหมดกำลังใจหรือเกิดความอายที่จะทำต่อไป

(2.7) ทุกครั้งที่เด็กเล่นเกมหรือการเล่นเสร็จแล้ว ครูควรฝึกให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ที่เดิมโดยอาจร้องเพลงที่มีความหมายเตือนให้เก็บของเข้าที่

(3) บทบาทของครูในการสร้างนิสัยที่ดี ครูควรปลูกฝังนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก อาจจัดกิจกรรมโดยการแนะนำเปรียบเทียบให้เห็นผลของการประพฤติดีและไม่ดีจากการปฏิบัติจริง ลักษณะ

นิสัยที่ดีที่ครูสามารถปลูกฝังจากการเล่นกลางแจ้ง ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความมีวินัย ความอดทนในการรอคอย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นต้น

(4) บทบาทของครูในการประเมินผล

ในการประเมินผลครูควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการใช้เกมและการเล่นไม่จำเป็นต้องประเมินการเล่นทุกครั้งว่านักเรียนเป็นหรือไม่ แสดงท่าทางถูกหรือไม่หรือนักเรียนคนไหนเป็นผู้ชนะ ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความพร้อมและพัฒนาการจุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์ โดยที่ครูใช้เกมและการเล่นเพียงครั้งเดียว อาจจะยังไม่สนองจุดประสงค์ดังกล่าวได้ จึงอาจจะใช้เกมและการเล่นหลาย ๆ ครั้ง หรือใช้เกม และการเล่นหลาย ๆ ประเภทประกอบกัน ซึ่งจะเป็นประสบการณ์สะสมที่ทำให้เด็กเกิดพัฒนาการตามจุดประสงค์ที่ต้องการ แต่เกมและการเล่นบางประเภทสามารถใช้สร้างเสริมพัฒนาการหลาย ๆ ด้านพร้อมกัน ครูอาจจัดหมวดหมู่ของเกมและการเล่นที่สร้างเสริมพัฒนาการด้านที่คล้ายกัน เมื่อถึงระยะเวลาที่ครูเห็นว่าเด็กน่าจะเกิดพัฒนาการดังกล่าวก็ทำการประเมินเสียครั้งหนึ่ง วิธีการที่ใช้ ในการประเมินผลเด็กในระดับชั้นนี้คือ การสังเกต โดยครูสังเกตจากการเล่นของเด็กหลายครั้งแล้วสรุปผลว่าเด็กมีพัฒนาการและความพร้อมในด้านที่ต้องการหรือไม่ เช่น เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่หรือยัง เด็กมีความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะได้หรือไม่ เด็กมีความซื่อสัตย์และมีระเบียบวินัย โดยการเล่นตามกฎ กติกาได้หรือยัง เป็นต้น

สรุป การจัดกิจกรรมกลางแจ้งสามารถกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาการทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระโดยมีขั้นตอนอย่างเป็นระบบจะส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ อันจะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในขั้นต่อไป

2.3.6 ประโยชน์ของกิจกรรมกลางแจ้ง

บุปผา พรหมसर (2542, น. 59 – 60) กล่าวถึง ความสำคัญของการเล่นของเด็กว่ามีความสำคัญต่อเด็ก ดังนี้

1) การเล่นเป็นความสุขของเด็กในขณะที่เด็กเล่นเด็กจะแสดงออกถึงความเข้มแข็ง เบิกบาน

2) การเล่นเป็นการตอบสนองความต้องการของเด็ก การเล่นจะช่วยตอบสนองความต้องการของเด็กหลายด้าน คือ

(2.1) ความอยากรู้อยากเห็น

(2.2) ความต้องการทางกายที่เด็กชอบเคลื่อนไหวไปมาอยู่เสมอ

(2.3) ความต้องการทางจิตใจ เพราะการเล่นเป็นการกระทำที่เด็กพอใจและเป็นกิจกรรมที่เกิดจากตัวเด็กเองเป็นผู้กำหนด มากกว่าที่จะทำตามคำสั่งของใคร ตรงตามหลักจิตวิทยา ที่เด็กวัยนี้ไม่ชอบให้ใครบังคับ ชอบที่จะทำอะไรด้วยตนเอง ถือตนเองเป็นศูนย์กลาง

(2.4) การเล่นเป็นการช่วยทดแทนในสิ่งที่เด็กต้องการและอยากเป็น

3) การเล่นเป็นการเรียนรู้ของเด็ก โดยการเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้ ดังนี้

(3.1) ช่วย让孩子เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เมื่อเด็กเล่น เด็กได้สัมผัสวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ด้วยตัวของเด็กเอง เด็กจะได้เรียนรู้ถึง รูปร่าง ขนาด น้ำหนัก สี ความหนาเบาะเอียดของวัตถุ ได้สังเกตความแตกต่างและเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันของสิ่งของซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นการปูพื้นฐานการเรียนรู้ รับรู้จากรูปธรรมไปหนามธรรมมากขึ้นไปตามลำดับขั้นตอน

(3.2) ช่วย让孩子เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ทำให้เด็กรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้ว่าตนต้องการอะไร ไม่ชอบอะไรและจะทำอย่างไร เด็กสามารถแสดงอารมณ์และความคิดเห็นออกมาเป็นการกระทำเพื่อทดลองและฝึกความสามารถของตนเอง

(3.3) ช่วย让孩子เรียนรู้ในการที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น การเล่นกับเพื่อนบ้านหรือกับเพื่อนจะทำให้เด็กรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น เด็กจะเรียนรู้ถึงการผลัดเปลี่ยนกันเล่นการรอคอยการแบ่งปันและรู้จักตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ

(3.4) ช่วย让孩子เรียนรู้ถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อสังคม จากการเล่นเลียนแบบต่าง ๆ

4) การเล่นเป็นการทำงานของเด็ก การเล่นของเด็กไม่ได้หมายถึงการที่เด็กกระทำกิจกรรมที่ให้แต่ความสนุกเพลิดเพลินอย่างเดียวโดยไม่ได้คำนึงถึงผลบั้นปลาย บางครั้งการเล่นของเด็กก็มีความมุ่งหมาย มีการแบ่งหน้าที่กันทำ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ เช่นเดียวกับการทำงานของผู้ใหญ่

5) การเล่นเป็นการเตรียมชีวิตเด็ก การเล่นเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักหน้าที่ ที่จะต้องทำการช่วยให้เด็กได้เล่นจะเป็นการช่วยเสริมสร้างการรู้จักพึ่งตนเองของเด็กได้ในชีวิตต่อไปข้างหน้าการเล่นจะเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักแก้ปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ด้วยดี

6) การเล่นเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาเด็ก การเล่นจะช่วยพัฒนาเด็ก ดังนี้

(6.1) พัฒนาทางด้านร่างกาย การเล่นจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายและสุขภาพของเด็ก เพราะในขณะที่เล่น เด็กได้เคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย เช่น วิ่ง กระโดด ก้มตัว ดึง ลาก ผลักเครื่องเล่น การกระทำเหล่านี้เป็นการช่วยให้กล้ามเนื้อทุกส่วนของเด็กได้รับการพัฒนาและทำงานประสานสัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ เด็กที่มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง จะมีพลังมากเกินกว่าที่จะใช้ให้หมดในแต่ละวัน การเล่นจะช่วยให้เด็กได้ใช้พลังงานส่วนเกินนี้ ถ้าเด็กไม่มี

โอกาสได้สนุกสนานเพลิดเพลินจากการเล่น เด็กจะใช้พลังงานส่วนเกินนี้ช่วยให้ตัวเองเพลิดเพลิน ด้วยวิธีอื่นที่อาจจะทำให้ได้รับอันตรายหรืออาจแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น รังแกคน รังแกสัตว์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีอย่างยิ่ง

(6.2) พัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจ การเล่นช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจที่มั่นคง บางครั้งเด็กอาจจะเกิดความโกรธ คับข้องใจ เสียใจ น้อยใจ เนื่องจากเกิดความ ต้องการแล้วไม่สมปรารถนา อารมณ์ผิดปกติเหล่านี้จำเป็นจะต้องถูกระบายออกมา ถ้าเก็บสะสมไว้จะทำให้เด็กมีอารมณ์ขุ่นมัว บึ้งโกรธอยู่ตลอดเวลาทำให้ไม่มีความสุข แต่ถ้าเด็กได้ระบายออกโดยการ เล่นจะทำให้เด็กมีอารมณ์ดีขึ้น

(6.3) พัฒนาทางด้านสังคม การเล่นเป็นสื่อหรือแนวทางที่จะช่วยให้เด็กฝึกวิธีการเข้าสังคม เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในขณะที่เด็กเล่นกับเพื่อนในกลุ่ม เด็กจะเรียนรู้ในการที่จะแบ่งปัน การให้และการรับ การรอคอย แลกเปลี่ยนของกันเล่น รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รวมทั้งรู้ บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกในกลุ่มอันเป็นการเตรียมให้เด็กปรับตัว ในสังคมได้ดีเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

(6.4) พัฒนาทางด้านสติปัญญา ในขณะที่เด็กเล่นเด็กได้มีโอกาสใช้ประสาท รับความรู้สึกหลายทาง เช่น ตามอง หูรับเสียง ผิวหนังรับความรู้สึก มือได้จับต้อง ฉะนั้นความไว ของประสาทรับความรู้สึกจะเกิดขึ้นตามประสบการณ์การเล่น เด็กจะรวบรวมข้อมูลที่ได้รับนี้เข้าด้วยกัน ทำให้เกิดเป็นความคิดขึ้นและนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ การเล่นจะช่วยให้เด็กมีความคิดริเริ่ม และส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ อันเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าทางระดับสติปัญญา ของเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 7 - 12) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมกลางแจ้ง ดังนี้

1) เป็นการตอบสนองพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กเพราะในขณะที่เล่นเด็กจะแสดงออกได้อย่างเต็มที่ มีความสดชื่น สนุกสนาน เบิกบาน ทำให้เด็กรู้สึกเป็นสุขเพราะได้เล่นตามที่ตนต้องการ ได้เคลื่อนไหวอย่างอิสระ ซึ่งจะช่วยให้เด็กลดความตึงเครียดทางด้านจิตใจและช่วยให้ความแจ่มใส

2) เป็นการตอบสนองความต้องการของเด็กในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเด็กแสดงออกโดยการทดลอง หยิบ จับ สัมผัส เขย่าฟังเสียงโยนหรือขว้างปา ด้านความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางจิตใจ และเป็นการทดแทน ความต้องการ ของเด็กซึ่งเด็กแสดงออกโดยการเล่นสมมติ

3) เป็นการเรียนรู้ของเด็กที่จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว เช่น เรียนรู้เรื่องขนาด น้ำหนัก สี รูปร่าง ความเหมือน ความแตกต่าง เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เช่น รู้ว่าชอบหรือไม่ชอบ ทำอะไร ทำสิ่งใดได้หรือไม่ได้ เรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น การพลัดเปลี่ยนกันเล่น การรอคอย การแบ่งปัน การตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ และเรียนรู้ถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตน ที่มีต่อชุมชน เช่น หน้าที่ของ พ่อ แม่ ลูก ตำรวจ กำนัน หมอ ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ได้มากจากการเล่นสมมติ และจากการสังเกต

4) ช่วยพัฒนาคุณสมบัติหลายประการที่จะช่วยให้เด็กได้รับความสำเร็จในการทำงาน เมื่อเด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นทักษะที่เด็กได้รับจากการเล่นจะเป็นพื้นฐาน ในการทำงานของเด็กในอนาคต เพราะขณะที่เด็กเล่นเด็กจะมีโอกาสได้เรียนรู้ถึงภารกิจและหน้าที่ของการเป็นผู้ใหญ่ เป็นการฝึกนิสัยในเรื่องรักการทำงาน มีความรับผิดชอบและรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5) เป็นการเตรียมชีวิตของเด็ก เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักหน้าที่ที่ตนเองต้องทำในอนาคต ฝึกการพึ่งตนเอง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปัน การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

6) เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อการออกกำลังกาย และเพื่อเป็นแนวทางในการที่จะไปเล่นกีฬาประเภทอื่น ๆ ต่อไป

7) ช่วยพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย เกมและการเล่นเป็นการใช้พลังงานส่วนเกินในร่างกายของเด็ก เป็นการฝึกกล้ามเนื้อให้ทำงานประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทางด้านอารมณ์และจิตใจ เกมและการเล่นจะช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจให้มั่นคง แข็งแรง รู้จักปรับอารมณ์ให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม และการเล่นจะช่วยลดความคับข้องใจของเด็กทางสังคม เกมและการเล่นจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่รวมกลุ่ม รู้จักบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม ฝึกการสมาคม และฝึกเด็กในเรื่องของการปรับตัว ทางสติปัญญา เกมและการเล่นถือว่าการฝึก การเรียนรู้ด้วยตนเองของเด็ก เป็นการฝึกในเรื่องการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และส่งเสริมจินตนาการของเด็ก

สรุป กิจกรรมกลางแจ้ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็ก มีประโยชน์ต่อเด็ก ในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ ใจ สังคมและสติปัญญา เป็นการตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็กที่ชอบเล่น และช่วยลดความคับข้องใจของเด็กที่ได้รับในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้กิจกรรมกลางแจ้งยังช่วยให้เด็ก เกิดการเรียนรู้ในสิ่ง ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ส่งเสริมความคิดริเริ่ม และส่งเสริมจินตนาการของเด็กอีกด้วย

2.4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมร่วมมือ

2.4.1 ความหมายของพฤติกรรมร่วมมือ

คณิงนิจ ชิงชนะ (2547, น. 38) กล่าวว่า พฤติกรรมร่วมมือ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทำกิจกรรมหรือทำงานร่วมกัน มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน เกิดความรู้สึกร่วมกันในการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

สวาท เกษแดงสกุลวุฒิ (2551, น. 11) กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมร่วมมือว่า พฤติกรรมร่วมมือเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่เกิดจากการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันทำงานหรือทำกิจกรรมร่วมกัน มีการปรับตัว มีการสื่อสาร วางแผน เสนอความคิดเห็นเพื่องานสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มที่กำหนดไว้

อนุพันธ์ พูลเพิ่ม (2551, น. 6) กล่าวว่า พฤติกรรมร่วมมือ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลอย่างน้อย 2 คน ช่วยกันวางแผน แก้ปัญหาและทำกิจกรรมหรือทำงานร่วมกันอย่างพร้อมเพรียงกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีจุดมุ่งหมายเดียวกันจนเกิดความสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

รัชนก ก่อศิษฐ์ (2555, น. 22) กล่าวว่า พฤติกรรมความร่วมมือ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปทำกิจกรรมหรือทำงานร่วมกันโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน เกิดความรู้สึกร่วมกันในการเป็นผู้นำผู้ตามที่มีความรับผิดชอบ และความร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันจนสำเร็จบรรลุเป้าหมาย

สรุป พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ทำกิจกรรมหรือทำงานร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน เกิดความรู้สึกร่วมกันในการที่จะช่วยเหลือ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จนเกิดความสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มที่วางไว้

2.4.2 ความสำคัญของพฤติกรรมร่วมมือ

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1994 อ้างถึงใน อาริรัตน์ ญาณะสร, 2544, น. 13) กล่าวว่า พฤติกรรมร่วมมือเป็นการสร้างขอบเขตของคุณค่าและความก้าวหน้าให้มนุษย์เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ระหว่างบุคคล ครอบครัว เศรษฐกิจ กฎหมาย และเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในแต่ละวันมนุษย์จะต้องร่วมมือกับผู้อื่น ทั้งในครอบครัว การทำงานและการติดต่อกับชุมชน ความร่วมมือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพและประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

เอื้องฟ้า ท่าขุนันธ์ (2547, น. 47) กล่าวว่า พฤติกรรมร่วมมือ มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อความสงบสุขในสังคม เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการ

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้สังคมมีเสถียรภาพ รวมถึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพการงานและประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

สวาท เกษแดงสกุลวุฒิ (2551, น. 11) กล่าวว่า พฤติกรรมร่วมมือมีความสำคัญต่อมนุษย์ ต่อการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อความสงบสุขในสังคม และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพ และประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

อนุพันธ์ พูลเพิ่ม (2551, น. 8) พฤติกรรมร่วมมือมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกคนในสังคม ซึ่งมนุษย์นั้นจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทั้งในครอบครัว ชุมชน สังคม ความร่วมมือเป็นรากฐานสำคัญในการที่จะทำให้สังคมมีเสถียรภาพ และเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน และประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต พฤติกรรมร่วมมือเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างมาก ถ้าสังคมขาดพฤติกรรมร่วมมือ ย่อมทำให้เกิดความยุ่งยากในสังคม ดังนั้นการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือควรเริ่มตั้งแต่เด็กในระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยที่เหมาะสมกับการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมในด้านความร่วมมือให้เกิดขึ้น

รัชนก ก่อศิษฐ์ (2555, น. 22) ความสำคัญของพฤติกรรมความร่วมมือนั้นเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันนำไปสู่การก้าวหน้าเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม บุคคลที่ขาดพฤติกรรมความร่วมมือ ย่อมเกิดความยุ่งยากในสังคม ดังนั้นจึงควรเริ่มตั้งแต่ปฐมวัยซึ่งเป็นที่เหมาะสมในการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย

สรุป พฤติกรรมร่วมมือมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกคนในสังคม ก่อให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน และการดำเนินชีวิต

2.4.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมร่วมมือ

พฤติกรรมร่วมมือเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งนักจิตวิทยาได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของเด็กไว้หลายทฤษฎี ดังนี้

1) ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคม ของอีริกสัน (Erikson's Theory of Social Development) อีริกสันเป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่ได้เน้นถึงความสำคัญของพัฒนาการทางบุคลิกภาพมนุษย์ว่า จะพัฒนาได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสำเร็จในแต่ละช่วงอายุ เมื่อเด็กอายุมากขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ในการปรับตัวในแต่ละขั้นของพัฒนาการจะเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเสริมบุคลิกภาพ อิริคสันได้แบ่งพัฒนาการทางบุคลิกภาพของมนุษย์ออกเป็น 8 ขั้น ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย 3 ชั้น ดังนี้ (Gordon & Brown, 1993, p. 101-103 อ้างถึงใน อนุพันธ์ พูลเพิ่ม, 2551, น. 8)

ขั้นที่ 1 ขั้นความไว้วางใจ - ความไม่ไว้วางใจ (Trust VS Mistrust) อายุเด็กขั้นนี้อยู่ระหว่างแรกเกิด ถึง 1 ปี ถ้าเด็กได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอมั่นคงจากบิดามารดา จะช่วยพัฒนาความรู้สึกในด้านความเป็นตัวของตัวเองและความไว้วางใจผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้มีอารมณ์ดีและมีความรู้สึกปลอดภัย การที่เด็กได้รับการดูแลทางร่างกายอย่างเพียงพอ ได้รับความอบอุ่นอย่างสม่ำเสมอ เด็กได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างทันทีทันใด สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กไว้วางใจโลก และเป็นพื้นฐานการส่งเสริมพัฒนาการในขั้นต่อไป แต่ถ้าเด็กไม่ได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอและไม่มีความมั่นคง เด็กจะเกิดความรู้สึกไม่เชื่อมั่น ขาดทักษะในการที่จะเผชิญกับความทุกข์ยากและภาวะกดดัน

ขั้นที่ 2 ขั้นความเป็นตัวของตัวเอง - ความไม่แน่ใจในตนเอง (Autonomy VS Shame and Doubt) อายุเด็กขั้นนี้อยู่ระหว่าง 2-3 ปี ในขั้นนี้เด็กจะเรียนรู้การใช้ทักษะทางร่างกายและทักษะทางจิตใจ เพื่อพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงและสร้างความสมดุลระหว่างความเป็นตัวของตัวเอง และความไม่แน่ใจในตัวเอง ถ้าเด็กได้รับการควบคุม จำกัดความอยากรู้อยากเห็น เด็กจะรู้สึกดั่งเล สงสัย ไม่เชื่อมั่นในตนเองละอาย ซึ่งจะส่งผลให้เด็กรู้สึกไม่ปลอดภัย ความสำเร็จของพัฒนาการขั้นนี้คือการให้เด็กได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการสำรวจโลกด้วยกิจกรรมและการเล่น

ขั้นที่ 3 ขั้นความคิดริเริ่ม - ความรู้สึกผิด (Initiative VS Guilt) อายุของเด็กในขั้นนี้อยู่ระหว่าง 3-5 ปี หรือ 6 ปี ในขั้นนี้เด็กจะรู้จักร่วมมือในการวางแผนและปฏิบัติกิจกรรม เด็กต้องได้รับอิสระอย่างเพียงพอในการร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่น เด็กจะให้ความสนใจ ใช้ความคิดริเริ่ม และใช้ความพยายามจนประสบความสำเร็จ ขบวนการทางสังคมในขั้นนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดอารมณ์เร้นเริง โกรธเคือง บิดามารดาที่ควบคุมมากเกินไปจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกผิด การไม่จำกัดความคิดของเด็กจะส่งผลให้เด็กรู้จักการยอมรับและไม่ยอมรับสังคม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเจริญงอกงามของพัฒนาการขั้นต่อไป

จากทฤษฎีของอิริคสัน เด็กพัฒนาได้ดีตามขั้นพัฒนาการทางสังคมหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวเด็ก เด็กอายุ 5-6 ขวบเป็นวัยที่กำลังสนใจสิ่งแวดล้อมอยากรู้อยากเห็นและเรียนรู้สิ่งต่างๆได้อย่างรวดเร็ว การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีความเป็นตัวของตัวเองในการกระทำสิ่งต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมตามขั้นพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2) ทฤษฎีพัฒนาการการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลของซัลลิแวน (Sullivan's Social Inter personal Theory of Development) ได้กำหนดขั้นของพัฒนาการจากพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละบุคคล และการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งซัลลิแวนได้แบ่งขั้นพัฒนาการเป็น 6 ขั้น คือ วัยทารก วัยเด็ก วัยเข้าโรงเรียน วัยก่อนวัยรุ่น วัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนปลาย ในที่นี้จะกล่าวเพียงส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยเพียงขั้นเดียว คือ วัยเด็กเล็ก (Childhood) อายุ 1.5 – 2 ปี จนถึงอายุ 5 – 6 ปี เป็นระยะที่เด็กพัฒนาโครงสร้างประโยคทางภาษา ซึ่งจะปรากฏออกมาอย่างชัดเจนเมื่อเด็กเล่นร่วมกับเพื่อนที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน เสมอภาคกัน เด็กสามารถค้นพบเกี่ยวกับตัวเอง และรู้จักการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น การที่เด็ก 2 คนเล่นด้วยกัน จะสามารถเล่นบทบาทสมมติหรือเล่นละครร่วมกัน เด็กจะเรียนรู้รูปแบบของวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ควบคู่กับพัฒนาการทางภาษาที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ในขั้นนี้เด็กจะเกิดความวิตกกังวล แต่สามารถขจัดความวิตกกังวลได้ เด็กจะเรียนรู้คุณค่าในด้านคุณธรรมจากสิ่งที่ปรากฏอยู่ในสังคมทั้งในด้านดีและไม่ดี ขณะเดียวกันเด็กจะเรียนรู้การถูกจำกัดอิสรภาพจากประสบการณ์ ความคิดเห็นของตนที่กำลังเจริญงอกงาม ในวัยนี้เด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีความหมาย การเล่นร่วมกับผู้อื่นเป็นประสบการณ์ที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นต่อไป เฟิสต์ (Feist. 1990, p. 216 – 227 อ้างถึงใน อนุพันธ์ พูลเพิ่ม, 2551, น. 10)

จากทฤษฎีพัฒนาการการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลของซัลลิแวน (Sullivan) เด็กอายุระหว่าง 1.5 – 2 ปี จนถึงอายุ 5 หรือ 6 ปี เมื่อเด็กเล่นร่วมกับเพื่อน เด็กจะเรียนรู้การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสร้างมิตร เด็กค้นพบตัวเอง มีพัฒนาการด้านภาษาอย่างรวดเร็ว เรียนรู้คุณค่าด้านคุณธรรมในสังคม ดังนั้นเด็กในวัยนี้จึงควรได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม

3) ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของฮาวิกเฮอร์สท (Havighurst's Theory of Social Development) ได้รับอิทธิพลแนวความคิดจากอิริคสันเกี่ยวกับลักษณะของพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยของบุคคล โดยเขาได้อธิบายว่าในแต่ละช่วงวัยของชีวิตนั้นมีงานประจำ ซึ่งเป็นงานที่เด็กควรทำในแต่ละช่วงนั้นๆ ถ้าบุคคลไม่ประสบผลสำเร็จในงานก็จะมีผลต่อการปรับตัว โดยได้เสนองานตามลำดับขั้นพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยปฐมวัยไว้ดังนี้ (พรณี ชูทัย เจนจิต, 2538, น. 123 อ้างถึงใน อนุพันธ์ พูลเพิ่ม, 2551, น. 9)

(1) เด็กสามารถมีความคิดรวบยอด เกี่ยวกับความจริงทางสังคมและกายภาพ ซึ่งหมายถึง การที่เด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว เช่น พ่อ แม่ โรงเรียน ครู และสิ่งต่างๆ ที่เด็กเกี่ยวข้องด้วย

(2) เด็กสามารถที่จะเรียนรู้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับพี่น้องและบุคคลอื่น รวมทั้งชอบเลียนแบบบุคคลอื่น

3) เด็กสามารถที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ถูกกับสิ่งที่ผิด และเริ่มพัฒนาการทางจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของฮาวิกเฮอร์สท (Havighurst) ได้เสนอพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย ว่าเด็กวัยนี้มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัว เรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่การเรียนรู้ทางวัฒนธรรม จริยธรรม ในการส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยจึงต้องสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก

สรุป เด็กวัย 5-6 ปี เป็นวัยที่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัว อยากเห็นและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้รวดเร็ว เมื่อเด็กเล่นกับเพื่อน เด็กจะเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น การสร้างมิตร การค้นพบตนเอง มีการพัฒนาทางภาษาอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีความเป็นตัวของตัวเองในการกระทำสิ่งต่างๆ เป็นการกระตุ้นให้เด็กมีความกล้าที่จะเผชิญกับสิ่งต่างๆ และพร้อมที่จะเรียนรู้และได้รับการพัฒนาในขั้นต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ

2.4.4 ลักษณะของพฤติกรรมความร่วมมือ

พฤติกรรมร่วมมือเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

สท็อบ (Staup, 1978, p. 381 อ้างถึงใน อนุพันธ์ พูลเพิ่ม, 2551, น. 11) กล่าวว่า พฤติกรรมร่วมมือเกิดจากการทำงานร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการเป็นผู้นำ การช่วยเหลือบุคคลอื่นให้ได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ การยอมรับการช่วยเหลือจากผู้อื่น การขอความร่วมมือในการคิด มีการพูดคุยขณะทำกิจกรรมเพื่อปรึกษาหารือ

คินีจ ซิงชนะ (2547, น. 43) กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยไว้ว่า เป็นการทำกิจกรรมหรือเล่นเป็นกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน การช่วยเหลือ ยอมรับการช่วยเหลือ เป็นผู้นำกลุ่มโดยการแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยเพื่อนทำกิจกรรม ปฏิบัติตามกฎกติกา ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างตั้งใจ ตลอดจนช่วยเหลือกันช่วยเหลือเมื่อทำกิจกรรมเสร็จ

สุภัค แผงเพชร (2551, น. 21) กล่าวว่า ลักษณะพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย เกิดจากการทำกิจกรรมร่วมกันโดยมีการวางแผนการทำงาน สนทนาแก้ปัญหาาร่วมกัน มีการ

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นผู้นำและมีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมดังกล่าวบรรลุจุดมุ่งหมาย

อนุพันธ์ พูลเพิ่ม (2551, น. 11) กล่าวว่า ลักษณะพฤติกรรมร่วมมือของเด็กเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่ครอบคลุมพฤติกรรมหลายด้าน เช่น ด้านการช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเป็นผู้นำผู้ตาม มีความรับผิดชอบ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์

สรุป ลักษณะพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย เกิดจากการทำกิจกรรมหรือเล่นเป็นกลุ่ม โดยมีการวางแผนร่วมกัน มีการช่วยเหลือ และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้กิจกรรมดังกล่าวบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

2.4.5 แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือ

เอื้องฟ้า ท่าขุนันธ์ (2547, น.53) ได้กล่าวถึงแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือไว้ว่าโรงเรียน ครู หรือผู้เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญในการที่จะแปรเปลี่ยนพฤติกรรมทางบวกและทางลบ การจัดกิจกรรมที่ให้โอกาสเด็กได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และมีผู้ใหญ่ที่คอยกระตุ้น สนับสนุนและเสริมแรงให้เด็กร่วมมือกัน ให้เด็กวางแผนการทำงานร่วมกัน เรียนรู้ความคิดของผู้อื่น รู้จักแก้ปัญหาและทบทวนพฤติกรรมที่ได้ทำว่าเหมาะสมหรือไม่ จะเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือของเด็กได้

ประมวญ คิตตินัน (2527, น. 107 อ้างถึงใน อนุพันธ์ พูลเพิ่ม, 2551, น. 12) ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทักษะทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1) การกำหนดตารางกิจกรรมประจำวันอย่างเหมาะสม และต่อเนื่องกัน จัดกิจกรรมที่ใช้พลัง และกิจกรรมที่ผ่อนคลายสลับกันทำให้เด็กไม่เบื่อหน่าย มีบรรยากาศการเรียนที่ดี การที่เด็กรู้ตารางกิจกรรมประจำวัน และสิ่งที่ครูคาดหวัง จะทำให้เกิดความเป็นระเบียบ และมีความรู้สึกมั่นใจ

2) การเสริมแรง ให้การเสริมแรงทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมจะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ในการเสริมแรงควรพูดให้ชัดเจนว่า เด็กได้แสดงพฤติกรรมที่ดีอย่างไร คำชมเชยของครูมีคุณค่าสำหรับเด็ก ในบางครั้งอาจใช้ทำทางแทนการเสริมแรงด้วยวาจาตามความเหมาะสม

3) การให้รางวัล การส่งเสริมความร่วมมือและการช่วยเหลือกันนับว่าเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่ควรส่งเสริม ตัวอย่างเช่น “ ถ้าแต่ละกลุ่มช่วยกันดูแลห้องเรียนให้เรียบร้อยภายใน 5 นาที ครูจะเล่นให้ฟัง 1 เรื่อง “ การเสริมแรงดังกล่าวเป็นการเสริมแรงจากภายนอกหรือจากผู้อื่น แต่

การกระตุ้นให้เด็กช่วยกันทำงานจนสำเร็จตามเป้าหมายสูงสุดของพัฒนาการทางสังคม เพื่อมุ่งให้เด็กทำสิ่งต่างๆให้สำเร็จด้วยตัวเอง เกิดความพอใจ และภาคภูมิใจในผลงานที่เด็กทำได้ เป็นการเสริมแรงจากภายใน โดยตัวเด็กเอง ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าการเสริมแรงภายนอก

4) ส่งเสริมความเป็นอิสระ พัฒนาการทางสังคมที่เห็นเด่นชัดในโรงเรียน คือ การที่เด็กสามารถทำสิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง และรับผิดชอบในสิ่งที่ตนทำ ครูควรให้การเสริมแรงในพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกอย่างเหมาะสม เมื่อพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูไม่ควรใช้คำพูดที่คุกคาม หรือข่มขู่ แต่ควรบอกกล่าวให้ทุกคนทราบเงื่อนไขในการแสดงออกทางพฤติกรรม

5) ส่งเสริมให้เด็กรู้และสนใจความรู้สึกของผู้อื่น การส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมกรช่วยเหลือนับว่ามีความเหมาะสม เพราะช่วยให้เด็กเอาใจใส่ในความต้องการของผู้อื่น ได้รับความรู้สึกของผู้อื่น ชวนให้เด็กสนใจการกระทำที่แสดงถึงความมีน้ำใจหรือแนะนำให้แบ่งปัน ร่วมมือ และการช่วยเหลือผู้อื่น

พัชรี ผลโยธิน (2540, น. 60-61 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 44) กล่าวว่า การให้เวลา ให้โอกาส และวัสดุอุปกรณ์ให้เด็กได้เล่น หรือทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยอย่างค่อยเป็นค่อยไปและอย่างสม่ำเสมอ ทั้งให้กำลังใจหรือแสดงความชื่นชม และชี้ให้เห็นประโยชน์ของการร่วมมือกันจะช่วยพัฒนาเด็กให้เกิดพฤติกรรมร่วมมือได้ ถ้าเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นหรือผู้ใหญ่ เด็กจะยังมีโอกาสเรียนรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักแก้ปัญหา และเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเด็กด้านสังคมและสติปัญญาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะเด็กต่างจากผู้ใหญ่ตรงที่เด็กแสดงออกกับเพื่อนแต่ละคนอย่างเสมอภาค พฤติกรรมร่วมมือจึงเกิดขึ้น

สรุป การให้โอกาสเด็กได้เล่น หรือทำงานร่วมกันแบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ โดยมีผู้ใหญ่คอยกระตุ้น สนับสนุน ให้กำลังใจแสดงความชื่นชมให้เด็กร่วมมือกัน วางแผนการทำงานร่วมกัน เด็กจะยังมีโอกาสเรียนรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยได้อีกทางหนึ่ง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็กปฐมวัย

วีรพงศ์ บุญประจักษ์ (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยผลการจัดประสบการณ์การเล่นที่บ้านไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนจัดประสบการณ์และระยะห่างการจัดประสบการณ์การเล่นที่บ้านไทยในแต่ละช่วงสัปดาห์มีพฤติกรรม

ทางสังคมโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลาที่ทำการทดลอง เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ความร่วมมือ ความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือและแบ่งปัน พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมทั้ง 3 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบคะแนนรวมทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

กาญจนา บุญสำรวย (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมการเล่นร้อยลูกปัดตามบัตรต้นแบบ ผลการศึกษาพบว่า การคิดเชิงเหตุผลโดยรวมและรายด้านของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองทำกิจกรรมการเล่นร้อยลูกปัดตามบัตรต้นแบบสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญนีย์ สมญาประเสริฐ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์นี้มีการพัฒนานิสัยรักการอ่านโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่าคะแนนนิสัยรักการอ่านโดยเฉลี่ยมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วง 8 สัปดาห์และเมื่อวิเคราะห์คะแนนนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจ ด้านเจตคติ ด้านการดูแลเก็บรักษาหนังสือ พบว่าคะแนนนิสัยรักการอ่านทั้ง 3 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับผลวิเคราะห์คะแนนรวมซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาพร ทีแอล (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นน้ำ เล่นทราย ผลการศึกษาพบว่า ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเล่นน้ำ เล่นทราย เด็กปฐมวัยมีระดับคะแนนความสามารถทางมิติสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวม ($F = 5.568$) และรายด้านเฉพาะด้านตำแหน่งของสิ่งต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน ($F = 7.500$) และด้านการต่อเข้าด้วยกัน ($F = 4.375$) ส่วนด้านการแยกออกจากกัน และด้านความเหมือนความต่าง มีระดับคะแนนความสามารถทางมิติสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการจัดประสบการณ์การเล่นน้ำ เล่นทรายส่งผลต่อความสามารถทางมิติสัมพันธ์โดยรวมร้อยละ 28.5 (Partial $\eta^2 = .285$) และรายด้านส่งผลต่อตำแหน่งของสิ่งต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน 34.9 (Partial $\eta^2 = .349$) ด้านการต่อเข้าด้วยกัน 23.8 (Partial $\eta^2 =$

.238) ด้านการแยกออกจากกัน 11.2 (Partial $\eta^2 = .112$) และด้านความเหมือนความต่าง ร้อยละ 0.7 (Partial $\eta^2 = .007$)

อัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยออทิสติกที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยออทิสติกที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือ มีทักษะทางสังคมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรัตน์ พิมพล (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเล่นสื่อวัสดุปลายเปิดที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดประสบการณ์การเล่นสื่อวัสดุปลายเปิดสำหรับเด็กปฐมวัย ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านเพิ่มขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 90.83 และเด็กปฐมวัยมีความเชื่อมั่นในตนเองหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเล่นสื่อวัสดุปลายเปิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มณีนุช ไวทยะชาติ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นของเล่นรูปทรงสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถ ด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นของเล่นรูปทรงสัมพันธ์โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับสูง และความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นของเล่นรูปทรงสัมพันธ์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลางแจ้ง

บุปผา พรหมสร (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเกมกลางแจ้งและกิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสนาม โดยแบ่งกลุ่มทดลองเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเกมกลางแจ้ง ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสนาม ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเกมกลางแจ้งและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสนาม มีความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมชาย วิจิตรไพศาล (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการประสบการณ์การเล่นน้ำ-ทราย ในกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบมีการเล่นน้ำ-ทราย มีความพร้อมทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเด็กที่มีความ

บทพร่องทางการได้ยินที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบปกติที่ไม่มีการเล่นน้ำ-ทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชรภรณ์ ฎุกองไชย (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ผลของการจัดกิจกรรมเสรีและกิจกรรมกลางแจ้งต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่มีสไตล์การเรียนรู้แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสรีมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนและหลังการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง เด็กปฐมวัยก่อนทำกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมเสรีมีสไตล์ของการเรียน แบบของกลุ่มแบบแอนนาไลติกมากที่สุด เด็กปฐมวัยก่อนทำกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมกลางแจ้งมีสไตล์การเรียนรู้แบบของกลุ่มแบบแอนนาไลติกมากที่สุด เด็กปฐมวัยที่ได้รับหลังการจัดกิจกรรมเสรีและกิจกรรมกลางแจ้งมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เด็กปฐมวัยที่ได้รับก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสรีและการจัดกิจกรรมกลางแจ้งมีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน และพบว่าเด็กปฐมวัยกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสรีมีสไตล์การเรียนรู้แบบแอนนาไลติก (Analytic) ทั้งกิจกรรมเสรีและกิจกรรมกลางแจ้งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.60 และ 6.93 สูงกว่าสไตล์การเรียนรู้แบบโกลบอล (Global) ทั้งกิจกรรมเสรีและกิจกรรมกลางแจ้ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และ 5.07 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างสไตล์การเรียนรู้แบบ แอนนาไลติกกับโกลบอล ทั้งกิจกรรมเสรี และกิจกรรมกลางแจ้งมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างสไตล์การเรียนรู้แบบแอนนาไลติกกับโกลบอล ทั้งกิจกรรมเสรีและกิจกรรมกลางแจ้ง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิไลดา พงษ์ธราธิก (2547, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการละเล่นไทยกลางแจ้ง พบว่า ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมการละเล่นไทยกลางแจ้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศรียัย พุทธิโยธา (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความพร้อมของนักเรียนชั้นอนุบาล โดยใช้การละเล่นพื้นบ้านล้านนาในกิจกรรมกลางแจ้ง ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดประสบการณ์พัฒนาความพร้อมของนักเรียนชั้นอนุบาลโดยใช้การละเล่นพื้นบ้านของเด็กล้านนา ในกิจกรรมกลางแจ้ง ที่สร้างขึ้นโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านการละเล่นที่มีความหมาย ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา สังกัดได้จากพฤติกรรมระหว่างเรียน ตามจุดประสงค์ของแต่ละแผน ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถพัฒนาความพร้อมจากระดับควรปรับปรุงก่อนเรียนเป็นระดับพอใช้ และระดับดี

ทุกด้าน และผลการประเมินหลังการเรียนจากแผนการจัดประสบการณ์พัฒนาความพร้อมของนักเรียน โดยใช้การละเล่นพื้นบ้านล้านนา ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้ง 4 ด้าน

จิตรารักษ์ ไชยคุด (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง โดยใช้การละเล่นพื้นบ้านแบบร่วมมือที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า

1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้การละเล่นพื้นบ้านแบบร่วมมือมีพฤติกรรมทางสังคมพัฒนาไปในทางที่สูงขึ้น ตามเกณฑ์ร้อยละ 80 มีพฤติกรรมทางสังคมตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้การละเล่นพื้นบ้านแบบร่วมมือเป็นเวลา 5 สัปดาห์ มีพฤติกรรมทางสังคมด้านการร่วมมือ การช่วยเหลือ และการแบ่งปัน มีคะแนนเฉลี่ยสัปดาห์ที่ 1,2,3,4 และ 5 สูงขึ้นตามลำดับ พบว่าพฤติกรรมทางสังคมด้านการร่วมมือมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นมากเป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 98.33 รองลงมาคือด้านการแบ่งปันมีค่าเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 96.47 อันดับสุดท้าย คือด้านการช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 95.00

3) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้การละเล่นพื้นบ้านแบบร่วมมือเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ คะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย สัปดาห์ที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ย 0.79 อยู่ในระดับปานกลาง สัปดาห์ที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ย 1.13 อยู่ในระดับปานกลาง สัปดาห์ที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย 1.41 อยู่ในระดับปานกลาง สัปดาห์ที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ย 1.70 อยู่ในระดับดี สัปดาห์ที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย 1.93 อยู่ในระดับดี และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ สัปดาห์ที่ 1,2,3,4,5 เท่ากับ 39.72, 56.53, 70.75, 85.03 และ 96.47 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นตามลำดับ สรุปผลการพัฒนาการด้านพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ได้ร้อยละ 96.47 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้ ร้อยละ 80

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมร่วมมือ

สุนันทา ศิริวัฒนานนท์ (2544, น. 45) ได้ศึกษากระบวนการส่งเสริมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยการใช้วิธีการเรียนรู้แบบหัวเรื่องตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี จำนวน 15 คน ผลการศึกษาพบว่า ระยะที่ 1 เด็กมีพฤติกรรมความร่วมมือทุกด้าน ทั้งการช่วยเหลือ การเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยมีการพัฒนาการด้านการเป็นผู้นำในการเสนอความคิดเห็นเป็นอันดับหนึ่ง ระยะ

ที่ 2 เด็กมีพัฒนาการความร่วมมือเพิ่มขึ้นจากระยะที่ 1 ทุกด้าน โดยมีการพัฒนาด้านความรับผิดชอบเป็นอันดับหนึ่ง ระยะที่ 3 เด็กมีพัฒนาการพฤติกรรมความร่วมมือเพิ่มขึ้นจากระยะที่ 2 ทุกด้าน โดยมีการพัฒนาทุกด้านอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

อารีรัตน์ ญาณสร (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ประกอบอาหารเป็นกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์ และระหว่างการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารเป็นกลุ่มในแต่ละสัปดาห์มีพฤติกรรมความร่วมมือแตกต่างกัน โดยเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความร่วมมือระหว่างการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารเป็นกลุ่มในแต่ละสัปดาห์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารเป็นกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศศิมา พรหมรักษ์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความร่วมมือสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมพฤติกรรมความร่วมมือเฉลี่ยโดยรวมและจำแนกตามรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการเป็นผู้นำ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง สูงกว่าก่อนได้รับการ จัดประสบการณ์

คณิงนิง ชิงชนะ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเล่นเกมเป็นกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลปรานี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเป็นกลุ่มมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมมือสูงขึ้นอย่างชัดเจน และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเป็นกลุ่ม มีพฤติกรรมร่วมมือสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอื้องฟ้า ท่าขุนันธ์ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเขียนร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการจัดประสบการณ์การเขียนร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมร่วมมือเฉลี่ยร้อยละ 39.67 ระหว่างการทดลองในแต่ละช่วงระยะเวลา เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมร่วมมือสูงขึ้นคือ ระยะสัปดาห์ที่ 1 ร้อยละ 45 ระยะสัปดาห์ที่ 4 ร้อยละ 40 ระยะสัปดาห์ที่ 7 ร้อยละ 68.33 ระยะสัปดาห์ที่ 10 ร้อยละ 74.33 และหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมร่วมมือเฉลี่ยร้อยละ 77.17 แสดงว่าการจัดประสบการณ์การเขียนร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมมือในทางที่สูงขึ้น

วิลัดกษณ์ แจ้งแสง (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเล่นของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่เล่นของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมมือสูงขึ้น และเด็กปฐมวัยที่เล่นของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเด็กปฐมวัยที่เล่นของเล่นปกติมีพฤติกรรมร่วมมือแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สวาท เกษแดงสกุลวุฒิ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการสร้างหนังสือ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสร้างหนังสือมีพฤติกรรมร่วมมือทั้งในภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการยอมรับผู้อื่นสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภัค แฝงเพชร (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเพาะปลูกพืชประกอบ การบันทึกที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเพาะปลูกพืชประกอบ การบันทึกมีพฤติกรรมความร่วมมือทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการเป็นผู้นำผู้ตาม ด้านความรับผิดชอบ และด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อนุพันธ์ พูลเพิ่ม (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทย มีพฤติกรรมร่วมมือหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสาวนีย์ รื่นสุข (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีพฤติกรรมความร่วมมือโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนพฤติกรรมความร่วมมือโดยเฉลี่ยรวมถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดในช่วงสัปดาห์ที่ 1-7 ส่วนสัปดาห์ที่ 8 การเปลี่ยนแปลงของคะแนนพฤติกรรมความร่วมมือมีแนวโน้มลดลง เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การร่วมมือ การช่วยเหลือ และความรับผิดชอบ พบว่าคะแนนพฤติกรรมความร่วมมือทั้ง 3 ด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนเฉพาะช่วงสัปดาห์แรกส่วนช่วงสัปดาห์ถัดมา มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

รัชนก ก่อศิษฐ์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับพฤติกรรมโดยรวมก่อนและระหว่างการทดลอง เด็กแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเองบางครั้ง แต่หลังการทดลองเด็กแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเองทุกครั้ง และพฤติกรรมรายด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำผู้ตาม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความร่วมมือ ก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง เด็กแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเองบางครั้ง และ 2) ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยรวม ก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง มีค่าการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ การทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อพฤติกรรมโดยรวม อยู่ในระดับร้อยละ 99 ส่วนพฤติกรรมรายด้านทุกด้าน ก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง มีค่าการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ การทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อพฤติกรรมรายด้านอยู่ในระดับร้อยละ 98, 99 และ 99 ตามลำดับ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น

บุทส์ (Butz, 2001, Abstract) ศึกษาพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเป็นกลุ่มแบบมีผู้ชี้แนะและไม่ชี้แนะ ของเด็กปฐมวัยอายุ 4 - 5 ปี โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ทำการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 20 นาที โดยกลุ่มทดลองในขณะทำกิจกรรมการเล่นเป็นกลุ่มจะมีครูเป็นผู้ดูแลและผู้ชี้แนะและกลุ่มควบคุมจะทำกิจกรรมตามปกติ การทดลองครั้งนี้เป็นแบบคุณภาพและปริมาณ โดยการบันทึกวีดีโอเพื่อการแสดงผลการทดลอง พบว่า พัฒนาการด้านสังคมไม่แตกต่างกันทั้งนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กซึ่งน่าสนใจที่จะทำการวิจัยและจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

ลิเน (Lines, 2003, Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการละเล่นและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น พบว่า การสืบทอดวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นเป็นสิ่งที่สำคัญและดีงาม แต่ทั้งนี้ครูส่วนใหญ่ขาดเครื่องมือที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ถ่ายทอดความรู้ไม่ได้รับความสนใจนัก ดังนั้น สิ่งที่ครูต้องการ คือ วิธีการในการถ่ายทอดความรู้อย่างทันท่วงทีในการทำงานวิจัยครั้งนี้ จึงจัดหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบรูปแบบการสอนวิชาที่ว่าด้วยวัฒนธรรมท้องถิ่นแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจะเห็นว่าสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวนั้นแหละคือหลักสูตรของการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงาม

ทอปปีง (Topping, 2003, Abstract) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่ส่งเสริมกิจกรรมการเล่นของเด็กปฐมวัย พบว่า ผลการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนแบบไฮสโคป (High/Scope) เพื่อทดสอบความสามารถของเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการล่าช้า 10 คน

ของโรงเรียนในอเมริกาได้ โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่มีคะแนนคณิตศาสตร์และการเรียนต่ำ หลักสูตรนี้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยกลุ่มตัวอย่างจะเรียนรู้ในการวางแผน ลงมือกระทำ และทบทวนสิ่งที่ทำด้วยตนเอง ในขณะที่เรียนเด็ก ๆ จะได้เล่นไปด้วย เช่น โปรแกรม ที่เกี่ยวกับตัวเลข ผลการศึกษา พบว่า ก่อนและหลังการทดลองเด็กมีความสามารถทางคณิตศาสตร์ และการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลางแจ้ง

บัทตัน (Button, 1974, pp. 409-412 อ้างถึงใน สมชายวิจิตรไพศาล, 2542, น. 36) ได้ ฝึกพฤติกรรมความร่วมมือทางกายและความร่วมมือทางวาจาของเด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี ในการทำ กิจกรรมการเล่นกลางแจ้งร่วมกับผู้อื่น โดยได้แบ่งเด็กปฐมวัยออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 ฝึกการ แสดงออกด้านพฤติกรรมความร่วมมือทางกาย เช่น การช่วยเหลือเพื่อนเก็บของเล่น เป็นต้น กลุ่มที่ 2 ฝึกการแสดงออกด้านพฤติกรรมความร่วมมือทางวาจา เช่น การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นระหว่างทำกิจกรรม ส่วนกลุ่มที่ 3 ได้ฝึกพฤติกรรมทั้ง 2 ด้านร่วมกัน ผู้ทดสอบใช้วิธีการ แบบเดียวกัน เช่น การให้คำแนะนำ มีคำสั่งให้ทำ หรือการให้คำชมเชยด้านคำพูดเชิงบวก ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมเพิ่มขึ้น คือ การช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกัน หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่น กลางแจ้งร่วมกับผู้อื่น

เยอเคส (Yerkes, 1982, p. 82) ได้ศึกษาผลการเล่นในสนามที่ส่งผลต่อทักษะการเห็น และการเคลื่อนไหวของเด็กก่อนวัยเรียนทั้งชายและหญิง จำนวน 32 คน อายุระหว่าง 3-4.5 ปี โดย แบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม กำหนดให้กลุ่มทดลองเล่นเกมในสนามสัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 30 นาที กลุ่มควบคุมให้เล่นเฉพาะในอาคาร ผลการศึกษาพบว่า เด็กในกลุ่มทดลองทั้งชายและหญิง มีความ สนุกสนาน มีจินตนาการ มีทักษะการเห็น การเคลื่อนไหว ตลอดจนความสามารถออกแบบเสริม สภาพแวดล้อมในสนามอย่างเห็นได้ชัดดีกว่ากลุ่มควบคุม และยังพบว่า ครูสามารถใช้เกมผจญภัย แปลกๆ ในสนามเพื่อเสริมพื้นฐานการเรียนรู้ให้แก่เด็กได้ด้วย เพราะสภาพสนามมีธรรมชาติของการ เรียนรู้ที่คืออยู่แล้ว

มอร์รี่ (Moore, 1983, p. 61) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ของการเล่นและ สภาพแวดล้อมของการเล่น พบว่า การเล่นกลางแจ้งจะเป็นการเริ่มต้นในการเล่นของเด็กเพราะเด็กจะมีอิสระในการแสดงออก เด็กจะใช้เวลาในการเล่นกลางแจ้งและจะชอบเล่นด้วยตนเอง ขณะเล่นจะไม่มีระเบียบ และพบว่าบริเวณที่เด็กชอบเล่น คือ รอบๆ บ้านและที่สนาม

โรทเฮรีและเบรท (Rothlein & Brett, 1984, p. 23) ได้ทำการสัมภาษณ์เด็กที่มีอายุ 2-6 ปี จำนวน 103 คน ผู้ปกครอง จำนวน 73 คน และครูเตรียมอนุบาล จำนวน 60 คน เกี่ยวกับการรับรู้ในการเล่น ผลการสัมภาษณ์ พบว่า เด็กชอบการเล่นตัวละคร การเล่นกลางแจ้ง บล็อก และการวาดเขียน ผู้ปกครองส่วนมากมีความเห็นว่า การเล่นเป็นความสนุกสนาน และมีเวลาที่อยู่ใกล้ลูก ส่วนครูมีความเห็นว่า การเล่นคือการเรียนรู้และการค้นพบ

เจียง (Chiang, 1985, p. 181) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างในการใช้วัสดุการเล่นในสนามเด็กเล่นกับเด็กอายุ 3-5 ปี และ 7 ปี จำนวน 57 คน โดยใช้เครื่องมือเทคนิคการสังเกตตามธรรมชาติ ผลการศึกษา พบว่าประเภทของการเล่นและวัสดุอุปกรณ์การเล่นเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อ พัฒนาการทางด้านสังคมและสติปัญญาของเด็ก นอกจากนี้การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีความแตกต่างของการเล่นในเด็กที่มีอายุต่างกัน เด็กอายุ 3 ปี มักจะเล่นแบบคู่ขนาน (Parallel Functional Play) เด็กอายุ 5 ปี มักจะเล่นสรรค์สร้างแบบคู่ขนาน (Parallel Constructive Play) เด็กอายุ 7 ปี มักจะเล่นสรรค์สร้างเป็นกลุ่ม (Group Constructive Play) เช่น การเล่นละครเป็นกลุ่มหรือเล่นเกมที่มีกติกาได้ดี และระดับอายุเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมทางสังคมของเด็กแต่ละวัยต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมร่วมมือ

วอน (Vaughn, 1994, pp. 3706 – A) ได้ศึกษาพฤติกรรมร่วมมือจากการเรียนรู้แบบร่วมมือในเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างคืออายุ 43 – 58 เดือน จำนวน 17 คน เป็นเด็กชาย 9 คน เด็กหญิง 8 คน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ครู การบันทึกภาพจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กใช้เวลามากกว่า 5 สัปดาห์ พบว่า พฤติกรรมร่วมมือเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นต่อการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมมือกับการเจรจาแสดงการประนีประนอมการแก้ปัญหาสังคมร่วมกัน ซึ่งแสดงให้เห็นได้จากแบบแผนการสนทนาในสถานการณ์ที่หลากหลาย

ลีจิวน์ (Lejeune, 1995, A) ได้ศึกษา พฤติกรรมการเล่นอย่างอิสระของเด็กปฐมวัยจากผลการเล่นเกมการแข่งขันและการเล่นเกมการร่วมมือโดยใช้วิธีการบันทึกพฤติกรรม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเด็กที่เล่นเกมการร่วมมือมีพฤติกรรมร่วมมือมากกว่ากลุ่มที่เล่นเกมการแข่งขัน

คาริสัน (Carison, 1999, pp. 230 – 236) ได้ทำการศึกษา การเล่นเกมแบบร่วมมือ โดยดำเนินการทั้งหมด 7 ระยะ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กเกรด 2 จำนวน 24 คน เป็นผู้ร่วมมือกันในการแก้ปัญหา เป้าหมายคือความสนุกสนาน กิจกรรมนี้ใช้เวลา 30 นาที เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือและทำงานเป็นหมู่คณะ ครูประจำชั้นใช้เกมแบบร่วมมือเมื่อเรียนในหน่วยที่มีการร่วมมือกันในชั้นเรียน การประเมินผลจะติดตามผลทุกช่วงเวลาโดยใช้คำถาม และสังเกตโดยตรงจากการเล่นเกมที่ต่างๆ ผล

การศึกษาพบว่า เด็กมีพฤติกรรมช่วยเหลือเกิดขึ้น มีความร่วมมือ มีการรวมกลุ่ม และเด็กมีส่วนร่วม
ในขณะที่เล่นเกมมากขึ้น



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมร่วมและเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง โดยผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 แบบแผนการทดลอง
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังเรียนอยู่ในอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การใช้เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย

- 3.2.1 คู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง
- 3.2.2 แผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง จำนวน 24 แผน
- 3.2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 คู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

การสร้างคู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกมการเล่นกลางแจ้งของเด็กปฐมวัย

ศึกษาเกม ของพิระพงษ์ บุญศิริ และมาลี สุรพงษ์ (2536) คู่มือการจัดกิจกรรมเกมและการเล่นกลางแจ้งสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2541) เกมเบ็ดเตล็ด ของจิรกรณ์ ศิริประเสริฐ (2542) กิจกรรม PQ เพื่อพัฒนา CQ ในเด็กปฐมวัยของวิดิพันธ์ สุนา (2548) 250 เกมแสนสนุกครบโลกของนุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี (2550) ซึ่งทำให้ทราบถึงหลักการจัดกิจกรรมเกมการเล่น วิธีดำเนินกิจกรรมเกม ประโยชน์ที่ได้รับจากการเล่นเกม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

2. ผู้วิจัยสร้างคู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีความเหมาะสมกับเด็กอายุ 5-6 ปีมากที่สุด โดยมีการคัดแปลงและพัฒนามาจากเกมในข้อ 1 ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ เวลาในการจัดกิจกรรม และการประเมินผล จำนวน 48 เกม

3. นำคู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความสอดคล้อง ความเหมาะสมของจุดประสงค์ การจัดกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ เวลาในการจัดกิจกรรม และการประเมินผลเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.92 – 1.00 มีความเห็นตรงกันว่าเกมการเล่นกลางแจ้งมีความเหมาะสมใช้ได้ จำนวน 24 เกม

4. ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมไว้ว่าควรปรับปรุงกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก วิธีการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และภาษาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมควรมีความเหมาะสมกับวัยของเด็กเพื่อให้เด็กเข้าใจในกติกาการเล่น

5. นำคู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์

3.2.2 แผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

การสร้างแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารคู่มือการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

2. นำเกมการเล่นกลางแจ้งฉบับที่สมบูรณ์แล้วมาเขียนแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ วิธีการดำเนินกิจกรรม สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

3. นำแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาคุณภาพ มีความเห็นตรงกันว่าเกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยมีคุณภาพระดับดีมาก ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับที่ตรวจคู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

4. นำแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แนะนำให้มีการแก้ไขคำถามที่ใช้ในระหว่างการจัดประสบการณ์ ควรใช้คำพูดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เข้าใจง่าย

5. นำแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 20 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการจัดประสบการณ์ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์

3.2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อให้เข้าใจมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณลักษณะตามวัย สาระการเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการ

2. ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ด้านการสังเกตพฤติกรรม การบันทึกพฤติกรรม

3. ศึกษาแบบสังเกตพฤติกรรมของวีรพงศ์ บุญประจักษ์ (2545) คณิตกิจ ชิงชนะ (2547) และได้สังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5 - 6 ปี เป็นเวลา 1 สัปดาห์ แล้วนำมาสร้างเกณฑ์การประเมินให้ครอบคลุมพฤติกรรมร่วมมือ โดยสร้างแบบมาตราส่วนประมาณค่ากำหนดตัวเลข 3 ระดับ (Numerical Rating Scales)

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลง
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับ 3, 2 และ 1

1) การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลง

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 3 ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นคนเดียวได้ด้วยตนเอง

ระดับ 2 ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นคนเดียวได้โดยครูหรือเพื่อน
ชี้แนะบางครั้ง

ระดับ 1 ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นคนเดียวได้โดยครูหรือเพื่อน
ชี้แนะทุกครั้ง

2) การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 3 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยตนเอง

ระดับ 2 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง

ระดับ 1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

3) การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 3 ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นคนเดียวได้ด้วยตนเอง

ระดับ 2 ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นคนเดียวได้โดยครูหรือเพื่อน
ชี้แนะบางครั้ง

ระดับ 1 ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นคนเดียวได้โดยครูหรือเพื่อน
ชี้แนะทุกครั้ง

4. นำแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ ไปทดลองใช้กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมร่วมมือเพื่อศึกษาความชัดเจนของพฤติกรรมร่วมมือ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินในทุกด้านให้สามารถวัดและประเมินผลได้

5. นำแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของแบบสังเกต

6. นำแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญในข้อ 5

มาปรับปรุงแก้ไข ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยให้ปรับปรุงการใช้ภาษาในข้อพฤติกรรมให้เป็นคำกริยาที่สามารถสังเกตและวัดได้

7. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของแบบสังเกต

การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาครั้งนี้ ดำเนินการโดยนำแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินว่าข้อความที่แสดงพฤติกรรมที่สังเกตนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสังเกตหรือไม่ โดยกำหนดคะแนนเป็น +1 , 0 และ -1 (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2539 : 89)

เมื่อ	+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
	0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่
	-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

แล้วนำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งต้องมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2539, น. 89) ซึ่งพบว่าแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือมีค่า IOC อยู่ระหว่างตั้งแต่ 0.90 - 1.00

8. การหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต

หลังจากตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ที่โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง โดยใช้ผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัย 1 คนและผู้ช่วยผู้วิจัย 1 คน ซึ่งมีหลักในการเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยคือ เป็นครูที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิตการศึกษาปฐมวัย และมีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมแล้วนำคะแนนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต (RAI : Rater Agreement Indexes) (Burry – Stock, 1996, p. 256) ของผู้สังเกตจำนวน 2 คน และในการทดลองใช้ (Try Out) ครั้งนี้ได้หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI เท่ากับ 0.76 ซึ่งเป็นค่าดัชนีความสอดคล้องซึ่งมีค่าสูง (Burry – Stock, 1996, p. 256) สามารถนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้

3.3 แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง

3.3.1 แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวจากที่เบร์กและเกล (Barnett & Johnson, 1996, p. 31 ; citing Borg & Gall, 1989, Education Research , An Introduction, p. 29) ได้กล่าวว่า รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวจะมีความเหมาะสมเป็นพิเศษกับการทดลองที่ต้องการเปลี่ยนรูปพฤติกรรมหรือกระบวนการภายใน ดังนั้นจึงได้ดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวทำการทดลอง และเก็บข้อมูลจริงจากสถานการณ์จริงขณะทดลองเพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการทดลอง โดยใช้แผนการทดลองแบบ One - Group Pretest - Posttest Designs (ถ้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, น. 249) ดังตารางที่ 3.1-3.3

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง

ก่อนการทดลอง	ขณะทดลอง
T_0	$X, T_1, X, T_2, X, T_3, \dots, X, T_8$

เมื่อ T_0 คือ การสังเกตก่อนการทดลอง
 X คือ การดำเนินการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง
 T_1, T_2, \dots, T_8 คือ การสังเกตขณะทำการทดลองหลายๆ ครั้ง

3.3.2 วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ดังนี้

- 1) จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่ทำการทดลองให้เหมาะสม
- 2) ผู้สังเกตเก็บข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือทุกด้าน (Baseline Data) โดยการสังเกตพฤติกรรมร่วมมือจากการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงเวลา 10.30 ถึง 11.00 น. ตั้งแต่วันที่ 11 - 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นวันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี วันละ 30 นาที โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ บันทึกการสังเกตโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย 1 คน รวมผู้สังเกตจำนวน 2 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนพื้นฐาน (Baseline Data) ของนักเรียนแต่ละคนในแต่ละด้าน

3) ดำเนินการทดลองโดยการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งในช่วงกิจกรรมกลางแจ้งเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน เริ่มทดลองตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นวันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี ใช้เวลาในการทดลองวันละ 30 นาที ในช่วงเวลา 10.30 – 11.00 น. โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย รวมผู้สังเกต 2 คน

4) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองโดยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำ

- (1) เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์
- (2) เตรียมร่างกาย

ขั้นดำเนินกิจกรรม

(3) เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลง การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

(4) ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง

- (5) เด็กเล่นเกมร่วมกัน ให้เด็กเล่นเกมร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม โดยเริ่มจับเวลา

ขั้นสรุป

- (6) เมื่อเล่นเกมเสร็จครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมเป็นการถามตอบ ดังนี้

- (6.1) เกมที่เราเล่นมีชื่อเกมว่าอะไร
- (6.2) เด็กๆ ชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
- (6.3) ข้อตกลงในการเล่นเกมนี้นี้อะไร
- (6.4) ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
- (6.5) อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
- (6.6) ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร

- (7) ครูชมเชยให้กำลังใจเด็กด้วยวาจา ท่าทาง สัมผัส

ตารางที่ 3.2 กำหนดแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี	แผนการจัดประสบการณ์	หน่วยที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
1	11 พฤศจิกายน พ.ศ.2557	แผนที่ 1 เกมขว้างรับกลับคืน	อากาศรอบตัวเรา
	12 พฤศจิกายน พ.ศ.2557	แผนที่ 2 เกมพาดินทางด่วน	
	13 พฤศจิกายน พ.ศ.2557	แผนที่ 3 เกมหันหลังให้กัน	
2	18 พฤศจิกายน พ.ศ.2557	แผนที่ 4 เกมหนอนน้อยผจญภัย	สิ่งมีชีวิต
	19 พฤศจิกายน พ.ศ.2557	แผนที่ 5 เกมเขาวงกต	
	20 พฤศจิกายน พ.ศ.2557	แผนที่ 6 เกมมังกรคาบแก้ว	
3	25 พฤศจิกายน พ.ศ.2557	แผนที่ 7 เกมป้องกันห้องนอน	ดอกไม้
	26 พฤศจิกายน พ.ศ.2557	แผนที่ 8 เกมซิด้าล่าเหยื่อ	
	27 พฤศจิกายน พ.ศ.2557	แผนที่ 9 เกมร้อน เย็น อุ่น	
4	2 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 10 เกมอาหารจานด่วน	วันพ่อ
	3 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 11 เกมน้ำเอ๋ยน้ำใจ	
	4 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 12 เกมพลังฝ่ามือ	
5	9 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 13 เกมเปิดใจทนายเพื่อน	น้ำ
	11 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 14 เกมรถไฟเข้าถ้ำ	
	12 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 15 เกมไขทองคำ	
6	16 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 16 เกมสิงโตกับหนู	ฤดูหนาว
	17 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 17 เกมเสื่อข้ามห้วย	
	18 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 18 เกมสะกดรอยตาม	
7	23 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 19 เกมจ้าวเวหา	วันปีใหม่
	24 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 20 เกมเมฆลาล้อแก้ว	
	25 ธันวาคม พ.ศ.2557	แผนที่ 21 เกมรวมใจเป็นหนึ่ง	
8	6 มกราคม พ.ศ.2558	แผนที่ 22 เกมเพราะเรารู้กัน	วันเด็ก
	7 มกราคม พ.ศ.2558	แผนที่ 23 เกมต้อนเปิดเข้าถ้ำ	
	8 มกราคม พ.ศ.2558	แผนที่ 24 เกมไอ้ลูกรัก	

การประเมินพฤติกรรม

ทำการประเมินผลโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ ในขณะที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นดำเนินการกิจกรรมคนละ 30 วินาที โดยสลับหมุนเวียนกันไปจนครบทุกคน ซึ่งในแต่ละครั้งที่จัดกิจกรรมผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย รวมผู้สังเกต 2 คน ทำการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือในขั้นดำเนินการกิจกรรม ช่วงเวลา 10.30 – 11.00 น. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

5) จัดเก็บข้อมูลหลังการทดลอง โดยการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งกับกลุ่มตัวอย่าง ในวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2558 ในช่วงกิจกรรมกลางแจ้ง เวลา 10.30 – 11.00 น. เป็นเวลา 30 นาที โดยจดบันทึกพฤติกรรมร่วมมือของกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย นำคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในแต่ละด้านมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

ตารางที่ 3.3 วัน เวลา และกิจกรรมที่ทำการทดลองและสังเกต

การจัดกิจกรรม	ระยะเวลาที่ทำการทดลอง	วันที่ทำการทดลอง	เวลา
การจัดประสบการณ์ เกมการเล่นกลางแจ้ง	1 สัปดาห์ ก่อนการทดลอง	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	10.30-11.00 น.
การจัดประสบการณ์ เกมการเล่นกลางแจ้ง	8 สัปดาห์ ทำการทดลอง	วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	10.30-11.00 น.
การจัดประสบการณ์ เกมการเล่นกลางแจ้ง	1 วัน หลังการทดลอง	วันอังคาร	10.30-11.00 น.

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ ซึ่งมีหลักการดำเนินการดังนี้

3.4.1 การเก็บข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้ผู้สังเกตจำนวน 2 คน คือผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย

3.4.2 เก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ทุกด้านจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือจากการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนการทดลอง

3.4.3 ทำการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ จากการจัดประสบการณ์เกมการเล่น กลางแจ้ง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ การจัดกิจกรรมจะให้เด็กทำพร้อมๆ กัน สังเกตและบันทึกพฤติกรรม ร่วมมือวันละ 20 คน จะหมุนเวียนลำดับก่อนหลังจนสิ้นสุดการทดลอง

3.4.4 ในการสังเกตและบันทึกการสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวม ผู้สังเกตจำนวน 2 คน ทำการสังเกตเด็กเป็นรายบุคคลพร้อมกันจำนวน 20 คน ในช่วงเวลาเดียวกัน คนละ 30 วินาที ทำการทดลองตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ถึง วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2558 ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 บันทึกการหมุนเวียนลำดับการสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ

วัน เวลา	อังคาร		พุธ		พฤหัสบดี	
	ผู้สังเกต คนที่ 1	ผู้สังเกต คนที่ 2	ผู้สังเกต คนที่ 1	ผู้สังเกต คนที่ 2	ผู้สังเกต คนที่ 1	ผู้สังเกต คนที่ 2
1	1	1	2	2	3	3
2	4	4	5	5	6	6
3	7	7	8	8	9	9
4	10	10	11	11	12	12
5	13	13	14	14	15	15
6	16	16	17	17	18	18
7	19	19	20	20	1	1
8	2	2	3	3	4	4

หมายเหตุ 1, 2 20 คือ ลำดับการหมุนเวียนของนักเรียนที่ถูกทำการสังเกตเป็นคนแรก

3.4.5 เมื่อสิ้นสุดในแต่ละสัปดาห์นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเปรียบเทียบกับข้อมูล พื้นฐานทุกด้านเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยขณะจัดประสบการณ์ เกมการเล่นกลางแจ้ง เป็นเวลา 8 สัปดาห์

3.4.6 การฝึกผู้ช่วยผู้วิจัย ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม การสังเกตดังนี้

- 1) ให้ศึกษาและทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการสังเกต

2) ให้ศึกษาคำจำกัดความของพฤติกรรมร่วมมือ และแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ ให้เข้าใจตรงกัน เพื่อสามารถบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือได้ตรงกัน

3) ฝึกการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือกับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4) ฝึกการสังเกตจริงในช่วงที่ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย รวมผู้สังเกต 2 คน สังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ จากการจัดประสบการณ์การเล่น เกมกลางแจ้งกับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน และหาหลักฐานความ เชื่อมั่นของผู้สังเกตโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry – Stock, 1996, p. 256)

3.4.7 การบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ ถ้าในช่วงเวลาที่ทำการสังเกตเกิดพฤติกรรม ร่วมมือ และช่องระดับพฤติกรรมร่วมมือตรงกับพฤติกรรมร่วมมือข้อใดให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องนั้น

3.4.8 เมื่อสิ้นสุดแต่ละสัปดาห์ นำคะแนนของผู้สังเกตทั้ง 2 คน มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อนข้อมูล ที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

3.4.9 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง 8 สัปดาห์ ทำการสังเกตพฤติกรรมร่วมมือหลังการจัด ประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง บันทึกผลลงในแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ นำคะแนนของผู้ สังเกตทั้ง 2 คน มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) หาสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง ระหว่าง ทำการทดลอง และหลังการทดลองโดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation)

2) วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง และ หลังการทดลองโดยใช้ t - test แบบ Dependent Samples

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติพื้นฐาน

(1.1) หาค่าเฉลี่ยของคะแนน (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, น. 40) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

(1.2) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, น. 65) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	จำนวนเด็กในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ

(2.1) การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกตพฤติกรรม ร่วมมือ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (บุญเชิด ภิญญไธ อนันตพงษ์, 2539, น. 89) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะ พฤติกรรมกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

(2.2) การหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกตโดยการนำแบบสังเกตไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน

20 คน วิธีหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry – Stock, 1996, p. 256) จากสูตร

$$RAI = \frac{1 - \sum^K \sum^N |R_{1kn} - R_{2kn}|}{KN(I-1)}$$

เมื่อ	R_{1kn}, R_{2kn}	แทน	ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 1 และคนที่ 2 ตามลำดับ
	N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่าง
	K	แทน	จำนวนพฤติกรรมย่อย
	I	แทน	จำนวนช่วงคะแนน (3, 2, 1)

3) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ โดยใช้ t แบบ Dependent Samples (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น. 104) ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

โดย $df = N - 1$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนเด็กกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนน ระหว่าง ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนน ระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับคะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย มีตามลำดับดังนี้

4.1.1 การวิเคราะห์พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนและระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

1) การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยรวม ระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

2) การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยรวม ก่อนและระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

3) การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยรายด้าน ก่อนและระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

4.1.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 การวิเคราะห์พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนและระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

1) การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยรวมระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

ผู้วิจัยได้นำคะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้านที่ได้จากการสังเกตขณะเล่นเกมทั้ง 24 เกม มาวิเคราะห์คะแนนโดยรวม ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 คะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยรวม ระหว่างได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

ที่	ชื่อเกม	พฤติกรรมร่วมมือ									รวม 9 คะแนน	
		ปฏิบัติตามกติกา			เล่นร่วมกับผู้อื่น			ปฏิบัติหน้าที่				
		3	2	1	3	2	1	3	2	1		
1	เกมขว้างรับกลับคืน			✓			✓				✓	4
2	เกมพาขึ้นทางค่วน		✓						✓		✓	4
3	เกมหันหลังให้กัน		✓				✓				✓	5
4	เกมหนอนน้อยผจญภัย		✓				✓				✓	5
5	เกมเขาวงกต		✓				✓			✓		6
6	เกมมังกรคาบแก้ว		✓				✓			✓		6
7	เกมปิงปองล่องหน		✓				✓			✓		6
8	เกมซิดาห์ล่าเหยื่อ		✓		✓				✓			8
9	เกมรื้อน เย็น อุ่น		✓				✓			✓		7
10	เกมอาหารจานค่วน		✓				✓			✓		7
11	เกมน้ำเอยน้าใจ		✓				✓			✓		7
12	เกมพลังฝ่ามือ		✓		✓				✓			8
13	เกมเปิดใจทนายเพื่อน		✓		✓				✓			8
14	เกมรถไฟเข้าถ้ำ	✓			✓				✓			9
15	เกมไข่ทองคำ		✓		✓				✓			8
16	เกมสิงโตกับหนู		✓		✓				✓			8
17	เกมเสือข้ามห้วย		✓		✓				✓			8
18	เกมสะกดรอยตาม		✓		✓				✓			8

ตารางที่ 4.1 คะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยรวม ระหว่างได้รับการจัดประสบการณ์
เกมการเล่นกลางแจ้ง (ต่อ)

ที่	ชื่อเกม	พฤติกรรมร่วมมือ									รวม 9 คะแนน
		ปฏิบัติตามกติกา			เล่นร่วมกับผู้อื่น			ปฏิบัติหน้าที่			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
19	เกมจ้าวเวหา		✓		✓		✓		✓		8
20	เกมเมฆล่อแก้ว		✓		✓		✓		✓		8
21	เกมรวมใจเป็นหนึ่ง		✓		✓		✓		✓		8
22	เกมเพราะเรารู้กัน	✓			✓		✓		✓		9
23	เกมต้อนเป็ดเข้าเล้า		✓		✓		✓		✓		8
24	เกมไอ้ลูกรัก	✓			✓		✓		✓		9

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีคะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยสูงสุดเท่ากับ 9 คะแนน ได้แก่ เกมรถไฟเข้าถ้ำ เกมเพราะเรารู้กัน และเกมไอ้ลูกรัก และเกมการเล่นกลางแจ้งที่มีคะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน ได้แก่ เกมขว้างรับกลับคืนและเกมพาขึ้นทางด่วน

2) การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยรวม ก่อนและระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำคะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ที่ได้จากการสังเกตก่อนและระหว่างจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งทั้ง 8 สัปดาห์ มาวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม ปรัชญาผลดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมร่วมมือของเด็กโดยรวม ก่อนและระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

พฤติกรรมร่วมมือ	Baseline	ระยะเวลา (สัปดาห์)							
		1	2	3	4	5	6	7	8
\bar{X}	3.30	3.70	4.35	5.70	6.70	7.30	8.10	8.20	8.50
S.D.	0.47	0.56	0.67	0.65	0.97	0.80	0.44	0.41	0.60

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า ก่อนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง คะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละสัปดาห์มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 3.70 , 4.35 , 5.70 , 6.70 , 7.30 , 8.10 , 8.20 และ 8.50 คะแนนตามลำดับ แสดงว่าตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 8 คะแนนเฉลี่ยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลาทดลอง

3) การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยรายด้าน ก่อนและระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำคะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้านที่ได้จากการสังเกตก่อนและระหว่างจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งทั้ง 8 สัปดาห์ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแยกตามรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านก่อนและระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

พฤติกรรมร่วมมือ	Baseline	ระยะเวลา(สัปดาห์)								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ด้านที่ 1	\bar{X}	1.05	1.15	1.40	1.80	2.10	2.35	2.70	2.75	2.90
	S.D.	0.22	0.36	0.50	0.41	0.30	0.48	0.47	0.43	0.30
ด้านที่ 2	\bar{X}	1.10	1.30	1.40	1.90	2.20	2.40	2.65	2.70	2.75
	S.D.	0.30	0.47	0.50	0.30	0.17	0.50	0.49	0.47	0.43
ด้านที่ 3	\bar{X}	1.15	1.25	1.55	2.05	2.40	2.50	2.75	2.80	2.85
	S.D.	0.36	0.44	0.51	0.22	0.50	0.73	0.43	0.41	0.36
รวม	\bar{X}	3.30	3.70	4.35	5.70	6.70	7.30	8.10	8.20	8.50
	S.D.	0.47	0.56	0.67	0.65	0.97	0.80	0.45	0.41	0.60

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ก่อนและระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยแยกรายด้านแตกต่างกัน คือ ระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งแต่ละสัปดาห์มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งในทุก ๆ ด้าน

พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ด้านการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกัน ก่อนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งมีคะแนนเฉลี่ย 1.05 และระหว่างการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 1.15, 1.40, 1.80, 2.10, 2.35, 2.70, 2.75, 2.90 ตามลำดับ

พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ด้านการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ก่อนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.10 และระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 1.30, 1.40, 1.90, 2.20, 2.40 2.65, 2.70, 2.75 ตามลำดับ

พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ก่อนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.15 และระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 1.25, 1.55, 2.05, 2.40, 2.50, 2.75, 2.80, 2.85 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเล่นกลางแจ้ง

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง โดยภาพรวมและรายด้าน โดยใช้การทดสอบทางสถิติ t – test for Dependent Sample ของ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538, น. 104) ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง โดยรวมและรายด้าน

พฤติกรรมร่วมมือ	(N = 20)				
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลง	1.05	0.22	2.75	0.44	16.17*
การเล่นและทำกิจกรรม	1.10	0.30	2.95	0.22	22.58*
การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	1.15	0.36	2.90	0.30	15.08*
รวม	3.30	0.47	8.65	0.49	40.75*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ เกมการเล่นกลางแจ้งสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ เกมการเล่นกลางแจ้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 3.30 และ 8.65 ตามลำดับ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 0.47 และ 0.49 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ด้านการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลง หลังการจัด ประสบการณ์ เกมการเล่นกลางแจ้งสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ เกมการเล่นกลางแจ้งอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 1.05 และ 2.75 ตามลำดับ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 0.22 และ 0.44 ตามลำดับ

พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ด้านการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น หลังการจัด ประสบการณ์ เกมการเล่นกลางแจ้งสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 1.10 และ 2.95 ตามลำดับ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 0.30 และ 0.22 ตามลำดับ

พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หลังการจัด ประสบการณ์ เกมการเล่นกลางแจ้งสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 1.15 และ 2.90 ตามลำดับ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 0.36 และ 0.30 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอน ดังนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์การวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย
- 5.2 สรุปผลการวิจัย
- 5.3 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.4 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ศึกษาผลการใช้เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง และ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5 - 6 ปี โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5-6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเป็นแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวทำการทดลอง และเก็บข้อมูลจริงจากสถานการณ์จริงขณะทดลองเพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการทดลองโดยใช้แผนการทดลองแบบ One - Group Pretest – Posttest Designs (ลิ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น. 249) ดังนี้

- 1) จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) โดยการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเพื่อพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยกับกลุ่มเป้าหมาย เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ได้แก่ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี วันละ 30 นาที ในช่วงกิจกรรมกลางแจ้ง เวลา 10.30 - 11.00 น.

โดยจัดบันทึกพฤติกรรมร่วมมือของกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

2) ดำเนินการทดลองโดยการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเพื่อพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย เป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ วันละ 30 นาที ในช่วงกิจกรรมกลางแจ้ง เวลา 10.30 - 11.00

3) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง พร้อมทั้งจัดบันทึกพฤติกรรมร่วมมือของกลุ่มตัวอย่างทุกวันที่ทำการทดลอง ตลอด 8 สัปดาห์ และนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

4) นำข้อมูลที่ได้ตลอด 8 สัปดาห์ มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

5) จัดเก็บข้อมูลหลังการทดลอง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

5.2 สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาผลการใช้เกมการเล่นกลางแจ้งเพื่อพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.2.1 เด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์ และระหว่างการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง พบว่าคะแนนพฤติกรรมร่วมมือโดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์

5.2.2 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยรวม และแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลง การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พบว่า เด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งมีพฤติกรรมร่วมมือสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเพื่อพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย พบว่า พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมร่วมมือสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า หลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมร่วมมือ ในด้านการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลง ด้านการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งสามารถพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือให้สูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอการอภิปรายผลไว้ ดังนี้

5.3.1 พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวม เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมร่วมมือ ก่อนการจัดประสบการณ์ ระหว่างการจัดประสบการณ์ และหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง พบว่า มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 3.30 และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละสัปดาห์มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 3.70 , 4.35 , 5.70 , 6.70 , 7.30 , 8.10 8.20 และ 8.50 คะแนน หลังการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 8.60 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ในด้านการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง เท่ากับ 1.05 และ 2.75 ตามลำดับ พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ในด้านการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง เท่ากับ 1.10 และ 2.95 ตามลำดับ พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ในด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง เท่ากับ 1.15 และ 2.90 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง แสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งสามารถพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเล่นเป็นสิ่งที่เด็ก ๆ ชอบเกมทำให้เด็กตื่นเต้นเกิดความเพลิดเพลินไม่รู้สึกรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเล่น เพราะเกมมีกติกาการเล่นที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน มีการเล่นร่วมกับเพื่อน ได้ช่วยปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีลักษณะการเรียนรู้แบบเล่นปนเรียนเด็กได้ร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน และในแต่ละเกมเด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เด็กได้รับความสนุกสนานไม่เครียดทำให้เด็กสนใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้งเกมยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กใหญ่ให้แข็งแรง พัฒนาทักษะทางสังคมในเรื่องการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น ได้รู้จักการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ดังที่เยาเวพา เดชะคุปต์ (2542, น. 46) กล่าวว่า การเล่นเป็นวิธีการเล่นหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ ช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด รวมทั้งการส่งเสริมกระบวนการทำงาน การเล่นเกมสามารถกระตุ้นพฤติกรรมทางสังคมในทางบวก เช่น การรับรู้ความรู้สึกความคิดเห็นของคนอื่น นอกจากนี้ยังส่งเสริมทักษะทางสังคม ทางร่างกาย การสื่อสาร การเคารพกฎ กติกา ได้แสดงความรู้สึกของตนเองและรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นในขณะที่เด็กเล่นเด็กได้เรียนรู้ความสามัคคีของกลุ่ม เน้นการให้ทุกคนมีส่วนร่วมและตระหนักว่าผู้เล่นทุกคนมีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุปผา

พรหมสร (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งและกิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสนาม โดยแบ่งกลุ่มทดลองเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสนาม ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสนาม มีความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คณาจารย์ชมรมเด็ก (2545, น. 70) กล่าวว่า การเล่นกลางแจ้ง (Outdoor Play) เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายในสนาม หรือสถานที่โล่งแจ้ง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กได้รับความสนุกสนาน รู้จักการเล่นเป็นกลุ่ม รู้จักการแก้ปัญหา อันจะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เยอเคส (Yerkes, 1982, p. 82) ได้ศึกษาผลการเล่นในสนามที่ส่งผลต่อทักษะการเห็นและการเคลื่อนไหวของเด็กก่อนวัยเรียนทั้งชายและหญิง จำนวน 32 คน อายุระหว่าง 3-4.5 ปี โดยแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม กำหนดให้กลุ่มทดลองเล่นเกมในสนามสัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 30 นาที กลุ่มควบคุมให้เล่นเฉพาะในอาคาร ผลการศึกษาพบว่า เด็กในกลุ่มทดลองทั้งชายและหญิง มีความสนุกสนาน มีจินตนาการ มีทักษะการเห็น การเคลื่อนไหว ตลอดจนความสามารถออกแบบเสริมสภาพแวดล้อมในสนามอย่างเห็นได้ชัดดีกว่ากลุ่มควบคุม และยังพบว่า ครูสามารถใช้เกมผจญภัยแปลกๆ ในสนามเพื่อเสริมพื้นฐานการเรียนรู้ให้แก่เด็กได้ด้วย เพราะสภาพสนามมีธรรมชาติของการเรียนรู้ที่ได้อยู่แล้ว กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542, น. 10) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญกับเด็กมาก ไม่เพียงแต่สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับเด็กเท่านั้นแต่ยังหมายถึง การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นจะเป็นการเรียนรู้ของเด็กมากขึ้น ถ้าครูเตรียมการเล่นอย่างมีจุดประสงค์ และพร้อมที่จะให้การเล่นเป็นการเรียนรู้ของเด็ก สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิลินดา พงศ์ธราธิก (2547, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการละเล่นไทยกลางแจ้ง พบว่า ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมการละเล่นไทยกลางแจ้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยของศรีวิทย์ พุทธิโยธา (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความพร้อมของนักเรียนชั้นอนุบาล โดยใช้การละเล่นพื้นบ้านล้านนาในกิจกรรมกลางแจ้ง ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดประสบการณ์พัฒนาความพร้อมของนักเรียนชั้นอนุบาลโดยใช้การละเล่นพื้นบ้านของเด็กล้านนา ในกิจกรรมกลางแจ้ง ที่สร้างขึ้นโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านการละเล่นที่มีความหมายส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา สังเกตได้จากพฤติกรรมระหว่างเรียน ตามจุดประสงค์ของแต่ละแผน ปรากฏว่า

นักเรียนส่วนใหญ่สามารถพัฒนาความพร้อมจากระดับควรปรับปรุงก่อนเรียนเป็นระดับพอใช้ และระดับดี ทุกด้าน และผลการประเมินหลังการเรียนจากแผนการจัดประสบการณ์พัฒนาความพร้อมของนักเรียน โดยใช้การเล่นพื้นบ้านล้านนา ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้ง 4 ด้าน ผลงานวิจัยของวีระพงศ์ บุญประจักษ์ (2545, น. 50) ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านไทยในแต่ละช่วงสัปดาห์มีพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลา 8 สัปดาห์ เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ความร่วมมือ ความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือและแบ่งปัน พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคม ทั้ง 3 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบคะแนนรวมทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 สรุปว่า การเล่นนั้นมีความสำคัญอย่างมาก ดังที่ ศันสนีย์ วัชรคุปต์ (2546, น. 32) กล่าวว่า เด็กทุกคนควรมีโอกาสเล่นอย่างยิ่ง เล่นมากยิ่งฉลาดมากและมีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการกว้างไกล มีการพัฒนากล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ได้คลายเครียดและได้รู้จักปรับตัวเข้ากับคนอื่นเพราะบางครั้งก็เล่นเป็นกลุ่ม เด็กที่โอกาสได้เล่นมาก ๆ จึงเป็นเด็กที่ฉลาดแจ่มใส สุขภาพร่างกายแข็งแรง

5.3.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง พบว่า พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งสูงกว่าพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเป็นการเล่นที่เด็กได้เล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาที่กำหนด ช่วยให้เด็กสนุกสนาน เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย และมีโอกาสเล่นเกมที่มีกฎและกติกาที่หลากหลาย ทำให้เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติตามกฎ กติกาในการเล่น การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น เกม ช่วยให้กลุ่มทำงานได้เสร็จเร็วขึ้น และประสบผลสำเร็จ ในช่วงแรกเด็กยังลังเลที่ต้องร่วมมือกับกลุ่มในการเล่น ยังไม่ปฏิบัติตามกฎ กติกา และการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควร แต่เมื่อเล่นไปได้ระยะหนึ่งจนมีความคุ้นเคยกับเพื่อน เด็กก็สามารถทำหน้าที่ของตนเองได้ดี การทำตามกติกาข้อตกลงของกลุ่ม เด็กมีพฤติกรรมร่วมมือสูงขึ้นเนื่องจากการเล่นต้องมีกฎ และกติกา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของเด็ก เมื่อเด็กเข้าใจกฎกติกาข้อตกลงในการเล่นแล้วเด็กก็สามารถเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาที่กำหนด ดังที่ พัชร

ผลโยชิน (2540, น. 60-61 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 44) กล่าวว่า การใช้เวลา ให้โอกาส และวัสดุอุปกรณ์ให้เด็กได้เล่น หรือทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยอย่างค่อยเป็นค่อยไปและอย่างสม่ำเสมอ ทั้งให้กำลังใจหรือแสดงความชื่นชม และชี้ให้เห็นประโยชน์ของการร่วมมือกันจะช่วยพัฒนาเด็กให้เกิดพฤติกรรมร่วมมือได้ ถ้าเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นหรือผู้ใหญ่ เด็กจะยังมีโอกาสเรียนรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักแก้ปัญหา และเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเด็กด้านสังคมและสติปัญญาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะเด็กต่างจากผู้ใหญ่ตรงที่เด็กแสดงออกกับเพื่อนแต่ละคนอย่างเสมอภาค พฤติกรรมร่วมมือจึงเกิดขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิลเลียมส์ แจ็งแสง (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเล่นของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่เล่นของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมมือสูงขึ้น และเด็กปฐมวัยที่เล่นของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเด็กปฐมวัยที่เล่นของเล่นปกติมีพฤติกรรมร่วมมือแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลงานวิจัยของอนุพันธ์ พูลเพิ่ม (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย โรงเรียนพัทธยาอรุโณทัย จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทย มีพฤติกรรมร่วมมือหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลงานวิจัยของจิตราภรณ์ ไคบุตร (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้การละเล่นพื้นบ้านแบบร่วมมือที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้การละเล่นพื้นบ้านแบบร่วมมือ มีพฤติกรรมทางสังคมพัฒนาไปในทางที่สูงขึ้น แลพฤติกรรมทางสังคมด้านการร่วมมือ มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นมากเป็นอันดับแรก

การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกัน การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของเด็กปฐมวัย จากการสังเกตพบว่า ในระหว่างการจัดกิจกรรมเมื่อเด็กได้เรียนรู้วิธีการเล่นเกมและเล่นตามกติกาที่กำหนดไว้ เด็กบางคนเล่นตามกติกา เด็กบางคนเพื่อนต้องบอกกติกาในการเล่นอีกครั้งจึงเล่นได้ เช่น ในการเล่นเกมอาหารจานด่วน เด็กได้เรียนรู้กติกาในการเล่นว่าต้องเดินอย่างว่องไวและพยายามไม่ให้น้ำในจานหก เด็กก็จะพยายามปฏิบัติตามกติกาในการเล่นเพื่อให้กลุ่มของตนเหลือน้ำในจานให้มากที่สุด ทุกคนเดินได้ไวที่สุด จนกระทั่งกลุ่มของตนประสบความสำเร็จในการเล่นในที่สุด เด็กสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ดีขึ้น รู้จักการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันได้ อีกทั้งการเล่นเด็กได้ลงมือทำทุกขั้นตอน ครูให้อิสระเด็กในการเล่น ให้เวลา ให้โอกาสให้เด็กทำงานและเล่นร่วมกับผู้อื่นมากเท่าไรก็จะเกิดความร่วมมือมากขึ้นเท่านั้น ทำให้เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น เรียนรู้การ

เล่นร่วมกับเพื่อน ประกอบกับการให้กำลังใจ ให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง กล้าแสดงออก กล้าพูด และนำเพื่อนในการทำกิจกรรม ให้โอกาสเพื่อนได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และรู้จักการเล่น และทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ในช่วงแรกมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นบ้าง แต่เมื่อเด็กได้เรียนรู้การทำงาน ร่วมกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น ทำให้ความขัดแย้งลดลง เด็กร่วมมือกันทำกิจกรรม ทำให้ประสบความสำเร็จในการเล่น สามารถแสดงบทบาทของตนเองในการเล่นเกมน่าได้ดีขึ้น และสามารถเล่นได้อย่างทั่วถึงตามความสามารถของแต่ละบุคคล ดังที่ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, น. 20) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีโดยผ่านประสบการณ์ตรงเป็นรูปธรรม การละเล่นช่วยให้เด็กได้เรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การสัมผัส การทดลอง และปฏิบัติจริง ฯลฯ ควรจัดบรรยากาศให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการกระทำ เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ปฏิบัติอย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัทตัน (Button, 1974, pp. 409-412 อ้างถึงใน สมชาย วิจิตรไพศาล, 2542, น. 36) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือทางกายและความร่วมมือทางวาจาของเด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี ในการทำกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งร่วมกับผู้อื่น โดยได้แบ่งเด็กปฐมวัยออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 ศึกษาการแสดงออกด้านพฤติกรรมความร่วมมือทางกาย เช่น การช่วยเหลือเพื่อน เก็บของเล่น เป็นต้น กลุ่มที่ 2 ศึกษาการแสดงออกด้านพฤติกรรมความร่วมมือทางวาจา เช่น การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นระหว่างทำกิจกรรม ส่วนกลุ่มที่ 3 ได้ศึกษาพฤติกรรมทั้ง 2 ด้านร่วมกัน ผู้ทดสอบใช้วิธีการแบบเดียวกัน เช่น การให้คำแนะนำ มีคำสั่งให้ทำ หรือการให้คำชมเชย ด้านคำพูดเชิงบวก ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น คือ การช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกัน หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่นกลางแจ้งร่วมกับผู้อื่นดังที่พัชรี ผลโยธิน (2540, น. 12 อ้างถึงใน คณิงนิจ ชิงชนะ, 2547, น. 44) กล่าวว่าเด็กปฐมวัยนั้นถ้ามีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นหรือผู้ใหญ่เด็กจะยังมีโอกาสเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น รู้จักแก้ปัญหา เพื่อนจะมีอิทธิพลทำให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะเด็กต่างกับผู้ใหญ่ตรงที่เด็กจะแสดงออกกับเพื่อนแต่ละคนอย่างเสมอภาค ซึ่งเท่ากับเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างอิสระ ถ้าให้โอกาสเด็กอย่างต่อเนื่องเด็กจะเห็นว่าคนอื่นมีความคิด ความรู้สึกแตกต่างจากตนเองและเริ่มตระหนักถึงพฤติกรรมของตนที่แสดงต่อผู้อื่น

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งสามารถพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยได้ ทั้งนี้ถ้าเด็กได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งสูงกว่าพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจในการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเพื่อพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

สามารถศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยการจัดการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งให้สอดคล้องกับช่วงอายุของเด็กเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

5.4.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งมีพฤติกรรมร่วมมือสูงขึ้นเมื่อได้รับการจัดประสบการณ์ตลอด 8 สัปดาห์ แสดงว่า เกมการเล่นกลางแจ้งมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กได้ โดยครูต้องจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสเล่นเกมอย่างสม่ำเสมอ ให้ความสำคัญกับการปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบวิธีการเล่นที่มีกฎกติกา ซึ่งระยะแรกครูต้องใช้ความอดทนและให้กำลังใจเด็กในการทำกิจกรรมตลอดเวลา ไม่ควรปล่อยให้เด็กเล่นเกมตามลำพัง ครูต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือด้านบวกและชี้แนะพฤติกรรมร่วมมือด้านลบที่เกิดขึ้นขณะเล่นเกม ครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสเล่นเกมกับเพื่อนๆ เรียนรู้กติกาในการเล่น และให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

5.4.1.2 คู่มือและแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งมีความเหมาะสมเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

5.4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.4.2.1 ควรมีการศึกษาและประยุกต์ใช้เทคนิคหรือรูปแบบการสร้างเกมการเล่นกลางแจ้งเพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับใช้ให้เกมมีความน่าสนใจ เช่น ทำสื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

5.4.2.2 ควรมีการศึกษการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่นๆ เช่น ด้านภาษา การแก้ปัญหา การกล้าแสดงออก เป็นต้น

5.4.2.3 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กมลรัตน์ ทิสมบูรณ์. (2550). **การจัดประสบการณ์การเล่นของเด็กไทยโดยใช้บทร้องและบทเจรจาแบบประยุกต์ที่มีต่อความสามารถทางภาษา**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระราชูประถัมภ์).
- กาญจนา บุญสำราญ. (2550). **การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมการเล่นร้อยลูกปัดตามบัตรต้นแบบ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร).
- กฤษดา ตันติผลาชีวะ. (2542). **เอกสารคำสอนการศึกษาสำหรับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- _____. (2547). **การจัดกิจกรรมเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- กมลวรรณ ชนมมณี. (2545). **การเล่นของเด็กไทย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- กนิงนิง ชิงชนะ. (2547). **ผลการเล่นเกมเป็นกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- จิตรารัตน์ ไคขุนทด. (2555). **การจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้การเล่นพื้นบ้านแบบร่วมมือที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2541). **เทคนิคการใช้สติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7)**. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิต.
- ทวีพร ณ นคร. (2533). **การศึกษาการเล่นสร้างสรรค์สร้างกลางแจ้งแบบอิสระกับแบบกึ่งชี้แนะที่มีผลความสามารถในการสังเกตและการจำแนกของเด็กปฐมวัย**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ทัศนีย์ ผลาวะสุ. (2542). **เด็กกับการเล่น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ทิสนา เขมมณี. (2536). **หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2549). **การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิชรา ชนะपाल. (2549). **การรับรู้จากการเล่นที่มีต่อเด็กปฐมวัยของผู้ค้ารายย่อยในกรุงเทพมหานคร**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นิตยา ประพุดติกิจ. (2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- นิรมล ชยุตสาหกิจ. (2541). "ทฤษฎีการเล่นเพื่อพัฒนาการทางสติปัญญา" ในการเล่น เครื่องเล่น เพื่อพัฒนาเด็ก. เอกสารวิชาการคณะทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องเล่นเด็ก (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเชิด ภิญ โยอนันตพงษ์. (2533). การวัดผลและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- บุญเยี่ยม จิตรคอน และอารมณี สุวรรณपाल. (2542). คู่มือครูการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- บุปผา พรหมศร. (2542). ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งและกิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสนาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- บุญนีย์ สมญาประเสริฐ. (2551). ผลการจัดกิจกรรมการเล่นที่นันทนาการประกอบการเล่นเกมที่ผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- เบญจา แสงมลิ. (2545). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2541). ทฤษฎีและปฏิบัติการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชราภรณ์ ภูทองไชย. (2546). ผลการจัดกิจกรรมเสรีและกิจกรรมกลางแจ้งต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่มีสไตล์การเรียนรู้แตกต่างกัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ภรณ์ี คุรุรัตน์. (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- มณีนุช ไวทยะชาติ. (2554). ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นของเล่นรูปทรงสัมพันธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- มานพ ตรีขัตตรากุล. (2543). การพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่องการจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบัว จังหวัดน่าน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- เขาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- _____. (2546). เกมการละเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- รัชชก ก่อศิษฐ์. (2555). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- รัตนา จิวแหลม. (2550). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชากิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วราภรณ์ ปานทอง. (2548). ผลของการเล่นนิทานคติธรรมประกอบการเล่นบทบาทสมมุติที่มีต่อพฤติกรรมทางด้านสังคมของเด็ก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2541). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อนแถมมี.
- วราลี โกศัย. (2540). ผลการเล่นแบบร่วมมือนอกห้องเรียนที่มีต่อพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- วิตินันท์ สุณา. (2548). กิจกรรม PQ เพื่อพัฒนา CQ ในเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ลี้อไทยพัฒน์.
- วิลินดา พงศ์ธราธิก. (2547). ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นไทยกลางแจ้ง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- วิไลลักษณ์ แจ่มแสง. (2548). ผลการเล่นของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- วีรพงษ์ บุญประจักษ์. (2545). การจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศศิมา พรหมรักษ์. (2546). พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร).
- ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2546). สร้างลูกอัจฉริยะในศหัสวรรษใหม่. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์บุ๊คเซนเตอร์.
- ศรีวิชัย พุทธิโยธา. (2548). การพัฒนาความพร้อมของนักเรียนชั้นอนุบาลโดยใช้การละเล่นพื้นบ้านในกิจกรรมกลางแจ้ง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สวาท เกษแดงสกุลวุฒิ. (2551). ผลการจัดกิจกรรมการสร้างหนังสือที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหาดส้มแป้น จังหวัดชุมพร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- สมจินตนา คุปตสุนทร. (2548). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การละเล่นพื้นบ้านของไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- สมชาย วิจิตรไพศาล. (2542). การศึกษาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการจัดประสบการณ์การละเล่นน้ำ-ทราย ในกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร).
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2542). การปฏิรูปการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย. ในเอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- _____. (2545). การวัดผลและประเมินผลแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุนันทา ศิริวัฒนานนท์. (2544). กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบหัวเรื่องตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- สุภัค แฝงเพ็ชร. (2551). ผลการจัดกิจกรรมการเพาะปลูกพืชประกอบการบันทึกที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุภัทก์ ไหวหากิจ. (2544). การเปรียบเทียบการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมและการเล่นเกมแบบ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- สุภาพร ลีแอล. (2551). การศึกษาความสามารถทางมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นน้ำ เล่นทราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- สุรัตน์ พิมพ์ผล. (2553). ผลการจัดประสบการณ์การเล่นสื่อวัสดุปลายเปิดที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). คู่มือการจัดกิจกรรมเกมและการเล่นกลางแจ้งสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรมสุขภาพจิต. (2549). คู่มือเสริมสร้างไอคิวและไอคิวเด็กวัยแรกเกิด - 5 ปี สำหรับพ่อแม่ / ผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี). กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- เสาวนีย์ รื่นสุข. (2552). พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- อัจจิมา สิริพิบูลย์ผล. (2552). ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยออกทิสติกที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- อนุพันธ์ พูลเพิ่ม. (2551). ผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย โรงเรียนพัทธยาอรุโณทัย จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา).
- อารีรัตน์ ญาณศร. (2544). พฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ประกอบอาหารเป็นกลุ่ม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อารมณี สุวรรณ. (2542). แนวคิดการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- องค์การค้ำคुरुสภาลาดพร้าว. (2548). สมุดบันทึกพัฒนาการนักเรียนปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 (อายุ 4 ปี). กรุงเทพฯ: คुरुสภาลาดพร้าว.
- อุบลรัตน์ เฟื่องสฤติย์. (2544). จิตวิทยาพัฒนาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอื้องฟ้า ท่าขุขันธุ์. (2547). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลวัดสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช).
- Banett, S. J, & Johnson G. (1996). Futher Evidence on the Relationship Between Participation in Nutrition Education Programs and Changes in Dietary Behavior: **Journal of family and consumer Science**, 88(1),31.
- Butz , J.A. (2004). **Facilitating special development with Play groups in Childhood Settings**. Available from www.lib.umi.com.
- Carison. J. (1999). “**Cooperative Games : A Pathway to Improving Health**” **Professional School Counseling**.
- Chiang, L. (1985). **Children’s Use of Play Developmental Differences in Materials**. Dissertation Abstract International.
- Lejeune, C,W. (1995). **The Effects of Participation in Competitive and Cooperative Games on the Free-play Behavior of Preschoolers**. Dissertation Abstract International.
- Lins, L. (2004). **A teaching tool in the Folklore - in - education classroom**. Avilable from www.lib.umi.com.
- Moore. G,T. (1983). **Stage of the Art In Play Environment: Research and Egocentric Speed During The Preschool Years**. Dissertation Abstract International.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Rothlein, L. & A, Brett. (1984). **Children's Teachers and Parents, Perceptions of play.**
Disertation Abstracts Internatonal.
- Topping, M. (2004). **Assessing the effectiveness of methods inviting play in early Childhood literacy.** Available from www.lib.umi.com.
- Vaughn, J, B. (1994). **Cooperative Learning and Young Childen: Emerging Cooperative Behaviors.** Dissertaiton Abstract International.
- Yerkes, R. A. (1982). **Playground that Extends the Classroom.** Dissertation Abstract International.





ภาคผนวก



ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1. ดร.วาสนา ปัญญาบุญนิยม กศ.ด. (หลักสูตรและการสอน)
ครูโรงเรียนวัดยาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
2. อาจารย์วิไลพร อินทเคหะ ค.ม. (ปฐมวัย)
ครูโรงเรียนอนุบาลเสนาให้
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี
3. อาจารย์พัฒนา พวงมาลี ค.ม. (ปฐมวัย)
ครูโรงเรียนวัดท่าช้าง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

1. ดร.ชุตินันท์ จันทรเสนานนท์ ค.ด. (วัดและประเมินผล)
ครูโรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี
2. อาจารย์ปิยนันท์ ลำเจียก ศษ.ม. (วัดและประเมินผล)
ครูโรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
3. อาจารย์เนื่อน้อง แดงโชติ กศ.ม. (ปฐมวัย)
ครูโรงเรียนอนุบาลประจันตคาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี



ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คู่มือ การจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง



สุมาลี บัวหลวง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คู่มือ

การจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

1. หลักการและเหตุผล

กิจกรรมเกมการเล่นกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปเล่นนอกห้องเรียน เพื่อออกกำลังกาย เคลื่อนไหวร่างกายและแสดงออกอย่างอิสระประกอบกิจกรรมต่างๆ ทั้งในสนาม สถานที่โล่งแจ้งและตามร่มไม้ เล่นตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในช่วงกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เกมการเล่น ซึ่งเป็นเกมเบ็ดเตล็ด นำมาประยุกต์ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการเล่น การใช้สื่อที่ใกล้ตัวเด็ก เช่น ของเล่นในห้องเรียนมาช่วยพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยในด้านการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น ให้รู้จักการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2. จุดมุ่งหมาย

- 2.1 เพื่อฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
- 2.2 เพื่อฝึกการรู้จักการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นในการเล่น
- 2.3 เพื่อฝึกการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

3. หลักการจัดกิจกรรม

3.1 จัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเพื่อพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน วันละ 1 เกม ทั้งหมด 24 เกม ในช่วงกิจกรรมกลางแจ้ง เวลา 10.30 - 11.00 น. (วันละ 30 นาที)

3.2 จัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเพื่อพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยในเรื่องการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3.3 เลือกกิจกรรมที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากความสนใจความสามารถและประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย

3.4 ผู้จัดกิจกรรมต้องมีความรู้ความเข้าใจในกติกาของเกมการเล่นก่อนนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเล่นให้กับเด็ก เพื่อที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการเล่น กฎกติกา ทักษะและอุปกรณ์ให้เหมาะสม

3.5 เกมการเล่นที่ใช้ควรมีหลายรูปแบบ ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

3.6 ก่อนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น ไม่แกล้งเพื่อน รู้จักการรอคอยผลัดเปลี่ยนกันเล่น ครูต้องอธิบายวิธีการเล่นเกมด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และชัดเจน ให้นักเรียนในกลุ่มสาธิตวิธีการเล่นก่อนการเล่นจริง

3.7 ในการจัดประสบการณ์เกมการเล่น ต้องให้เด็กทุกคนได้ร่วมเล่นให้มากที่สุด มีอิสระในการเล่น รู้จักคิด แก้ปัญหาเอง เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดในทักษะที่ต้องการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง

3.8 หลังการจัดประสบการณ์เกมการเล่น ครูสนทนา ซักถาม และใช้คำถามกระตุ้น เพื่อขยายประสบการณ์ทางสังคมด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

3.9 การจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งนอกจากผ่อนคลายความเครียดแล้ว ครูควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในตัวเด็กให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4. การจัดกิจกรรม

ในการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งเพื่อพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย ใช้เวลา 30 นาที ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1) เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

2) เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่นอธิบาย กติกา วิธีการเล่น ประกอบการสาธิตให้เด็กเข้าใจ ในขณะที่เล่นเกมครูจะสอดแทรกทักษะความร่วมมือจากสื่อที่ครูนำมาให้เล่นเกม

3) ครูสนทนา ซักถาม และใช้คำถามกระตุ้น เพื่อขยายประสบการณ์ด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ในเรื่องการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

5. การจัดสถานที่และสภาพบรรยากาศ

5.1 จัดกิจกรรมกลางแจ้ง บริเวณสนามกีฬาของโรงเรียน สนามหน้าอาคารเรียน และบริเวณที่โล่งแจ้ง

5.2 จัดเตรียมสถานที่ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเล่นเกมให้อยู่ในสภาพที่พร้อมเพียงพอ สะอาด และปลอดภัยสำหรับเด็ก

5.3 ครูต้องสร้างบรรยากาศ ให้สดชื่น แจ่มใส สถานที่อากาศปลอดโปร่ง ไม่มีมลภาวะทางกลิ่น และเสียงรบกวน

6. โครงสร้างของกลุ่มการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

- 1) จุดประสงค์
- 2) การจัดกิจกรรม
- 3) เวลาในการจัดกิจกรรม
- 4) สื่อ/อุปกรณ์
- 5) การวัดและประเมินผล
- 6) ภาพประกอบ

7. การประเมินผล

การวัดและประเมินผลจากการสังเกต

- 7.1 การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
- 7.2 การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
- 7.3 การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

8. บทบาทครู

บทบาทครูในการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

- 1) ต้องศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในความต้องการของเด็ก
- 2) ศึกษาหาความรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของเกมสำหรับเด็ก
- 3) สำรวจสถานที่ และเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเล่นล่วงหน้าทุกครั้ง
- 4) ร่วมกับเด็กวางแผน กำหนดข้อตกลงก่อนทำกิจกรรม
- 5) เลือกเกมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เหมาะกับวัย เวลา และมีความปลอดภัย
ในขณะที่เล่น
- 6) ก่อนเล่นเกมครูอธิบายกติกา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ประกอบการสาธิต โดยให้เด็กในกลุ่มมีส่วนร่วมในการสาธิตเมื่อเด็กเข้าใจแล้วจึงให้เล่นจริง

- 7) เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการเล่นมากที่สุด สร้างบรรยากาศในการเล่นให้เด็กมีอิสระ ไม่เคร่งเครียด เด็กเล่นด้วยความสนุกสนานเป็นกันเอง
- 8) ร่วมเล่นกับเด็กด้วย พยายามหลีกเลี่ยงการใช้คำสั่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับเกม และควรช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการความช่วยเหลือเท่านั้น
- 9) เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูสนทนา ซักถาม และใช้คำถามกระตุ้น เพื่อขยายประสบการณ์ด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัย
- 10) ฝึกให้เด็กเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าที่หลังการเล่นทุกครั้ง
- 11) ครูควรสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างใกล้ชิดเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์ในครั้งต่อไป

9. บทบาทเด็ก

บทบาทเด็กในการร่วมกิจกรรมเกมการเล่น

- 1) ร่วมกับครูวางแผน เตรียมสถานที่ และอุปกรณ์ประกอบการเล่นเกม
- 2) ร่วมกำหนดข้อตกลงกับครูและเพื่อน ๆ ก่อนทำกิจกรรม
- 3) ตั้งใจปฏิบัติตามกิจกรรม ร่วมมือกับกลุ่มด้วยความเต็มใจ เล่นเกมด้วยความสนุกสนาน
- 4) ปฏิบัติตามกฎ กติกา ในการเล่น
- 5) ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้น
- 6) บอกความต้องการของตนเองขณะเล่นเกม
- 7) ช่วยคุณครูและเพื่อน ๆ จัดเก็บอุปกรณ์หลังการเล่นทุกครั้ง

สารบัญ

	หน้า
เกมที่ 1 เกมขว้างรับกลับคืน	1
เกมที่ 2 เกมพาดินทางด่วน	3
เกมที่ 3 เกมหันหลังให้กัน	5
เกมที่ 4 เกมหนอนน้อยผจญภัย	7
เกมที่ 5 เกมเขาวงกต	9
เกมที่ 6 เกมมังกรคาบแก้ว	11
เกมที่ 7 เกมปิงปองล่องหน	13
เกมที่ 8 เกมชีตาคู่ล่าเหยื่อ	15
เกมที่ 9 เกมรื้อน เย็น อุ่น	17
เกมที่ 10 เกมอาหารจานด่วน	19
เกมที่ 11 เกมน้ำเอชน้ำใจ	21
เกมที่ 12 เกมพลังฝ่ามือ	23
เกมที่ 13 เกมเปิดใจทนายเพื่อน	25
เกมที่ 14 เกมรถไฟเข้าถ้ำ	27
เกมที่ 15 เกมไขทองคำ	29
เกมที่ 16 เกมสิงโตกับหนู	31
เกมที่ 17 เกมเสือข้ามห้วย	33
เกมที่ 18 เกมสะกดรอยตาม	35
เกมที่ 19 เกมจ้าวเวหา	37
เกมที่ 20 เกมเมฆลาล้อแก้ว	39
เกมที่ 21 เกมรวมใจเป็นหนึ่ง	41
เกมที่ 22 เกมเพราะเรารู้กัน	43
เกมที่ 23 เกมต้อนเป็ดเข้าเล้า	45
เกมที่ 24 เกมไอ้ลูกกรอก	47

เกมที่ 1 เกมขว้างรับกลับคืน

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้ผู้เล่นทั้ง 2 กลุ่มจับมือเป็นวงกลม หาอาสาสมัคร 1 คนออกมายืนกลางวง เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้ที่ยืนอยู่กลางวงเป็นผู้โยนบอลให้กับเพื่อนที่อยู่รอบวง เมื่อผู้เล่นที่อยู่รอบวงรับบอลได้แล้วต้องโยนบอลกลับไปให้ผู้โยนคนเดิม ถ้าผู้รับบอลไม่ได้ต้องออกมาเป็นผู้โยนบอลแทน ให้เด็กๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมส์จนครบ
4. เมื่อเล่นเกมส์เสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกมส์ และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ลูกบอล
2. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 2 เกมพาดินทางด่วน

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็ก ๆ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กันตามความสมัครใจ ให้กลุ่มผู้เล่นเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง แต่ละคนยืนห่างกันประมาณ 1 ช่วงแขน ระยะห่างระหว่างแถวประมาณ 1 เมตร เด็กคนที่อยู่หัวแถวถือลูกตะกร้อ เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ผู้เล่นคนแรกหมุนตัวไปทางขวาส่งลูกตะกร้อให้ผู้เล่นคนที่ 2, 3, 4 ไปเรื่อยๆ ยกเว้นผู้เล่นคนสุดท้ายหมุนตัวไปทางซ้ายรับวิ่งมาต่อหัวแถวและส่งลูกตะกร้อให้เพื่อนคนต่อไป เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับผู้เล่นคนแรก จนถึงเด็กคนที่เป็นหัวแถวครั้งแรกวิ่งไปยืนข้างหน้าแถวสมาชิกในแถวปรบมือแล้วร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบ
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ลูกตะกร้อ
2. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 3 เกมหันหลังให้กัน

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่น เกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
3. ให้เด็ก ๆ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กันตามความสมัครใจ แต่ละกลุ่มจับคู่กัน 4 คู่ โดยให้แต่ละคู่ยืนหันหลังให้กันเป็นแถวที่เส้นเริ่มต้น และนำลูกโป่งวางไว้ระหว่างหลังของแต่ละคู่ เมื่อครูให้สัญญาณเริ่มเล่น ให้คู่แรกพยายามใช้หลังดันลูกโป่งไม่ให้หล่นพื้นดินไปอ้อมเก้าอี้แล้วเดินกลับมาที่เดิมส่งลูกโป่งให้คู่ต่อไป ถ้าลูกโป่งของคู่ใดหล่นพื้นคู่นั้นต้องไปเริ่มต้นเดินใหม่ คู่ที่ 2 คู่ที่ 3 ทำเช่นเดียวกับคู่แรกจนครบหมดทุกคู่ กลุ่มไหนเสร็จก่อน และลูกโป่งไม่หล่นพื้นให้ปรบมือแล้ว ร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบ
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่น เกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถว จัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ลูกโป่ง
2. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 4 เกมหนอนน้อยผจญภัย

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่น เกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
3. ให้เด็ก ๆ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กันตามความสมัครใจ โดยให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนลึก แจกลูกฟุตบอลให้เด็กที่อยู่หัวแถวแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 ลูก ชิดเส้นตั้งต้นและเส้นปลายทางให้ห่างกันประมาณ 3 เมตร เมื่อครูให้สัญญาณเป่านกหวีด คนแรกของแต่ละกลุ่มใช้เท้าเขี่ยลูกบอลให้ไปถึงเส้นปลายทางเมื่อถึงแล้วให้กลับตัวเขี่ยลูกบอลกลับมาที่เดิมให้เร็วที่สุดแล้วส่งให้คนที่สอง ที่สาม ต่อ ๆ กันไปจนถึงผู้เล่นคนสุดท้าย ห้ามมิให้ใช้อวัยวะส่วนอื่นสัมผัสลูกบอลนอกจากเท้าและขาที่ใช้เขี่ยลูกบอล กลุ่มไหนทำได้ครบทุกคนก่อนให้ยกมือแล้วร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบ
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ลูกบอล
2. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 5 เกมเขาวงกต

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่น เกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
3. ให้เด็ก ๆ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็ก ๆ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งโดยสมาชิกแต่ละกลุ่มตกลงกันว่าใครจะเริ่มเล่นก่อนหรือหลัง เรียงลูกโบว์ลิ่งประมาณ 4 – 5 อัน เป็นแถวยาว ให้ระยะห่างกันพอสมควร เมื่อได้ยินเสียงนกหวีด ผู้เล่นหัวแถวแต่ละแถววิ่งอ้อมลูกโบว์ลิ่งสลับกันจนหมดแถวแล้ววิ่งอ้อมสลับกลับมาที่เดิม และมือเพื่อนที่ยืนอยู่หัวแถว แล้ววิ่งไปต่อท้ายแถว ผู้เล่นคนที่สอง ที่สาม ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับคนแรกจนครบหมดทุกคน กลุ่มใดทำเสร็จก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบ
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ลูกโบว์ลิ่ง
2. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 6 เกมมังกรคาบแก้ว

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็ก ๆ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ผู้เล่นแต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนเรียงหนึ่งระยะห่าง 1 ช่วงแขน ผู้เล่นแต่ละคนคาบหลอดดูดน้ำไว้ ครูแจกยางวงให้คนหัวแถว แถวละ 1 วง คล้องที่หลอดดูดน้ำไว้(สมมติเป็นปากมังกรให้ยางเป็นแก้ว) เมื่อครูให้สัญญาณเริ่มเล่น ให้เด็กคนหัวแถวป้อนเหยื่อไปเข้าปากคนที่ 2 โดยไม่ใช้มือช่วย (ส่งยางจากหลอดดูดน้ำ ไปยังหลอดดูดน้ำของเพื่อน) เมื่อคนที่ 2 ได้รับเหยื่อแล้วส่งให้คนที่ 3 ต่อไปเรื่อย ๆ แถวไหนป้อนเหยื่อให้คนสุดท้ายได้ก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบ
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. หนังสยาง
2. หลอดดูดน้ำ
3. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 7 เกมป้องกันง่อน

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่น เกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
3. ให้เด็ก ๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ผู้เล่นแต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน แต่ละกลุ่มได้ลูกปิงปอง 1 ลูก ช้อนคนละ 1 คัน เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น เด็กที่อยู่หัวแถวนำลูกปิงปองใส่ช้อนหันหน้าไปหาผู้เล่นคนที่สอง ส่งลูกปิงปองให้คนที่สอง คนที่สองส่งต่อให้คนที่สาม ทำเช่นนี้จนครบหมดทุกคน แถวไหนส่งลูกปิงปองเสร็จก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถว จัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ลูกปิงปอง
2. ช้อนเท่าจำนวนเด็ก
3. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 8 เกมชิตาห์ล่าเหยื่อ

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม กำหนดวงกลมใหญ่ 1 วง ให้กลุ่มผู้เล่นเสี่ยงทายเป็นเสือ 1 คน ผู้เล่นที่เหลือเป็นวัว คนเป็นเสือร้องโฮกอยู่นอกวงกลม คนที่เป็นวัวอยู่ภายในวงกลมร้องมอ ๆ เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้เสือไล่จับวัวโดยเสือวิ่งไล่จับวัวได้เฉพาะรอบวงกลมเท่านั้น ห้ามเข้าไปภายในวงกลม ถ้าเสือจับวัวตัวใดได้ ให้ผู้เล่นที่เป็นวัวนั้นออกมาเป็นเสือแทน ในการเล่นแต่ละกลุ่ม ครูกำหนดเวลาในการเล่นตามความเหมาะสม ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. เชือก
2. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 9 เกมร้อน เย็น อุ่น

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่น เกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
3. ให้เด็ก ๆ แบ่งเป็น 2 กลุ่มเท่า ๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 1 กลุ่ม ใช้เชือกโด้งเป็นวงกลมที่พื้น 1 วง ภายในวงกลมถือว่าเป็นคลอง ภายนอกวงกลมเป็นตลิ่ง ผู้เล่นทั้งหมดยืนอยู่นอกวงกลม ขออาสาสมัครหนึ่งคนเป็นหัวหน้ายืนอยู่ตรงกลางภายในวงกลม เมื่อหัวหน้าบอกว่า “น้ำเย็น” ให้ผู้เล่นทุกคนกระโดดเข้าไปในวงกลม และถ้าบอกว่า “น้ำร้อน” ให้ผู้เล่นทุกคนกระโดดออกจากวงกลม และถ้าบอกว่า “น้ำอุ่น” ทุกคนต้องหยุดอยู่กับที่ ใครทำผิดต้องออกจากการเล่น จนกระทั่งเหลือผู้เล่น 1 คน การบอกร้อนน้ำเย็น หรือน้ำอุ่นไม่จำเป็นต้องบอก สลับกันบอกซ้ำกันก็ได้ ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถว จัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

เชือก

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 10 เกมอาหารจานด่วน

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็ก ๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้เด็ก ๆ ยืนเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง ครูกำหนดเส้นเริ่มต้นและเส้นปลายทางให้ห่างกันประมาณ 3 เมตร เมื่อได้ยินสัญญาณให้คนแรกของแต่ละแถวถือจานใส่น้ำเดินไปอ้อมเก้าอี้ แล้วเดินกลับมายังจุดเริ่มต้นส่งจานให้คนต่อไป แล้วไปต่อท้ายแถว ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับคนแรก กลุ่มไหนส่งจานครบทุกคนก่อนให้ร้อง “เฮ้” เปรียบเทียบน้ำในจานของทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มไหนมีปริมาณน้ำมากกว่าให้ปรบมือ ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. จานใส่น้ำ
2. เก้าอี้
3. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 11 เกมน้ำเอยน้ำใจ

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม กำหนดให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนลึกที่จุดเริ่มต้น เส้นเริ่มต้นและเส้นปลายทางห่างกันประมาณ 3 เมตร ตั้งขันใส่น้ำไว้ที่จุดเริ่ม และตั้งขวดเปล่าไว้ที่จุดปลายทาง ครูแจกช้อนให้ผู้เล่นเกมละ 1 อัน เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นคนแรกใช้ช้อนตักน้ำวิ่งไปกรอกใส่ขวด แล้ววิ่งกลับมาส่งช้อนให้เพื่อนคนต่อไปแล้วไปต่อท้ายแถว ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับผู้เล่นคนแรก กลุ่มไหนกรอกน้ำครบทุกคนก่อนให้ร้อง “เฮ้” เปรียบเทียบระดับน้ำในขวดของทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มไหนระดับน้ำสูงกว่าให้ปรบมือให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกมส์ และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ขันใส่น้ำ
2. ขวดเปล่า
3. ช้อน

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 12 เกมพลังฝ่ามือ

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่น เกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
3. ให้เด็กๆ จับคู่กับเพื่อน กลุ่มละ 3 คู่ ตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ครูกำหนดเส้นเริ่มต้นและเส้นปลายทางให้ห่างกันประมาณ 3 เมตร ครูแจกลูกบอลให้เด็กแถวละ 1 ลูก เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น เด็กที่จับคู่กัน นำลูกบอลไว้ที่ฝ่ามือคนละข้างแล้วดันลูกบอลไม่ให้หล่น เดินไปอ้อมเก้าอี้แล้วกลับมายังจุดเริ่มต้น แล้วส่งบอลต่อให้คู่ต่อไป ผู้เล่นคู่ที่ 2 คู่ที่ 3 ทำเช่นเดียวกับคู่แรก กลุ่มไหนส่งบอลครบทุกคู่ก่อนให้ร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ลูกบอล
2. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 13 เกมเปิดใจทายเพื่อน

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้เด็ก ๆ ยืนในวงกลมกว้าง 2 เมตร ขออาสาสมัครเด็ก 1 คน เป็นคนถูกปิดตา ยืนตรงกลางวง เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น คนที่มีผ้าปิดตาต้องเดินไปจับเพื่อนที่เดินอยู่ภายในวง เมื่อจับได้ต้องทายว่าคนที่ตนเองจับนั้นคือใคร ก่อนทายให้คนที่ผ้าปิดตาถามคำถามคนที่โดนจับได้ 1 คำถาม เช่น ชอบกินอะไร ถ้าคนที่ผ้าปิดตาทายชื่อเพื่อนถูกผู้เล่นคนนั้นต้องออกไปเป็นผู้ถูกปิดตาแทน ถ้าทายผิดผู้ถูกปิดตาต้องเป็นผู้หาต่ออีกครั้ง ส่วนผู้เล่นที่เดินอยู่ภายในวงจะต้องเดินเงียบ ๆ ขณะเดินสามารถเบี่ยงตัวหลบได้แต่ต้องอยู่ภายในวงกลมเท่านั้น ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกมส์ และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. เชือก
2. ผ้าปิดตา
3. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์

ภาพประกอบ



เกมที่ 14 เกมรถไฟเข้าถ้ำ

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ กำหนดให้เล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มคัดเลือกหัวหน้าแถว ให้กลุ่มผู้เล่นที่เหลือภายในแถวเกาะเอวกันเป็นรถไฟยื่นห่างจากรีวประมาณ 2 เมตร หาอาสาสมัครจากผู้เล่นที่เหลือเป็นถ้ำโดยจับมือประสานกัน 3 คู่ (สมมติเป็นถ้ำ) โดยแต่ละคู่ยื่นห่างกัน 2 เมตร เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นแต่ละกลุ่มที่จับเอวกันวิ่งเข้าไปในถ้ำแต่ละถ้ำให้เร็วที่สุด กลุ่มไหนที่ลอดถ้ำครบทั้ง 3 ถ้ำก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้” ถ้าผู้เล่นกลุ่มใดทำแถวขาดต้องรีบกลับไปตั้งต้นใหม่ ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกมส์ และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 15 ไข่ทองคำ

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ครูวางตะกร้าไข่พลาสติกที่กละสีรวมกัน 2 สีไว้ตรงกลางระหว่างทั้งสองกลุ่ม ให้กลุ่มผู้เล่นทั้ง 2 กลุ่มตกลงกันภายในกลุ่มว่าจะเลือกสีใด เมื่อตกลงกันได้แล้วให้ผู้เล่นทั้ง 2 กลุ่มยืนเข้าแถวตรงข้ามกัน ห่างจากตะกร้าไข่ 2 เมตร วางตะกร้าเปล่าไว้หน้ากลุ่มผู้เล่นกลุ่มละ 1 ใบ เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่นให้ผู้เล่นที่ยืนอยู่หัวแถวของแต่ละกลุ่มวิ่งไปหยิบไข่ที่มีสีตรงกับสีที่ได้ตกลงกันไว้เพื่อนำไปใส่ในตะกร้ากลุ่มของตน แล้วรีบแตะมือเพื่อนคนต่อไปทำสลับกันไปเรื่อย ๆ จนไข่หมดตะกร้า กลุ่มไหนที่สมาชิกเก็บไข่ได้ครบทุกคนก่อนให้ร้อง “เฮ้” กลุ่มไหนที่สมาชิกในกลุ่มเก็บไข่ที่มีสีถูกต้องตรงกับสีที่กลุ่มตนเองเลือกและมีจำนวนไข่มากกว่าให้ปรบมือ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ตะกร้า
2. ไข่พลาสติก

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 16 เกมสิงโตกับหนู

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นตอนกิจกรรม

2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่น เกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง

3. ให้เด็ก ๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้เด็กนั่งเป็นวงกลม ขออาสาสมัครผู้เล่นหนึ่งคนเป็นหนู เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นเป็น หนูเดินไปรอบ ๆ วงและพูดเลียนเสียงเป็นหนู ผู้เล่นเป็นหนูแตะตัวเพื่อนที่นั่งอยู่แล้วพูดว่า “สิงโต” ให้ผู้เล่นที่ถูกเรียกลุกขึ้นและวิ่งไล่ผู้เล่นที่เป็นหนู ผู้เล่นเป็นหนูวิ่งหนี และผู้เล่นเป็นหนูต้องพยายาม วิ่งไปนั่งแทนที่ผู้เล่นเป็นสิงโต เมื่อผู้เล่นเป็นหนูนั่งได้แล้วผู้เล่นเป็นสิงโตต้องมาเป็นหนูแทน แต่ถ้า ผู้เล่นเป็นสิงโตวิ่งไล่ผู้เล่นเป็นหนูทัน ผู้เล่นเป็นหนูต้องเป็นหนูต่อ ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกม จนครบทุกกลุ่ม

4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถว จัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

-นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 17 เกมเลื้อยข้ามห้วย

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นตอนกิจกรรม

2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่น เกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง

3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม หาอาสาสมัคร 2 คนยืนถือยาง(สมมติเป็นห้วย) ซึ่งอยู่ห่างจากจุดเริ่มต้น 3 เมตร ให้ผู้เล่น แต่ละกลุ่ม ยืนเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นคนแรกที่ยืนอยู่หัวแถววิ่งจากจุดเริ่มต้น ไปยังจุดปลายทางเมื่อผ่านเส้นยางที่มีความสูงระดับเข่าซึ่งเพื่อนยืนถืออยู่ให้กระโดดข้ามแล้ววิ่งไปยืนที่จุดปลายทางผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับคนแรก กลุ่มไหนที่สมาชิกในกลุ่มเล่นครบทุกคนก่อนให้ร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. หน้ายาง
2. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 18 เกมสะกดรอยตาม

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม หัวแถวยืนที่จุดเริ่มต้นห่างจากเส้นปลายทาง 2 เมตร แจกกระดาษแข็งให้ผู้เล่นที่อยู่หัวแถวกลุ่มละ 2 แผ่น โดยให้ยืนบนกระดาษแข็งหนึ่งแผ่น อีกหนึ่งแผ่นให้ถือไว้ในมือ เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นคนแรกที่ยืนอยู่หัวแถววางกระดาษแผ่นแรกแล้วก้าวไปยืน และใช้แผ่นกระดาษที่ถืออยู่วางลงบนพื้นต่อจากแผ่นแรกแล้วก้าวไปยืนอีก แผ่นกระดาษแผ่นแรกไปวางต่ออีก ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนถึงเส้นปลายทางให้ย้อนกลับและทำเช่นเดิมเมื่อถึงจุดเริ่มต้นอีกครั้งให้ส่งกระดาษให้ผู้เล่นคนต่อไป แล้วเดินไปต่อท้ายแถว ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับคนแรก กลุ่มไหนที่สมาชิกในกลุ่มเล่นครบทุกคนก่อนให้ร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. กระดาษแข็ง
2. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 19 เกมจำวเวหา

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้กลุ่มผู้เล่นแต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง กำหนดจุดเริ่มต้นและเส้นปลายทางห่างกันประมาณ 3 เมตร ให้กลุ่มผู้เล่นยืนเป็นแถวห่างกันหนึ่งช่วงแขน ผู้เล่นที่ยืนอยู่หัวแถวของแต่ละแถว ถือลูกบอลหนึ่งลูก เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นที่ยืนอยู่หัวแถวรีบส่งบอลข้ามศีรษะไปให้คนข้างหลัง โดยส่งต่อไปเรื่อย ๆ เมื่อถึงคนสุดท้ายในแถว รับลูกบอลได้ ให้รีบวิ่งไปยืนหน้าสุดของแถว ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับผู้เล่นคนแรก ถ้าผู้เล่นในแถวคนใดทำลูกบอลหลุดมือต้องส่งกลับคืนไปที่หัวแถวแล้วเริ่มส่งใหม่อีกครั้ง กลุ่มไหนถึงเส้นปลายทางที่กำหนดได้ก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง "เฮ้" ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ลูกบอล
2. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 20 เกมเมฆล่อแก้ว

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่น เกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้ผู้เล่นแต่ละกลุ่มขึ้นเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง กำหนดให้จุดเริ่มต้นและเส้นปลายทางห่างกัน 3 เมตร แจกช้อนและลูกแก้วให้กับผู้เล่นที่อยู่หัวแถว เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นที่ยืนอยู่หัวแถวนำ ลูกแก้วใส่ช้อนแล้วเดินอย่างรวดเร็วไปอ้อมแก้วอีก แล้วเดินกลับมาที่จุดเริ่มต้น ส่งช้อนที่มีลูกแก้วให้ผู้เล่นคนต่อไป แล้วเดินไปต่อท้ายแถว ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับผู้เล่นคนแรก ถ้าผู้เล่นคนใดทำลูกแก้วตกพื้นต้องไปเริ่มต้นเดินใหม่ ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถว จัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ช้อน
2. ลูกแก้ว
3. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 21 เกมรวมใจเป็นหนึ่ง

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่น เกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
3. ให้เด็กๆ จับคู่กับเพื่อน ตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้ผู้เล่นแต่ละ คู่เข้าแถวตอนหันหน้าเข้ากันและจับมือกันไว้ทั้ง 2 ข้าง ครูแจกลูกบอลวางไว้ระหว่างท้องของผู้เล่น ทั้งคู่ เมื่อได้ยินสัญญาณให้ผู้เล่นเดินไปอ้อมเก้าอี้ โดยพยายามประคองบอลไม่ให้หล่นลงพื้น ใน ระหว่างการเดินมือของผู้เล่นทั้งคู่ต้องจับกันไว้ตลอด ถ้าคู่ใดทำบอลหล่นต้องไปเริ่มต้นเดินใหม่ กลุ่มไหนที่สมาชิกเล่นครบทุกคู่ก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจน ครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถว จัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ลูกบอล
2. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 22 เกมเพราะเรารู้กัน

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม กำหนดให้เด็กจับมือกันเป็นคู่ ๆ หันหน้าเข้าหากัน ให้เด็กคนหนึ่งยืนอยู่คนเดียวโดยไม่มีคู่ เพื่อนเป็นคนคอยบอกคำสั่ง “ เปลี่ยนคู่ ” เด็กทุกคนจะต้องรีบวิ่งเปลี่ยนคู่ของคนอื่น ๆ ขณะเดียวกันเด็กคนที่ไม่มีคู่ต้องรีบวิ่งไปแย่งคู่ของคนอื่น ๆ ด้วย ถ้าผู้เล่นคนใดไม่มีคู่จะต้องมาเป็นคนออกคำสั่งต่อไป และถ้าผู้เล่นคนใดยังจับคู่กับเพื่อนคนเดิมต้องออกจากการเล่นทั้งคู่ ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทั้งสองกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

-

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกม
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกม

ภาพประกอบ



เกมที่ 23 เกมต้อนเปิดเข้าเล่า

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมส์ได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมส์ได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเกมส์เป็นตัวอย่างก่อนการเล่นเกมส์จริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม กำหนดจุดเริ่มต้นและจุดปลายทางห่างกันประมาณ 3 เมตร ให้กลุ่มผู้เล่นยืนเข้าแถวตอกลีอก แจกลูกบอล 1 ลูก ไม้กวาด 1 อัน ให้ผู้เล่นคนแรกของแต่ละกลุ่มถือไว้ เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้คนแรกของแต่ละกลุ่มใช้ไม้กวาดกวาดลูกบอลไปยังเส้นปลายทาง เมื่อถึงปลายทางก็ให้กวาดลูกบอลกลับมาที่จุดเริ่มต้น แล้วส่งไม้กวาดให้คนต่อไป ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับคนแรก กลุ่มไหนเล่นครบทุกคนก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ลูกบอล
2. ไม้กวาด
3. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



เกมที่ 24 เกมไอ้ลูกรัก

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

การจัดกิจกรรม

1. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน
2. ครูแนะนำชื่อเกม อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่น เกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
3. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่มให้ผู้เล่นแต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง กำหนดให้จุดเริ่มต้นและเส้นปลายทางห่างกัน 3 เมตร แจก ลูกโป่งที่ใส่น้ำให้กับผู้เล่นคนแรกของแต่ละกลุ่ม เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นคนแรกของแต่ละกลุ่มวิ่งอุ้มลูกโป่งใส่น้ำไปอ้อมเก้าอี้ แล้ววิ่งกลับมาที่จุดเริ่มต้นส่งลูกโป่งให้เพื่อนคนต่อไป และเดินไปต่อท้ายแถว ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับผู้เล่นคนแรก กลุ่มไหนทำได้ครบทุกคนก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้” ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม
4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปผลจากการเล่นเกม และความสำคัญของการร่วมมือกัน เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / อุปกรณ์

1. ลูกโป่ง
2. น้ำ
3. นกหวีด

เวลาในการจัดกิจกรรม

ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การประเมินผล

สังเกต

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

ภาพประกอบ



แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยอากาศรอบตัวเรา

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 11 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 1

เกมขว้างรับกลับคืน

สาระสำคัญ

เกมขว้างรับกลับคืนเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมขว้างรับกลับคืน
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “ ขว้างรับกลับคืน ” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่นเกม เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “ ขว้างรับกลับคืน ” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ กำหนดให้เล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 ให้ผู้เล่นทั้ง 2 กลุ่มจับมือเป็นวงกลม หาอาสาสมัคร 1 คนออกมายืนกลางวงและแจกลูกบอลให้หนึ่งลูก
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้ที่ยืนอยู่กลางวงเป็นผู้โยนบอลให้กับเพื่อนที่อยู่รอบวง เมื่อผู้เล่นที่อยู่รอบวงรับบอลได้แล้วต้องโยนบอลกลับไปให้ผู้โยนคนเดิม
 - 5.3 ถ้าผู้รับบอลไม่ได้ต้องออกมาเป็นผู้โยนบอลแทน
6. ให้เด็กๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นเกมนี้นี้อะไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ
10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / นวัตกรรม / แหล่งเรียนรู้

1. เกมขว้างรับกลับคืน
2. ลูกบอล
3. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยอากาศรอบตัวเรา

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 12 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 2

เกมพาด่านทางด่วน

สาระสำคัญ

เกมพาด่านทางด่วนเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมพาด่านทางด่วน
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “ พาชั้นทางด่วน” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “ พาชั้นทางด่วน ” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัคร เด็กออกมาสาธิต การเล่นเกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็ก ๆ แบ่งกลุ่มๆ ละเท่า ๆ กันตามความสมัครใจ จัดลำดับให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม

5.1 ให้กลุ่มผู้เล่นเข้าแถวตอน แต่ละคนยืนห่างกันประมาณ 1 ช่วงแขน ระยะห่างระหว่างแถว 1 เมตร เด็กคนที่อยู่หัวแถวถือลูกตะกร้อ

5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ผู้เล่นคนแรกหมุนตัวไปทางขวาส่งลูกตะกร้อให้ผู้เล่นคนที่ 2, 3, 4 ไปเรื่อยๆ ยกเว้นผู้เล่นคนสุดท้ายหมุนตัวไปทางซ้ายรับวิ่งมาต่อหัวแถว และส่งให้เพื่อนคนต่อไป

5.3 ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับผู้เล่นคนแรก จนถึงเด็กคนที่เป็หัวแถวครั้งแรกวิ่งไปยืนข้างหน้าแถว สมาชิกในแถวปรบมือแล้วร้อง “เฮ้”

6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส

9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ / วัสดุกรรม / แหล่งเรียนรู้

1. เกมพาส์ทางด่วน
2. ลูกตะกร้อ
3. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยอากาศรอบตัวเรา

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 13 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 3

เกมหันหลังให้กัน

สาระสำคัญ

เกมหันหลังให้กันเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมหันหลังให้กัน
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “ หันหลังให้กัน ” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “ หันหลังให้กัน ” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิต การเล่นเกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็ก ๆ จับคู่กลุ่มละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กๆ เล่นเกมครั้งละ 2 คน
 - 5.1 แต่ละกลุ่มจับคู่กัน โดยให้แต่ละคู่อื่นหันหลังให้กันเป็นแถวที่เส้นเริ่มต้น และนำลูกโป่งวางไว้ระหว่างหลังของแต่ละคู่
 - 5.2 เมื่อครูให้สัญญาณเริ่มเล่น ให้คู่แรกพยายามใช้หลังดันลูกโป่งไม่ให้หล่นพื้นดินไป อ้อมเก้าอี้แล้วเดินกลับมาที่เดิมส่งลูกโป่งให้คู่ต่อไป
 - 5.3 ถ้าลูกโป่งของคู่ใดหล่นพื้นคู่นั้นต้องไปเริ่มต้นเดินใหม่ คู่ที่ 2 คู่ที่ 3 ทำเช่นเดียวกับคู่แรก จนครบหมดทุกคู่ กลุ่มไหนเสร็จก่อนและลูกโป่งไม่หล่นพื้นให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้”
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมหันหลังให้กัน
2. ลูกโป่ง
3. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยสิ่งมีชีวิต

สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 18 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 4

เกมหนอนน้อยผจญภัย

สาระสำคัญ

เกมหนอนน้อยผจญภัยเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมหนอนน้อยผจญภัย
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “ หนอนน้อยผจญภัย ” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “ หนอนน้อยผจญภัย ” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิต การเล่นเกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็ก ๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่า ๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็ก ๆ เล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนลึก

5.1 แจกลูกฟุตบอลให้เด็กที่อยู่หัวแถวแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 ลูก จิกเส้นตั้งต้นและเส้นปลายทางให้ห่างกันประมาณ 3 เมตร

5.2 เมื่อครูให้สัญญาณเป่านกหวีด คนแรกของแต่ละกลุ่มใช้เท้าเลี้ยงลูกบอลให้ไปถึงเส้นปลายทางเมื่อถึงแล้วให้กลับตัวเลี้ยงลูกบอลกลับมาที่เดิมให้เร็วที่สุดแล้วส่งให้คนที่สอง ที่สาม ต่อ ๆ กันไปจนถึงผู้เล่นคนสุดท้าย

5.3 ห้ามมิให้ใช้อวัยวะส่วนอื่นช่วยนอกจากเท้าและขาเลี้ยงลูกบอล กลุ่มไหนทำได้ครบทุกคนก่อนให้ส่งเสียงร้อง “เฮ้” แล้วนั่งลง

6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส

9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมहनอนน้อยผจญภัย
2. ลูกฟุตบอล
3. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยสิ่งมีชีวิต

สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 19 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 5

เกมเขาวงกต

สาระสำคัญ

เกมเขาวงกตเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น เกม ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมเขาวงกต
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “เขาวงกต” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “เขาวงกต” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิต การเล่นเกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้เด็ก ๆ เข้าแถวตอนโดยสมาชิกแต่ละกลุ่ม ตกลงกันว่าใครจะเริ่มเล่นก่อนหรือหลัง
 - 5.1 เรียงลูกโบว์ลิ่งประมาณ 7 - 8 อัน เป็นแถวยาว ให้ระยะห่างกันพอสมควร
 - 5.2 เมื่อได้ยินเสียงนกหวีด ผู้เล่นหัวแถวแต่ละแถววิ่งอ้อมลูกโบว์ลิ่งสลับกันจนหมดแถวแล้ววิ่งอ้อมสลับกลับมาที่เดิมแล้ววิ่งไปต่อท้ายแถว
 - 5.3 ผู้เล่นคนที่สอง ที่สาม ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับคนแรกจนครบหมดทุกคน กลุ่มใดทำเสร็จก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้”
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมเขาวงกต
2. ลูกโบว์ลิ่ง
3. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยสิ่งมีชีวิต

สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 20 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 6

เกมมังกรคาบแก้ว

สาระสำคัญ

เกมมังกรคาบแก้วเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมมังกรคาบแก้ว
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การแก้ปัญหาในการเล่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “ มังกรคาบแก้ว ” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “ มังกรคาบแก้ว ” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิต การเล่นเกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กัน ตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้กลุ่มผู้เล่นแต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนระยะห่าง 1 ช่วงแขน
 - 5.1 ผู้เล่นแต่ละคนคาบหลอดดูดน้ำไว้ ครูแจกยางวงให้คนหัวแถว คนละ 1 วง คล้องที่หลอดดูดน้ำไว้(สมมติเป็นปากมังกรให้ยางเป็นแก้ว)
 - 5.2 เมื่อครูให้สัญญาณเริ่มเล่น ให้เด็กคนหัวแถวป้อนเหยื่อไปเข้าปากคนที่ 2 โดยไม่ใช้มือช่วย (ส่งยางจากหลอดดูดน้ำ ไปยังหลอดดูดน้ำของเพื่อน)
 - 5.3 เมื่อคนที่ 2 ได้รับเหยื่อแล้วส่งให้คนที่ 3 ต่อไปเรื่อย ๆ แถวไหนป้อนเหยื่อให้คนสุดท้ายได้ก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้”
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมมังกราบแก้ว
2. หนังสือ
3. หลอดดูดน้ำ
4. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยดอกไม้

สัปดาห์ที่ 3 วันที่ 25 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 7

เกมปิงปองล่องหน

สาระสำคัญ

เกมปิงปองล่องหนเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมปิงปองล่องหน
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินการกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “ปิงปองล่องหน” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินการกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่นเกม เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “ปิงปองล่องหน” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 ผู้เล่นแต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน แต่ละกลุ่มได้ลูกปิงปอง 1 ลูก ซ้อนคนละ 1 คัน
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น เด็กที่อยู่หัวแถวนำลูกปิงปองใส่ซ้อนหันหน้าไปหาผู้เล่นคนที่สอง ส่งลูกปิงปองให้คนที่สอง คนที่สองส่งต่อให้คนที่สาม ทำเช่นนี้จนครบหมดทุกคน แถวไหนส่งลูกปิงปองเสร็จก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้”
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นเกมนี้นี้อะไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ
10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมปิงปองล่องหน
2. ลูกปิงปอง
3. ช้อนเท่าจำนวนเด็ก
4. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยดอกไม้

สัปดาห์ที่ 3 วันที่ 26 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 8

เกมซิทาล้ำเหยื่อ

สาระสำคัญ

เกมซิทาล้ำเหยื่อเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมซิทาล้ำเหยื่อ
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “ซิทากล้าเหยื่อ” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่นเกม เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “ซิทากล้าเหยื่อ” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 กำหนดวงกลมใหญ่ 1 วง ให้กลุ่มผู้เล่นเสี่ยงทายเป็นเสือ 1 คน ผู้เล่นที่เหลือเป็นวัว คนเป็นเสือร้องโฮกอยู่นอกวงกลม คนที่เป็นวัวอยู่ในวงกลมร้องมอ ๆ
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้เสือไล่จับวัวโดยเสือวิ่งไล่จับวัวได้เฉพาะรอบวงกลมเท่านั้น ห้ามเข้าไปภายในวงกลม ถ้าเสือจับวัวตัวใดได้ ให้ผู้เล่นที่เป็นวัวนั้นออกมาเป็นเสือแทน ในการเล่นแต่ละกลุ่ม ครูกำหนดเวลาในการเล่นตามความเหมาะสม
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นเกมนี้นี้อะไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ
10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมซีตาคู่ล่าเหยื่อ
2. เชือก
3. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยดอกไม้

สัปดาห์ที่ 3 วันที่ 27 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 9

เกมร้อน เย็น อุ่น

สาระสำคัญ

เกมร้อน เย็น อุ่น เป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมร้อน เย็น อุ่น
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “ร้อน เย็น อุ่น” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “ร้อน เย็น อุ่น” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็ก ๆ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 1 กลุ่ม
 - 5.1 ใช้เชือกโค้งเป็นวงกลมที่พื้น 1 วง ภายในวงกลมถือว่าเป็นคลอง ภายนอกวงกลมเป็นตลิ่ง ผู้เล่นทั้งหมดยืนอยู่นอกวงกลม
 - 5.2 ขออาสาสมัครหนึ่งคนเป็นหัวหน้ายืนอยู่ตรง กลางภายในวงกลม เมื่อหัวหน้าบอกว่า “น้ำเย็น” ให้ผู้เล่นทุกคนกระโดดเข้าไปในวงกลม และถ้าบอกว่า “น้ำร้อน” ให้ผู้เล่นทุกคนกระโดดออกจากวงกลม และถ้าบอกว่า “น้ำอุ่น” ทุกคนต้องหยุดอยู่กับที่
 - 5.3 ใครทำผิดต้องออกจากการเล่น จนกระทั่งเหลือผู้เล่น 1 คน การบอกน้ำร้อน น้ำ เย็น หรือน้ำอุ่น ไม่จำเป็นต้องบอกสลับกัน บอกซ้ำกันก็ได้
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส

9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ
10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมร่อน เย็น อุุ่น
2. เชือก

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยวันพ่อ

สัปดาห์ที่ 4 วันที่ 2 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 10

เกมอาหารจานด่วน

สาระสำคัญ

เกมอาหารจานด่วนเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น เกม ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมอาหารจานด่วน
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.3 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.4 การแก้ปัญหาในการเล่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “อาหารจานด่วน” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “อาหารจานด่วน” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 ให้เด็ก ๆ ยืนเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง ครูกำหนดเส้นเริ่มต้นและเส้นปลายทางให้ห่างกันประมาณ 3 เมตร
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณให้คนแรกของแต่ละแถวถือจานใส่น้ำเดินไปอ้อมเก้าอี้ แล้ว เดินกลับมายังจุดเริ่มต้นส่งจานให้คนต่อไป แล้วไปต่อท้ายแถว
 - 5.3 ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับคนแรก กลุ่มไหนส่งจานครบทุกคนก่อนให้ร้อง “เฮ้” เปรียบเทียบน้ำในจานของทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มไหนมีปริมาณน้ำมากกว่าให้ปรบมือ
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส,
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมอาหารจานด่วน
2. จานใส่น้ำ
3. แก้ว
4. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยวันพอ

สัปดาห์ที่ 4 วันที่ 3 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 11

เกมน้ำเอ๋ยน้ำใจ

สาระสำคัญ

เกมน้ำเอ๋ยน้ำใจเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น เกม ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมน้ำเอ๋ยน้ำใจ
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “น้ำเอยน้ำใจ” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น

4. ครูแนะนำชื่อเกม “น้ำเอยน้ำใจ” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง

5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม

5.1 กำหนดให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนลึกที่จุดเริ่มต้น ครูขีดเส้นเริ่มต้นและเส้นปลายทางให้ห่างกันประมาณ 3 เมตร ตั้งขันใส่น้ำไว้ที่จุดเริ่ม และตั้งขวดเปล่าไว้ที่จุดปลายทาง ครูแจกช้อนให้ผู้เล่นเกมละ 1 อัน

5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นคนแรกใช้ช้อนตักน้ำวิ่งไปกรอกใส่ขวด แล้ววิ่งกลับมาส่งช้อนให้เพื่อนคนต่อไป แล้วไปต่อท้ายแถว

5.3 ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับผู้เล่นคนแรก กลุ่มไหนกรอกน้ำครบทุกคนก่อนให้ร้อง “เฮ้” เปรียบเทียบระดับน้ำในขวดของทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มไหนระดับน้ำสูงกว่าให้ปรบมือ

6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้

- เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
- เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
- ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
- ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
- อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
- ถ้าเด็กๆไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร

8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส

9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมน้ำเอ๋ยน้ำใจ
2. ชันใส่น้ำ
3. ขวดเปล่า
4. ช้อน

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยวันพ้อ

สัปดาห์ที่ 4 วันที่ 4 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 12

เกมพลังฝ่ามือ

สาระสำคัญ

เกมพลังฝ่ามือเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสดูแลร่วมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมนู๋จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมที่เป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมพลังฝ่ามือ
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “พลังฝ่ามือ” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่นเกม เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “พลังฝ่ามือ” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ จับคู่กับเพื่อน กลุ่มละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ครูกำหนดเส้นเริ่มต้นและเส้นปลายทางให้ห่างกันประมาณ 3 เมตร

5.1 ครูแจกลูกบอลให้เด็กแถวละ 1 ลูก เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น เด็กที่จับคู่กันนำลูกบอลไว้ที่ฝ่ามือคนละข้างแล้วดันลูกบอลไม่ให้หล่น เดินไปอ้อมเก้าอี้แล้วกลับมายังจุดเริ่มต้น แล้วส่งบอลต่อให้คู่ต่อไป

5.2 ผู้เล่นคู่ที่ 2 คู่ที่ 3 ทำเช่นเดียวกับคู่แรก กลุ่มไหนส่งบอลครบทุกคู่ก่อนให้ร้อง “เฮ้”

6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นเกมนี้นี้อะไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร

8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส

9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า)

เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมพลังฝ่ามือ
2. ลูกบอล
3. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยนำ

สัปดาห์ที่ 5 วันที่ 9 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 13

เกมเปิดใจทายเพื่อน

สาระสำคัญ

เกมเปิดใจทายเพื่อนเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมเปิดใจทายเพื่อน
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “เปิดใจทายเพื่อน” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “เปิดใจทายเพื่อน” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัคร เด็กออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้เด็กๆ ยืนในวงกลมกว้าง 2 เมตร ขออาสาสมัครเด็ก 2 คน เป็นคนถูกปิดตายืนตรงกลางวง
 - 5.1 เมื่อได้ขินสัญญาณเริ่มเล่น คนที่มีผ้าปิดตาต้องเดินไปจับเพื่อนที่เดินอยู่ภายในวง เมื่อจับได้ต้องทายว่าคนที่ตนเองจับนั้นคือใคร ก่อนทายให้คนที่ผ้าปิดตามาคำถามคนที่โดนจับได้ 1 คำถาม เช่น ชอบกินอะไร เธอตัวโตที่สุดในห้องใช่หรือไม่ คนที่เพื่อนจับต้องตอบคำถามที่เพื่อนถามด้วย
 - 5.2 ถ้าคนที่มีผ้าปิดตาทายชื่อถูกผู้เล่นคนนั้นต้องออกไปเป็นผู้ถูกปิดตาแทน
 - 5.3 ถ้าทายผิดผู้ถูกปิดตาต้องเป็นผู้หาต่ออีกครั้ง ส่วนผู้เล่นที่เดินอยู่ภายในวงจะต้องเดินเงียบ ๆ ขณะเดินสามารถเบี่ยงตัวหลบได้แต่ต้องอยู่ภายในวงกลมเท่านั้น
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส

9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ
10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมเปิดใจทายเพื่อน
2. ผ้าปิดตา
3. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยนำ

สัปดาห์ที่ 5 วันที่ 11 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 14

เกมรถไฟเข้าถ้ำ

สาระสำคัญ

เกมรถไฟเข้าถ้ำเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น เกม ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมรถไฟเข้าถ้ำ
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “รถไฟเข้าถ้ำ” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “รถไฟเข้าถ้ำ” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ กำหนดให้เล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มคัดเลือกหัวหน้าแถว

5.1 ให้กลุ่มผู้เล่นที่เหลือภายในแถวเกาะเอวกันเป็นรถไฟยื่นห่างจากถ้ำประมาณ 2 เมตร หาอาสาสมัครจากผู้เล่นที่เหลือเป็นถ้ำโดยจับมือประสานกัน 3 คู่ (สมมติเป็นถ้ำ) โดยแต่ละคู่ ยืนห่างกัน 2 เมตร

5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นแต่ละกลุ่มที่จับเอวกันวิ่งเข้าไปในถ้ำแต่ละถ้ำให้เร็วที่สุด กลุ่มไหนที่ลอดถ้ำครบทั้ง 3 ถ้ำก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้” ถ้ำผู้เล่นกลุ่มใดทำแถวขาด ต้องรีบกลับไปตั้งต้นใหม่

6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นเกมนี้นี้อะไร
 - ถ้ำไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้ำเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมรถไฟเข้าถ้ำ
2. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยนำ

สัปดาห์ที่ 5 วันที่ 12 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 15

เกมไข่ทองคำ

สาระสำคัญ

เกมไข่ทองคำเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น เกม ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมไข่ทองคำ
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “ไขทองคำ” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “ไขทองคำ” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 ครูวางตะกร้าไขพลาสติกที่คละสีรวมกัน 2 สีไว้ตรงกลางระหว่างทั้งสองกลุ่ม ให้กลุ่มผู้เล่นทั้ง 2 กลุ่มตกลงกันภายในกลุ่มว่าจะเลือกสีใด เมื่อตกลงกันได้แล้วให้ผู้เล่นทั้ง 2 กลุ่มยืนเข้าแถว ตรงข้ามกัน ห่างจากตะกร้าใส่ไข่ 2 เมตร วางตะกร้าเปล่าไว้หน้ากลุ่มผู้เล่นกลุ่มละ 1 ใบ
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่นให้ผู้เล่นที่ยืนอยู่หัวแถวของแต่ละกลุ่มวิ่งไปหยิบไข่ที่มีสีตรงกับสีที่ได้ตกลงกันไว้เพื่อนำไปใส่ในตะกร้ากลุ่มของตน แล้วรีบแตะมือเพื่อนคนต่อไปทำสลับกันไปเรื่อย ๆ จนไขหมดตะกร้า กลุ่มไหนที่สมาชิกเก็บไข่ได้ครบทุกคนก่อนให้ร้อง “เฮ้”
 - 5.3 แต่ละกลุ่มช่วยกันนับไข่ของกลุ่มตนเอง ถ้ากลุ่มไหนเก็บไข่ผิดสีให้ถือว่าไขฟองนั้นแตก กลุ่มไหนที่สมาชิกในกลุ่มเก็บไข่ที่มีสีถูกต้องตรงกับสีที่กลุ่มตนเลือกและมีจำนวนไขมากกว่าให้ปรบมือ
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร

8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ
10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมไข่ทองคำ
2. ตะกร้า
3. ไข่พลาสติก

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกม
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกม

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยฤดูหนาว

สัปดาห์ที่ 6 วันที่ 16 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 16

เกมสิงโตกับหนู

สาระสำคัญ

เกมสิงโตกับหนูเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เกิดได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น เกม ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมสิงโตกับหนู
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินการกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “สิงโตกับหนู” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินการกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “สิงโตกับหนู” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม ให้เด็กนั่งเป็นวงกลม ขออาสาสมัครผู้เล่นหนึ่งคนเป็นหนู
5.1 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นเป็นหนูเดินไปรอบ ๆ วงและพูดเลียนเสียงเป็นหนู ผู้เล่นเป็นหนูแต่ละตัวเพื่อนที่นั่งอยู่แล้วพูดว่า “สิงโต” ให้ผู้เล่นที่ถูกเรียกลุกขึ้นและวิ่งไล่ผู้เล่นที่เป็นหนู ผู้เล่นเป็นหนูวิ่งหนี และผู้เล่นเป็นหนูต้องพยายามวิ่งไปนั่งแทนที่ผู้เล่นที่เป็นราชสีห์
5.2 เมื่อผู้เล่นเป็นหนูนั่งได้แล้วผู้เล่นเป็นสิงโตต้องมาเป็นหนูแทน แต่ถ้าผู้เล่นเป็นสิงโตวิ่งไล่ผู้เล่นเป็นหนูทัน ผู้เล่นเป็นหนูต้องเป็นหนูต่อ
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรมการ/แหล่งเรียนรู้

1. เกมสิ่งโตกับหนู
2. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยดูหนาว

สัปดาห์ที่ 6 วันที่ 17 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 17

เกมเลื้อข้ามห้วย

สาระสำคัญ

เกมเลื้อข้ามห้วยเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้ได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น เกม ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมเลื้อข้ามห้วย
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “เสือข้ามห้วย” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่นเกม เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “เสือข้ามห้วย” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 หาอาสาสมัคร 2 คน ยืนถือยาง(สมมติเป็นห้วย) ซึ่งอยู่ห่างจากจุดเริ่มต้น 3 เมตร ให้ผู้เล่นแต่ละกลุ่มยื่นเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นคนแรกที่ยืนอยู่หัวแถววิ่งจากจุดเริ่มต้นไปยังจุดปลายทางเมื่อผ่านเส้นยางที่มีความสูงระดับเข่าซึ่งเพื่อนยืนถืออยู่ให้กระโดดข้ามแล้ววิ่งไปยืนที่จุดปลายทาง
 - 5.3 ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับคนแรก กลุ่มไหนที่สมาชิกในกลุ่มเล่นครบทุกคนก่อนให้ร้อง “เฮ้”
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นเกมนี้นี้อะไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมเสื่อข้ามห้วย
1. หนังสยอง
2. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยดูหนาว

สัปดาห์ที่ 6 วันที่ 18 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 18

เกมสะกดรอยตาม

สาระสำคัญ

เกมสะกดรอยตามเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมสะกดรอยตาม
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “สะกดยตาม” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “สะกดยตาม” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 ให้ผู้เล่นแต่ละคนเข้าแถวตอนโดยมีระยะห่างกันประมาณ 2 เมตร หัวแถวยืนที่จุดเริ่มต้นห่างจากเส้นปลายทาง 2 เมตร แจกกระดาษแข็งให้ผู้เล่นที่อยู่หัวแถวกลุ่มละ 2 แผ่น โดยให้ยืนบนกระดาษแข็งหนึ่งแผ่น อีกหนึ่งแผ่นให้ถือไว้ในมือ
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นคนแรกที่ยืนอยู่หัวแถววางกระดาษแผ่นแรกแล้วก้าวไปยืน และใช้แผ่นกระดาษที่ถืออยู่วางลงบนพื้นต่อจากแผ่นแรกแล้วก้าวไปยืนยกแผ่นกระดาษแผ่นแรกไปวางต่ออีก ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนถึงเส้นปลายทางให้ย้อนกลับและทำเช่นเดิม เมื่อถึงจุดเริ่มต้นอีกครั้งให้ส่งกระดาษให้ผู้เล่นคนต่อไป แล้วเดินไปต่อท้ายแถว
 - 5.3 ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับคนแรก กลุ่มไหนที่สมาชิกในกลุ่มเล่นครบทุกคนก่อนให้ร้อง “เฮ้”
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร

8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ
10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมสะกดรอยตาม
2. กระดาษแข็ง
3. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยวันขึ้นปีใหม่

สัปดาห์ที่ 7 วันที่ 23 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 19

เกมจ้าวเวหา

สาระสำคัญ

เกมจ้าวเวหาเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น เกม ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมจ้าวเวหา
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “จ้าวเวหา” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “จ้าวเวหา” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 ให้กลุ่มผู้เล่นแต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง กำหนดจุดเริ่มต้นและเส้นปลายทางห่างกันประมาณ 3 เมตร ให้กลุ่มผู้เล่นยืนเป็นแถวห่างกันหนึ่งช่วงแขน ผู้เล่นที่ยืนอยู่หัวแถวของแต่ละแถว ถือลูกบอลหนึ่งลูก
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นที่ยืนอยู่หัวแถวรีบส่งบอลข้ามศีรษะไปให้คนข้างหลัง โดยส่งต่อไปเรื่อย ๆ เมื่อถึงคนสุดท้ายในแถว รับลูกบอลได้ ให้รีบวิ่งไปยืนหน้าสุดของแถว
 - 5.3 ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับผู้เล่นคนแรก ถ้าผู้เล่นในแถวคนใดทำลูกบอลหลุดมือต้องส่งกลับคืนไปที่หัวแถวแล้วเริ่มส่งใหม่อีกครั้ง กลุ่มไหนถึงเส้นปลายทางที่กำหนดได้ก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้”
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นเกมนี้นี้อะไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร

8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ
10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมจ้าวเวหา
1. ลูกบอล
2. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกม
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกม

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยวันขึ้นปีใหม่

สัปดาห์ที่ 7 วันที่ 24 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 20

เกมเมฆาล้อแก้ว

สาระสำคัญ

เกมเมฆาล้อแก้วเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมเมฆาล้อแก้ว
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.3 การเล่นนอกห้องเรียน
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “เมฆลาล่อแก้ว” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “เมฆลาล่อแก้ว” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 ให้ผู้เล่นแต่ละกลุ่มยืนเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง กำหนดให้จุดเริ่มต้นและเส้นปลายทางห่างกัน 3 เมตร แจกช้อนและลูกแก้วให้กับผู้เล่นที่อยู่หัวแถว
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นที่ยืนอยู่หัวแถวนำลูกแก้วใส่ช้อนแล้วเดินอย่างรวดเร็วไปอ้อมเก้าอี้ แล้วเดินกลับมาที่จุดเริ่มต้น ส่งช้อนที่มีลูกแก้วให้ผู้เล่นคนต่อไป แล้วเดินไปต่อท้ายแถว
 - 5.3 ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับผู้เล่นคนแรก ถ้าผู้เล่นคนใดทำลูกแก้วตกพื้นต้องไปเริ่มต้นเดินใหม่
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมเมฆาล้อแก้ว
2. ซ้อน
3. ลูกแก้ว
4. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยวันขึ้นปีใหม่

สัปดาห์ที่ 7 วันที่ 25 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 21

เกมรวมใจเป็นหนึ่ง

สาระสำคัญ

เกมรวมใจเป็นหนึ่งเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เกิดได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น เกม ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมรวมใจเป็นหนึ่ง
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “รวมใจเป็นหนึ่ง” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “รวมใจเป็นหนึ่ง” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัคร เด็กออกมาสาธิต การเล่นเกมเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ จับคู่กับเพื่อนกลุ่มละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 ให้ผู้เล่นแต่ละคู่เข้าแถวตอนหันหน้าเข้ากันและจับมือกันไว้ทั้ง 2 ข้าง ครูแจกลูกบอลวางไว้ระหว่างท้องของผู้เล่นทั้งคู่
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณให้ผู้เล่นเดินไปอ้อมเก้าอี้ โดยพยายามประคองบอลไม่ให้หล่นลงพื้น ในระหว่างการเดินมือของผู้เล่นทั้งคู่ต้องจับกันไว้ตลอด ถ้าคู่ใดทำบอลหล่นต้องไปเริ่มต้นเดินใหม่ กลุ่มไหนที่สมาชิกเล่นครบทุกคู่ก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้”
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมรวมใจเป็นหนึ่ง
2. ลูกบอล
3. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยวันเด็ก

สัปดาห์ที่ 8 วันที่ 6 เดือน มกราคม พ.ศ. 2558

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 22

เกมเพราะเรารู้อัน

สาระสำคัญ

เกมเพราะเรารู้อันเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเพราะเรารู้อัน
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “เพราะเรากลุ่มกัน” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “เพราะเรากลุ่มกัน” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 กำหนดให้เด็กจับมือกันเป็นคู่ ๆ หันหน้าเข้าหากัน ให้เด็กคนหนึ่งยืนอยู่คนเดียว โดยไม่มีคู่ เพื่อเป็นคนคอยบอกคำสั่ง “เปลี่ยนคู่” เด็กทุกคนจะต้องรีบวิ่งเปลี่ยนคู่ของคนอื่น ขณะเดียวกัน เด็กคนที่ไม่มีคู่ต้องรีบวิ่งไปแย่งคู่ของคนอื่น ๆ ด้วย
 - 5.2 ถ้าผู้เล่นคนใดไม่มีคู่จะต้องมาเป็นคนออกคำสั่งต่อไป และถ้าผู้เล่นคนใดยังจับคู่กับเพื่อนคนเดิมต้องออกจากการเล่นทั้งคู่
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทั้งสองกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ
10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

เกมเพราะเรารู้กัน

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

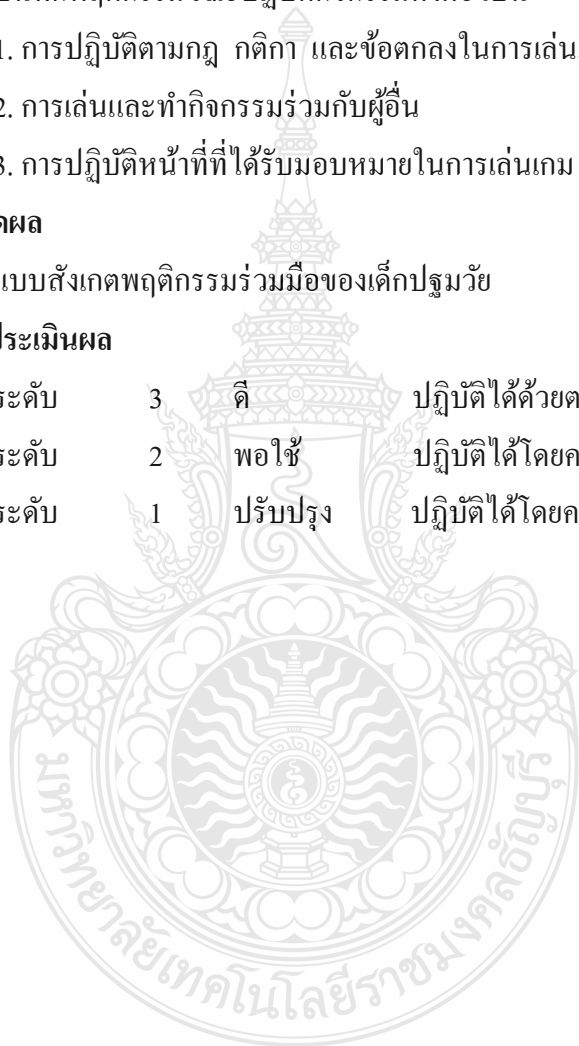
1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง



แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยวันเด็ก

สัปดาห์ที่ 8 วันที่ 7 เดือน มกราคม พ.ศ. 2558

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 23

เกมตอนเปิดเช้าแล้ว

สาระสำคัญ

เกมตอนเปิดเช้าแล้วเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น เกม รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมตอนเปิดเช้าแล้ว
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “ต้อนเป็ดเข้าเล้า” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์ เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่น เช่น รู้จักรอคอย ผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “ต้อนเป็ดเข้าเล้า” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็ก ออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 กำหนดจุดเริ่มต้นและจุดปลายทางห่างกันประมาณ 3 เมตร ให้กลุ่มผู้เล่นยืนเข้าแถวตอนลึก แจกลูกบอล 1 ลูก ไม่เกิน 1 อัน ให้ผู้เล่นคนแรกของแต่ละกลุ่มถือไว้
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้คนแรกของแต่ละกลุ่มใช้ไม้กวาดกวาดลูกบอลไปยังเส้นปลายทาง เมื่อถึงปลายทางก็ให้กวาดลูกบอลกลับมาที่จุดเริ่มต้น แล้วส่งไม้กวาดให้คนต่อไป
 - 5.3 ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับคนแรก กลุ่มไหนเล่นครบทุกคนก่อน ให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้”
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมด้อนเปิดเข้าเล่า
2. ลูกบอล
3. ไม้กวาด
4. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์

เกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

หน่วยวันดีก

สัปดาห์ที่ 8 วันที่ 8 เดือน มกราคม พ.ศ. 2558

10.30 - 11.00 น.

กิจกรรมกลางแจ้ง แผนการจัดประสบการณ์ที่ 24

เกมไอ้ดูกรัก

สาระสำคัญ

เกมไอ้ดูกรักเป็นเกมการเล่นกลางแจ้ง ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกไปเล่นนอกห้องเรียน เด็กมีโอกาสดูเล่นร่วมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กได้ฝึกการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมนูู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมนซึ่งเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือจากการเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นเกมนได้
2. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ได้
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่นเกมนได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้
การเล่นเกมนไอ้ดูกรัก
2. ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 2.2 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 การเล่นเป็นกลุ่ม
 - 2.4 การเล่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.5 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
 - 2.6 การเล่นนอกห้องเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการเล่นเกม “ไอ้ลูกรัก” และร่วมกันจัดเตรียมอุปกรณ์เข้าแถวตอนเรียงหนึ่งเดินตามกันอย่างเป็นระเบียบลงสนาม
2. เตรียมร่างกาย เด็กอาสาสมัครเป็นผู้นำเตรียมร่างกาย หมุนเวียนกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเงื่อนไข สร้างข้อตกลงในการเล่นเกม เช่น รู้จักรอคอยผลัดเปลี่ยนกันเล่น
4. ครูแนะนำชื่อเกม “ไอ้ลูกรัก” อธิบายกติกา วิธีการเล่น และหาอาสาสมัครเด็กออกมาสาธิตการเล่นเป็นตัวอย่างก่อนการเล่นจริง
5. ให้เด็กๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ เท่าๆ กันตามความสมัครใจ ให้เด็กเล่นเกมครั้งละ 2 กลุ่ม
 - 5.1 ให้ผู้เล่นแต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง กำหนดให้จุดเริ่มต้นและเส้นปลายทางห่างกัน 3 เมตร แจกลูกโป่งที่ใส่น้ำให้กับผู้เล่นคนแรกของแต่ละกลุ่ม
 - 5.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผู้เล่นคนแรกของแต่ละกลุ่มวิ่งอุ้มลูกโป่งใส่น้ำไปอ้อมเก้าอี้ แล้ววิ่งกลับมาที่จุดเริ่มต้นส่งลูกโป่งให้เพื่อนคนต่อไป และเดินไปต่อท้ายแถว
 - 5.3 ผู้เล่นคนที่ 2 คนที่ 3 ฯลฯ ทำเช่นเดียวกับผู้เล่นคนแรก กลุ่มไหนส่งลูกโป่งได้ครบทุกคนก่อนให้ปรบมือแล้วร้อง “เฮ้”
6. ให้เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเล่นเกมจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมดังนี้
 - เกมที่เราเล่นมีชื่อว่าเกมอะไร
 - เด็กๆชอบเล่นเกมนี้หรือไม่
 - ข้อตกลงในการเล่นนี้มีว่าอย่างไร
 - ถ้าไม่เล่นเกมตามกติกาและข้อตกลงจะเป็นอย่างไร
 - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นเกมมีอะไรบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ ไม่เก็บอุปกรณ์จะเป็นอย่างไร
8. ครูชมเชย ให้กำลังใจเด็กด้วย วาจา ท่าทาง หรือสัมผัส
9. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามหรือเล่นอิสระตามความสนใจ

10. เมื่อหมดเวลาเด็ก ๆ เข้าแถวจัดเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย (ล้างมือ, ล้างเท้า) เพื่อเข้าห้องเรียน

สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

1. เกมไอ้ลูกรัก
2. ลูกโป่ง
3. น้ำ
4. นกหวีด

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่น
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเล่น

เครื่องมือวัดผล

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับ	3	ดี	ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
ระดับ	2	พอใช้	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะบางครั้ง
ระดับ	1	ปรับปรุง	ปฏิบัติได้โดยครูหรือเพื่อนชี้แนะทุกครั้ง

คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

จุดประสงค์

แบบสังเกตฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประเมินพฤติกรรมร่วมมือของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ขณะทำกิจกรรมเกมการเล่นกลางแจ้ง

คำชี้แจง

1. ลักษณะทั่วไปของแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ
 - 1.1 แบบสังเกตฉบับนี้ใช้บันทึกพฤติกรรมร่วมมือของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในช่วงกิจกรรมกลางแจ้ง เวลา 10.30 – 11.00 น. เป็นเวลา 30 นาที
 - 1.2 พฤติกรรมที่สังเกตมี 3 พฤติกรรม/รายการ
 - 1) การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกัน
 - 2) การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
 - 3) การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 - 1.3 เกณฑ์การประเมิน
 - ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
 - ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติได้โดยครู/เพื่อนแนะนำบางครั้ง
 - ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติได้โดยครู/เพื่อนแนะนำทุกครั้ง
2. วิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม
 - 2.1 การสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 นั้นจะต้องกำหนดกลุ่มนักเรียนที่ต้องการสังเกต ครั้งละ 10 คน ผู้สังเกตทั้ง 2 คน ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมร่วมมือของเด็กกลุ่มดังกล่าว ในกิจกรรมกลางแจ้งตามรายการพฤติกรรมร่วมมือที่ปรากฏอยู่ในแบบสังเกต โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับของพฤติกรรมร่วมมือของนักเรียน
 - 2.2 การสังเกตพฤติกรรมร่วมมือ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผู้สังเกตทั้ง 2 จะต้องสังเกตพฤติกรรมแต่ละรายการในแบบสังเกตแล้วนำมาสรุปรวมเป็นคะแนนพฤติกรรมร่วมมือ
 - 2.3 ผู้สังเกตทั้ง 2 คน ควรบันทึกพฤติกรรมเด่น และค้อยด้านความร่วมมือที่ปรากฏอย่างเด่นชัดไว้ เพื่อใช้ในการส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือให้แก่เด็กต่อไป

แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชื่อ-สกุล ผู้สังเกต.....เป็นผู้สังเกตคนที่..... ชื่อเกม.....

คำชี้แจง กาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออก

ที่	ชื่อ - สกุล	การปฏิบัติตาม กฎ กติกาและ ข้อตกลง			การเล่นและ ทำกิจกรรม ร่วมกับผู้อื่น			การปฏิบัติ หน้าที่ที่ ได้รับ มอบหมาย			รวมคะแนน 9
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1	ค.ช.กฤษฎา ประยงค์										
2	ค.ช.จักรพงษ์ ศรีชัยบาล										
3	ค.ช.ธนวิทย์ หอมดอกไม้										
4	ค.ช.นพรัตน์ เทลี										
5	ค.ช.วัชรพล สุรทัตโชค										
6	ค.ช.ศักดิ์ศรี ประคู้										
7	ค.ช.ศักดิ์พัฒน์ ภูงามนิล										
8	ค.ช.ศุภวัฒน์ จันตะขบ										
9	ค.ช.สิริเฉลิม ศรีมะเร็ง										
10	ค.ช.เมธี ก้อนแก้ว										
11	ค.ช.สุดสาคร แก้วประเสริฐ										
12	ค.ญ.กมลวรรณ พึ่งปาน										
13	ค.ญ.กัญญิกา โพธิจันทร์										
14	ค.ญ.ชนาภา กุ๊นเคย										
15	ค.ญ.ฐิตาพร ปานคำเดช										
16	ค.ญ.วนัสนันท์ วงษ์วาณิช										
17	ค.ญ.อรปรียา ผลอินทร์										
18	ค.ญ.อิศริรักษ์ หมั่นหาญ										
19	ค.ญ.อุดมพร ทองใบ										
20	ค.ญ.ชลลดา ศรีสุขโลก										
รวม											

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมร่วมมือ			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกัน	ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นคนเดียวได้ด้วยตนเอง	ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นโดยครู/เพื่อนแนะนำเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นโดยครู/เพื่อนแนะนำทุกครั้งจึงปฏิบัติ
2. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	เล่นและทำกิจกรรมกับเพื่อนได้ด้วยตนเอง	เล่นและทำกิจกรรมกับเพื่อนได้โดยครู/เพื่อนแนะนำเป็นบางครั้ง	เล่นและทำกิจกรรมกับเพื่อนโดยครู/เพื่อนแนะนำทุกครั้งจึงปฏิบัติ
3. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ด้วยตนเอง	ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยครู/เพื่อนแนะนำเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยครู/เพื่อนแนะนำทุกครั้งจึงปฏิบัติ



ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ตารางภาคผนวกที่ 1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ของคู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	จุดประสงค์สามารถระบุพฤติกรรมได้ชัดเจนและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1
2	ใช้ภาษาสื่อความหมายได้ถูกต้องเข้าใจง่าย	0	+1	+1	0.67
3	ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์	+1	+1	+1	1
4	ความเหมาะสมของเวลา	+1	0	+1	0.67
5	เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	1
6	การดำเนินกิจกรรมเร้าความสนใจ	+1	+1	+1	1
7	การมีส่วนร่วมของผู้เรียน	+1	+1	+1	1
8	มีการวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	1
9	คู่มือการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้งมีรายละเอียดครบถ้วน	+1	+1	+1	1
คะแนนรวม IOC		6	6	7	0.92

ตารางภาคผนวกที่ 2 สรุปผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดประสบการณ์เกมการเล่นกลางแจ้ง

ประเด็นที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			สรุป คะแนน	ระดับ คุณภาพ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. จุดมุ่งหมาย					
1.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	ดีมาก
1.2 ระบุพฤติกรรมได้ชัดเจน	5	5	5	5	ดีมาก
2. เนื้อหา					
2.2 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	5	4	5	4.6	ดีมาก
2.2 เหมาะกับเวลาที่สอน	5	5	4	4.6	ดีมาก
2.3 เหมาะกับวัยวุฒิภาวะของผู้เรียน	5	5	5	5	ดีมาก
2.4 ใช้ภาษาสื่อความหมายได้ถูกต้อง ชัดเจน	5	4	4	4.3	ดี
3. การดำเนินกิจกรรม					
3.1 ได้รับความสนใจของผู้เรียน	3	4	5	4	ดี
3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	5	5	5	5	ดีมาก
3.3 ฝึกการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม	5	5	5	5	ดีมาก
3.5 บรรลุจุดมุ่งหมายการเรียนรู้	5	5	5	5	ดีมาก
4. การวัดและประเมินผล					
4.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	5	5	4	4.6	ดีมาก
4.2 มีความเป็นระบบต่อเนื่อง	5	4	3	4	ดี

หมายเหตุ ระดับคะแนน 4.51 -5.00 คะแนน ระดับคุณภาพดีมาก
 ระดับคะแนน 3.51 – 4.50 คะแนน ระดับคุณภาพดี
 ระดับคะแนน 2.51 - 3.50 คะแนน ระดับคุณภาพพอใช้
 ระดับคะแนน 1.51 - 2.50 คะแนน ระดับคุณภาพปรับปรุง
 ระดับคะแนน 1.00 - 1.50 คะแนน ระดับคุณภาพใช้ไม่ได้

ตารางภาคผนวกที่ 3 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ของแบบสังเกตพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ที่	คำถามที่ประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	คู่มือการใช้แบบสังเกตมีรายละเอียดที่ครบถ้วน ชัดเจน	+1	+1	+1	1
2	คำชี้แจงในแบบสังเกตพฤติกรรมมีความชัดเจน	0	+1	+1	0.67
3	ความเหมาะสมของแบบสังเกต	+1	+1	+1	1
4	ความครอบคลุมของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือ	+1	0	+1	0.67
5	พฤติกรรมที่สังเกตมีความชัดเจนสามารถสังเกตได้	+1	+1	+1	1
6	พฤติกรรมที่สังเกตเหมาะสมกับวัยของเด็ก	+1	+1	+1	1
7	ใช้ภาษาที่ชัดเจน เหมาะสมเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	1
คะแนนรวม IOC		6	6	7	0.90



ตารางภาคผนวกที่ 4 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการเล่นกลางแจ้ง

เลขที่	คะแนนก่อนการ ทดลอง	คะแนนหลังการ ทดลอง	ผลต่างของคะแนน D ($X_2 - X_1$)	D^2
1	4	9	5	25
2	3	9	6	36
3	4	9	5	25
4	3	9	6	36
5	3	8	5	25
6	3	9	6	36
7	4	9	5	25
8	4	9	5	25
9	3	8	5	25
10	3	9	6	36
11	3	8	5	25
12	3	9	6	36
13	3	9	6	36
14	3	8	5	25
15	3	8	5	25
16	4	9	5	25
17	3	8	5	25
18	3	9	6	36
19	3	8	5	36
20	4	8	4	16
\bar{X}	3.30	8.65	106	568
S.D.	0.47	0.49		

ตารางภาคผนวกที่ 5 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการเล่นกลางแจ้งด้านการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกัน

เลขที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง	ผลต่างของคะแนน D ($X_2 - X_1$)	D^2
1	1	3	2	4
2	1	3	2	4
3	2	3	1	4
4	1	3	2	4
5	1	2	1	4
6	1	3	2	4
7	1	3	2	4
8	1	3	2	4
9	1	2	1	4
10	1	3	2	4
11	1	3	2	4
12	1	3	2	4
13	1	3	2	4
14	1	2	1	1
15	1	3	2	4
16	1	3	2	4
17	1	3	2	4
18	1	3	2	4
19	1	2	1	1
20	1	2	1	1
\bar{X}	1.05	2.75	34	62
S.D.	0.22	0.44		

ตารางภาคผนวกที่ 6 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการเล่นกลางแจ้งด้านการเล่น
และทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

เลขที่	คะแนน ก่อนการทดลอง	คะแนน หลังการทดลอง	ผลต่างของคะแนน D ($X_2 - X_1$)	D^2
1	1	3	2	4
2	1	3	2	4
3	1	3	2	4
4	1	3	2	4
5	1	3	2	4
6	1	3	2	4
7	1	3	2	4
8	2	3	1	1
9	1	3	2	4
10	1	3	2	4
11	1	2	1	1
12	1	3	2	4
13	1	3	2	4
14	1	3	2	4
15	1	3	2	4
16	1	3	2	4
17	1	3	2	4
18	1	3	2	4
19	1	3	2	4
20	2	3	1	1
\bar{X}	1.10	2.95	37	71
S.D.	0.30	0.22		

ตารางภาคผนวกที่ 7 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการเล่นกลางแจ้งด้านการปฏิบัติ
หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

เลขที่	คะแนน ก่อนการทดลอง	คะแนน หลังการทดลอง	ผลต่างของคะแนนD ($X_2 - X_1$)	D^2
1	2	3	1	1
2	1	3	2	4
3	1	3	2	4
4	1	3	2	4
5	1	3	2	4
6	1	3	2	4
7	2	3	1	1
8	1	3	2	4
9	1	3	2	4
10	1	3	2	4
11	1	3	2	4
12	1	3	2	4
13	1	3	2	4
14	1	3	2	4
15	1	2	1	1
16	2	3	1	1
17	1	3	2	4
18	1	3	2	4
19	1	3	2	4
20	1	3	2	4
\bar{X}	1.15	2.90	36	68
S.D.	0.36	0.30		

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางสุมาลี บัวหลวง
วัน เดือน ปีเกิด	17 ธันวาคม 2515
ที่อยู่	150 หมู่ 12 ตำบลบ้านพริก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก 26110
การศึกษา	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ประสบการณ์การทำงาน	ครูโรงเรียนวัดประสิทธิ์วิเศษ (พ.ศ. 2538) ครูโรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง (พ.ศ. 2541 – ปัจจุบัน)
เบอร์โทรศัพท์	0-861-431-042
อีเมล	sumalee1972@hotmail.com

